

Kuusikko-
työryhmä

Kuuden suurimman kaupungin **työllistämispalvelut** vuonna 2017

Esipuhe

Kuutoskaupungit, kuutoset tai Kuusikko muodostuu Suomen kuudesta väkiluvultaan suurimmasta kaupungista. Väestömäärän mukaisessa järjestyksessä kuutoskaupunkeihin kuuluvat Helsinki, Espoo, Tampere, Vantaa, Turku ja Oulu. Kuutostyöryhmissä vertaillaan kaupunkien sosiaali- ja terveyspalveluja. Kaupunkien edustajista koostuvat eri palvelukokonaisuuksien asiantuntijaryhmät tuottavat vuosittain tilastollisia raportteja edeltävän vuoden asiakasmääristä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista. Tärkeimmät tiedot esitetään raporteissa usean vuoden aikasarjoina.

Kuutostyön historia ulottuu vuoteen 1994, jolloin Helsingin, Espoon ja Vantaan sosiaali- ja terveystoimen johtajat päättivät alkaa toteuttaa vertailuja keskeisimmistä sosiaali- ja terveystoimen palveluista sekä niiden kustannuksista. Ensimmäiseksi tarkasteltiin lasten päivähoitoa, toimeentulotukea sekä vanhusten palveluja. Turku ja Tampere tulivat mukaan kaikkiin vertailuihin vuonna 1996, minkä jälkeen ryhmä nimettiin Viisikoksi. Vertailuraportteja alettiin julkaista omassa julkaisusarjassaan vuodesta 1999 eteenpäin. Kuutosyhteistyö alkoi vuonna 2002, kun Oulu liittyi kuudenneksi jäseneksi ryhmään. Ajan myötä kuutosvertailuihin on tullut mukaan uusia palvelukokonaisuuksia. Lisäksi raporttien laajuus on kasvanut vertailtavaksi otettujen asioiden lisääntyessä.

Kuutosraporttien tiedot asiakasmääristä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista on pääasiassa koottu kuntien omista tietojärjestelmistä ja tilinpäätöksistä. Raportteihin sisältyy tilastotietojen lisäksi erillisiä selvityksiä esimerkiksi eri palvelujen organisoinnista tai kuntien suunnitelmista tietyn palvelurakenteen muutoksen toteuttamiseksi. Kaupunkien asiantuntijat sopivat tiedonkeruulle mahdollisimman yhdenmukaiset määritelmät, toteuttavat tiedonkeruun käytännössä ja analysoivat tuloksia. Kuutostyöryhmien sihteerit kokoavat tiedot yhteen ja kirjoittavat ryhmäkohtaiset raportit.

Kuutosyhteistyön lisäksi tilastotietoja kuntien sosiaali- ja terveyspalveluista tuotetaan monilla tahoilla, kuten Tilastokeskuksessa, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksessa sekä Suomen Kuntaliitossa. Kuutos-tiedonkeruun ja raportoinnin erityispiirteet liittyvät yhdessä sovittuihin määritelmiin ja sopimukseen tietosisällöstä, suorite- ja taloustietojen yhdistämiseen yhteen raporttiin, palvelua koskevien tietojen kattavuuteen ja pyrkimykseen tietojen vertailukelpoisuuden yksityiskohtaiseen arviointiin. Lisäksi edellisen vuoden tietoja käsittelevät raportit ilmestyvät yleensä nopeammalla aikataululla kuin valtakunnalliset yhteenvedot. Työryhmien tiedonkeruuprosessia ja raportoinnin sisältöä voidaan myös muokata verrattain joustavasti suhteessa valtakunnallisen tason tiedonkeruuseen ja julkaisuihin.

Vuonna 2018 toimii seitsemän kuusikkotyöryhmää, jotka ovat varhaiskasvatuksen, lastensuojelun, aikuisssosiaalitoimen, työllistämispalveluiden, päihdehuollon, vammaispalvelujen sekä vanhuspalvelujen ryhmät. Jokainen työryhmä tuottaa vuoden aikana kukin yhden raportin.

Kuuden suurimman kaupungin
työllistämispalvelut
vuonna 2017

Kuusikko-työryhmä
Työllistämispalvelut
Marianne Forsell
28.9.2018

Kuusikko-työryhmän julkaisusarja
Teksti: Marianne Forsell

ISSN 2342-1991 (verkkojulkaisu)

Tekijä(t)		
Kuusikko-työryhmän työllistämispalveluiden asiantuntijaryhmä, kirjoittanut Marianne Forsell		
Nimike		
Kuuden suurimman kaupungin työllistämispalvelut vuonna 2017		
Julkaisija (virasto tai laitos)	Julkaisuaika	Sivumäärä, liitteet
Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala & Helsingin kaupungin työllisyyspalvelut, Espoon sosiaali- ja terveystoimi, Vantaan kaupungin työllisyyspalvelut, Turun konsernihallinto, Tampereen elinvoiman ja kilpailukyvyyn palvelualue sekä Oulun hyvinvointipalvelut	9/2018	48 s. + 11s. liitteitä
Sarjanimike	Osanumero	
Kuusikko-työryhmän julkaisusarja	7/2018	
ISSN-numero	Kieli	
2342-1991	Suomi	
Tiivistelmä		
Tässä raportissa luodaan katsaus Suomen kuuden suurimman kaupungin työttömyystilastoihin, työllisyyden edistämisen tavoitteisiin ja haasteisiin sekä kaupunkien työllistämispalveluiden organisointiin. Raporttiin on koottu vertailutietoa kuntien lakisääteisistä toiminnoista (mm. kuntouttava työtoiminta, velvoitetyöllistäminen, työllistymistä edistävä monilainen yhteispalvelu TYP), kuntien yleisen toimialan nojalla järjestetyistä työllisyyspalveluista (mm. työpajat, nuorten ohjauspalvelut, Ohjaamo-toiminta) sekä kuntien työnantajan ominaisuudessa järjestetyistä palveluista (mm. oppisopimus-, palkkatuki- ja työkokeilujaksot). Pitkään jatkuneen talouden taantuman jälkeen työttömien lukumäärä lähti laskuun vuoden 2015 jälkeen. Työttömyysaste nousi kuutoskaupungeissa vuosina 2011-2015, mutta tämän jälkeen sekä vuonna 2016 että 2017 kuutoskaupunkien työttömyysaste on laskenut. Työttömyysaste vaihteli vuoden 2017 lopussa kuutoskaupungeissa Espoon 8,6 prosentista Tampereen 14,3 prosenttiin. Koko maassa työttömien määrä väheni 21,8 prosenttia ja kuutoskaupungeissa 18,2 prosenttia vuodesta 2015 vuoteen 2017. Kuutoskaupunkien työttömistä työhakijoista 34,6 prosenttia oli pitkäaikaistyöttömiä. Työllistämispalveluiden kokonaisbruttokustannukset ilman työmarkkinatuen kuntaosuutta vuonna 2017 olivat 109,7 miljoonaa euroa. Kustannukset nousivat vuodesta 2016 kaikissa kuutoskaupungeissa: Oulussa 22,6 prosenttia, Tampereella 14,5 prosenttia, Espoossa 11,9 prosenttia, Helsingissä 10,3 prosenttia, Vantaalla 4,3 prosenttia ja Turussa 2,2 prosenttia.		
Asiasanat		
Kuntavertailu, kuntouttava työtoiminta, työllistämispalvelut, työttömyys		
Tiedustelut	Jakelu	
Työryhmän jäsenet, liite 4	www.kuusikkokunnat.fi	

Sisällys

1	JOHDANTO	1
2	TYÖLLISTÄMISPALVELUIDEN TAVOITTEET JA ORGANISOINTI	2
2.1	Valtion ja kuntien rooli työllistämispalveluissa	2
2.2	Ajankohtaista.....	3
2.2.1	Järjestöjen ja säätiöiden palkkatukimäärärahaa koskeva lakiuudistus.....	3
2.2.2	Alueellinen työvoima- ja yrityspalvelujen kokeilu.....	3
2.3	Kuntien työllistämispalveluiden organisaatio	5
2.4	Työllisyyden edistämisen tavoitteet, toimenpiteet ja vaikuttavuus kuutoskaupungeissa	12
2.5	Haasteet	16
3	TYÖLLISTÄMISPALVELUIDEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ KUUTOSKAUPUNGEISSA	18
3.1	Työllisyysaste.....	18
3.2	Työttömät työnhakijat ja työttömyysaste	19
3.3	Pitkäaikaistyöttömyys ja rakennetyöttömyys	21
3.3.1	Vähintään 300 maksupäivää työttömyyden perusteella työmarkkinatukea saaneet.....	24
3.4	Nuorisotyöttömyys.....	25
3.5	50 vuotta täyttäneet työttömät	27
3.6	Työttömät ulkomaan kansalaiset ja vieraskieliset.....	29
3.7	Työttömät koulutusasteen mukaan	30
4	TYÖLLISTÄMISPALVELUT	33
4.1	Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP)	33
4.2	Kuntouttava työtoiminta	33
4.2.1	Asiakkaat ja toimintapäivät.....	33
4.2.2	Kustannukset.....	36
4.3	Muu toiminta.....	37
4.3.1	Työpajatoiminta	37
4.3.2	Työllistäminen palkkatuella ja työllistämisen kuntalisät.....	39
5	TYÖLLISTÄMISPALVELUIDEN KUSTANNUKSET	43
6	YHTEENVETO.....	45
	LÄHTEET	47
	LIITTEET	49
	Liite 1 Työllistämispalveluihin ja työllisyyden edistämiseen liittyviä käsitteitä	49
	Liite 2 Kuutoskaupunkien ja koko Suomen työttömyys- ja väestötietoja joulukuun lopussa 2011 – 2017	54
	Liite 3 Työllistämispalveluiden kustannuserittelyn kohta ”muut kustannukset”	58
	Liite 4 Aikuissosiaalityön Kuusikko-työryhmä: työllistämispalvelujen raportin tekijät	59

1 JOHDANTO

Tässä raportissa luodaan katsaus Suomen kuuden suurimman kaupungin työttömyystilastoihin, työllisyyden edistämisen tavoitteisiin ja haasteisiin sekä kaupunkien työllistämispalveluiden organisointiin. Raporttiin on koottu vertailutietoa kuntien lakisääteisistä toiminnoista (mm. kuntouttava työtoiminta, velvoitetyöllistäminen, työllistymistä edistävä monilainen yhteispalvelu TYP), kuntien yleisen toimialan nojalla järjestetyistä työllisyyspalveluista (mm. työpajat, nuorten ohjauspalvelut, Ohjaamo-toiminta) sekä kuntien työnantajan ominaisuudessa järjestetyistä palveluista (mm. oppisopimus-, palkkatuki- ja työkokeilujaksot).

Raportti toteutetaan osana kuuden suurimman kaupungin järjestämiä ja tuottamia työllistämispalveluita ja kustannustasovertailutyötä, jonka valmistumisesta vastaa kuutoskaupunkien työllistämispalveluiden työryhmään kuuluvat työllistämispalvelujen asiantuntijat (ks. liite 4). Työllistämispalvelut eivät ole aiempaan poiketen missään kuutoskaupungissa enää osa aikuissosiaalityötä, joten jatkossa työllistämispalveluiden työryhmä tuottaa työllistämispalveluiden raportin. Edelliset kuuden suurimman kaupungin työllistämispalveluiden raportit ovat vuosilta 2007, 2008, 2009, 2011, 2013 ja 2015.

2 TYÖLLISTÄMISPALVELUIDEN TAVOITTEET JA ORGANISOINTI

2.1 Valtion ja kuntien rooli työllistämispalveluissa

Valtiolla on ensisijainen vastuu työmarkkinoiden toimivuuden ja työvoiman tarjonnan edistämisestä. Työmarkkinoiden toimivuutta edistetään julkisilla työvoima- ja yrityspalveluilla (Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta 916/2012). Käytännössä työvoima- ja yrityspalvelut ovat työnvälityspalveluita, tieto- ja neuvontapalveluita, osaamisen kehittämispalveluita sekä yritystoiminnan käynnistämis- ja kehittämispalveluita. Julkiseen työvoima- ja yrityspalveluun kuuluvat myös henkilöasiakkaan palveluprosessiin liittyvät asiantuntija-arvioinnit sekä tämän lain mukaiset tuet ja korvaukset. (Eskonen 2014; 916/2012)

Työ- ja elinkeinotoimistot (TE-toimistot)

Julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden tarjoamisessa keskeisessä roolissa ovat olleet TE-toimistot. Asiakkaita palvellaan eri palvelulinjoilla heidän palvelutarpeensa mukaan. Ensimmäinen palvelulinja (työnvälitys- ja yrityspalvelut) on suunnattu asiakkaille, joiden ammattitaito ja osaaminen mahdollistavat siirtymisen suoraan avoimille työmarkkinoille. Tällaisia asiakkaita ovat muun muassa työstä työhön siirtyvät, opinnoista valmistuvat ja aloittavat yrittäjät. Toinen palvelulinja (osaamisen kehittämispalvelut) on suunnattu asiakkaille, jotka tarvitsevat ammattitaidon parantamista tai tukea tavoitteiden ja vaihtoehtojen selvittämisessä. Tällaisia asiakkaita ovat esimerkiksi henkilöt, joiden palvelutarve liittyy ammatinvalintaan tai -vaihtamiseen, opintojen loppuun saattamiseen tai kotoutumissuunnitteluun. Kolmas palvelulinja (tuetun työllistämisen palvelut) on suunnattu asiakkaille, jotka tarvitsevat yksilöllistä tukea ja ohjausta työmarkkinavalmiuksien kehittämisessä. Näillä asiakkailla on puutteita elämäntilanteessa, osaamisessa ja ammattitaidossa, ja heidän työkykynsä vaatii usein perusteellista selvittämistä. (Kuntaliitto 2013)

Kunnat

Kunnat vastaavat sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisestä sekä erikseen sovittavalla tavalla työllistymistä edistävistä palveluista. Kuntien lakisääteisiä palveluita ja velvoitteita työllistämiseen liittyen ovat velvoitetyöllistäminen (Laki julkisista työvoima- ja yrityspalveluista 11 luku, 1 & 2 §), kuntouttava työtoiminta (Laki kuntouttavasta työtoiminnasta), työmarkkinatuen rahoitus (Työttömyysturvalaki), työttömien terveyden edistäminen (Eskonen 2014) sekä TYP-toiminta (Laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta).

Kuntien vastuulla työllisyyden edistämisessä ovat käytännössä yhä enemmän ne henkilöt, joiden työllistyminen on kaikkein haasteellisinta. Esimerkiksi kunnan järjestämisvastuulla olevan kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat ovat pidempään työttömänä olleita henkilöitä, jotka tarvitsevat tukea elämäntilanteeseen ja työ- ja toimintakykyyn liittyvissä asioissa. Lisäksi kunnat vastaavat myös TYP-toiminnan (Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu) toteuttamisesta yhdessä TE-toimiston ja Kelan kanssa. Kunnat toimivat lisäksi laajemmin kuin laki edellyttää. Kunnat ovat itsessään suuria työnantajia ja ne edistävät elinkeinopoliittisin toimin työllisyyttä alueellaan. Ne työllistävät runsaasti työttömiä palkkatuettuun työhön ja avustavat järjestöjä sekä yrityksiä työllistämässä. Nuorten työllistymistä edistetään mm. työpajatoiminnalla, kunnan yleisen toimialan nojalla järjestetyillä ohjauspalveluilla (Helsingissä urapalvelut), ohjaamatoiminnalla, kesätyötoiminnalla ja oppisopimuskoulutuksella. Työelämävalmiuksien lisäämiseksi järjestetään koulutusta ja valmennusta. Lisäksi kunnat osallistuvat ja luovat edellytyksiä erilaisille hankkeille, joilla haetaan uusia tapoja työllistää tiettyjä kohderyhmiä.

2.2 Ajankohtaista

2.2.1 Järjestöjen ja säätiöiden palkkatukimäärärahaa koskeva lakiuudistus

Järjestöjen ja säätiöiden palkkatukea koskeva lakimuutos (1456/2016, 7 luvun 9 §) on vähentänyt välityömarkkinoille kohdennettuja palkkatuen määrärahoja. Yhdistyksiin, säätiöihin ja rekisteröityihin uskonnollisiin yhdyskuntiin voidaan työllistää vähintään 24 kuukautta viimeisten 28 kuukauden aikana työttömänä olleita henkilöitä täydellä palkkatuella, joka kattaa kaikki tuella palkattavasta aiheutuvat palkkauskustannukset 65 prosentin työaikaan asti. Lakimuutoksen myötä täydellä palkkatuella voidaan työllistää enintään 3 000 henkilötyövuotta. TEM (Työ- ja elinkeinoministeriö) on arvioinut, että vuonna 2016 järjestöt ja säätiöt työllistivät palkkatuella noin 4 000 henkilötyövuoden verran. (Kontula 2017)

Aikaisemmin järjestöt ovat olleet keskeisimpiä pitkäaikaistyöttömien ja osatyökykyisten työllistäviä tahoja ja palkkatuki on ollut tärkeä osa muun muassa siirtymävaiheetta kuntouttavasta työtoiminnasta avoimille työmarkkinoille. Nyt lakimuutoksen myötä järjestöjen mahdollisuudet pitkäaikaistyöttömien palkkatuella työllistämiseen ovat kuitenkin laskeneet roimasti. (Välityömarkkinoiden yhteistyöryhmä 2016)

2.2.2 Alueellinen työvoima- ja yrityspalvelujen kokeilu

Työvoima- ja yrityspalvelukokeilut ovat alueellisia kokeiluita, joissa mukana olevat kunnat tarjoavat julkisia työvoima- ja yrityspalveluja kokeilun kohderyhmän asiakkaille. Kunnat vastaavat julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden tarjoamisesta kokeilun asiakkaille, asiakkaiden ohjaamisesta palveluiden piiriin, koko palveluprosessista, työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun tarjoamisesta, aktivointisuunnittelusta sekä kotouttamisesta.

Kokeilun tavoitteena on kehittää työttömille tarjottavia työllistymistä tukevia palveluja ja palvelujen tuottamiseen liittyviä toimintamalleja. Samalla kokeilussa mukana olevat kunnat valmistautuvat myös maakuntamalliin siirtymiseen valmistelemalla työvoima- ja yrityspalveluiden järjestämisvastuun siirtoa maakunnille. Kuutoskaupungeista kokeiluhankkeessa ovat mukana Turku ja Tampere.

Turku

Turun alueen työllisyyskokeilussa on mukana Turun lisäksi Naantali, Paimio ja Raisio. Työvoima- ja yrityspalveluiden alueellisen kokeilun kohderyhmänä ovat alle 25 vuotiaat työttömät, sekä yhtäjaksoisesti yli 12 kuukautta työttömänä olleet henkilöt. Työllisyyskokeilun alkaessa heinäkuussa 2017 asiakkaita oli noin 8.100 henkilöä, joka oli 47 % kaikista työttömistä henkilöistä kokeilukuntien alueella ja 2017 vuoden lopussa asiakkaita oli noin 6.800 henkilöä.

Turussa kokeilun päätavoitteena on luoda asiakaskeskeistä palvelukulttuuria.

Asiakastyön kehittämiseksi muutettiin uusiin toimitiloihin ja luotiin työllisyyspalveluiden brändi, Työpiste, ja sen yhteyteen aulapalvelu, jossa asiakas saa palvelua ilman ajanvarausta, ja jonka yhteydessä on asiakasneuvojen päivystysvastaanottoon. Asiakas voi hoitaa työllistymiseen liittyviä asioita ilman ajanvaraustakin. Asiakkaat on segmentoitu ja asiakastyöstä huolehtivat tiimien vastuuvirkailijat eli asiakasneuvojat. Kokeilun aikana on pyritty hyvään yhteistyöhön TE-toimistotaustaisten virkailijoiden kanssa, sekä TE-toimiston kanssa eli pyritään saamaan synergiaetua kunnan ja TE-hallinnon välillä ja sitä kautta hyvään ja tehokkaaseen asiakaspalveluun ja työllisyyden edistämiseen.

Tampere

Tampere johtaa Pirkanmaalla toteuttavaa kymmenen kunnan kokeilua. Pirkanmaan työvoima- ja yrittäjäpalveluiden alueellisen kokeilun kohderyhmänä ovat työttömät työnhakijat, jotka eivät saa palkansaajan tai yrittäjän ansiopäivärahaa. Tampereen kaupungin vastuulle siirtyi kokeilun alkaessa yli 14 500 asiakasta ja vuoden 2017 lopussa asiakkaita oli 16 800. Koko Pirkanmaan kokeilun asiakasmäärä vuoden 2017 lopussa oli yhteensä 23 400. Noin 60 % Pirkanmaan työttömistä työnhakijoista on kokeilun piirissä. Tampere vastaa kuntien välisen sopimuksen mukaisesti kotoutumispalveluista koko kokeilualueella.

Asiakastyö perustuu Tampereella OMA-valmentajamalliin, jossa jokaisella asiakkaalla on nimetty vastuutyöntekijä. OMA-valmentajan päätehtävä on arvioida asiakkaan palvelutarpeet ja ohjata asiakkaat työhön, koulutukseen tai työllistymistä edistäviin palveluihin. Kokeilussa kehitetään vaikuttavia ja asiakaslähtöisiä palveluita rakenteellisten uudistusten ja nopeiden kokeiluiden kautta. Digitaalisten palveluiden kehittämiseen on panostettu.

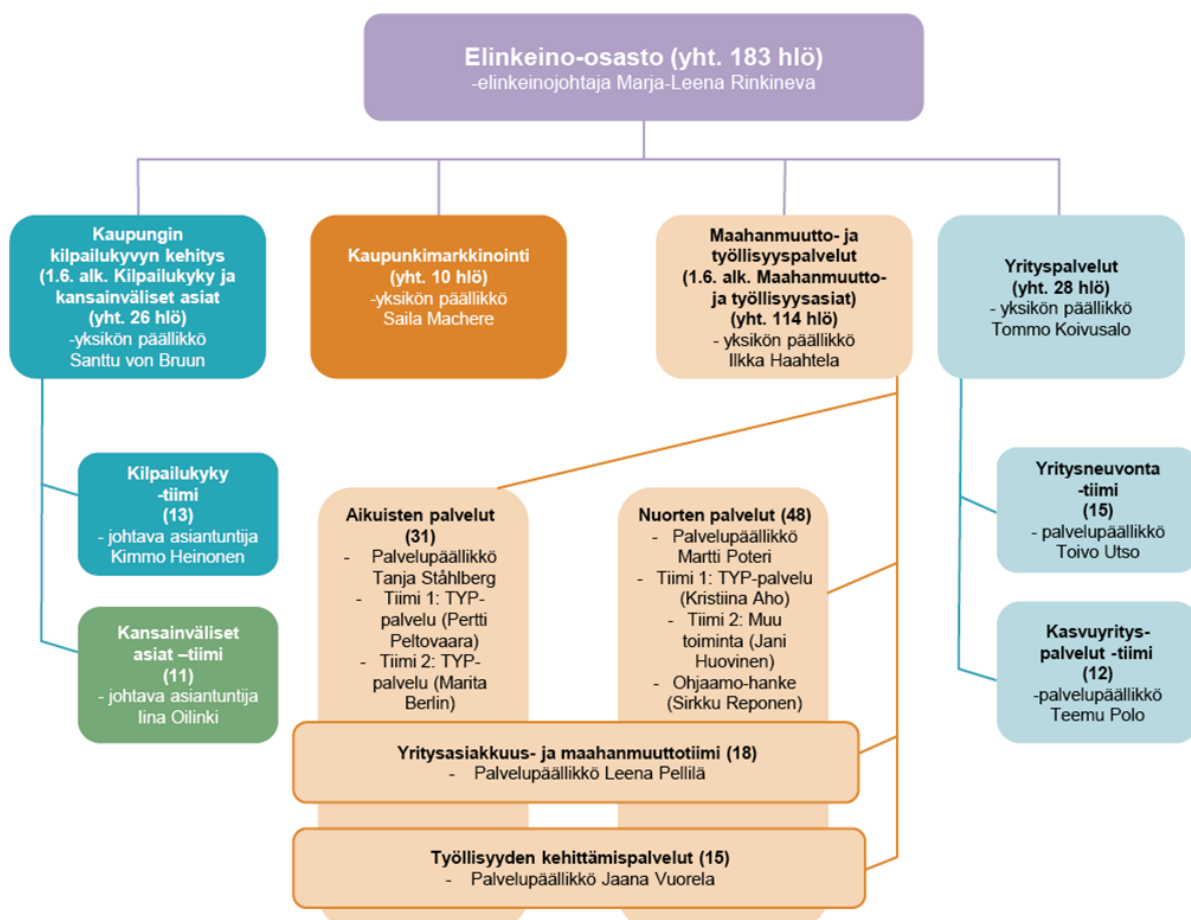
2.3 Kuntien työllistämispalveluiden organisaatio

Kunnat järjestävät työllistämispalvelut eri tavoin. Tässä luvussa kuvataan kuutoskaupunkien työllistämispalveluiden vuoden 2017 organisaatioita. Monessa kunnassa organisaatio on tämän jälkeen jo ehtinyt muuttua tai organisaatiomuutos on parhaillaan joko tekeillä tai suunnitteilla.

Helsinki

Maahanmuutto- ja työllisyysasiat -yksikkö on osa Helsingin kaupungin kaupunginkanslian elinkeino-osastoa. Yksikkö jakautuu neljään vastuualueeseen: (1) Nuorten palvelut. (2) Aikuisten palvelut. (3) Yritysasiakkuus- ja maahanmuuttotiimi. (4) Työllisyyden kehittämispalvelut. Tehtävät: Yksikkö huolehtii maahanmuuton strategisesta suunnittelusta sekä seuraa kaupungin maahanmuuttopolitiikan toteutusta. Se koordinoi työllisyydenhoitoa kaupunkitasolla ja parantaa työttömien työmarkkinavalmiuksia. Yksikkö myös ennaltaehkäisee ja vähentää nuorisotyöttömyyttä.

Helsingin kaupungin keskushallintoa johtaa kansliapäällikkö. Kutakin neljästä toimialasta johtaa toimialajohtaja. Kansliapäällikkö on toimialajohtajien esimies. Kansliapäällikkö ja toimialajohtajat toimivat pormestarin ja apulaispormestareiden alaisuudessa. Kaupungin kansliapäällikkö: Sami Sarvilinna. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja: Liisa Pohjolainen. Kaupunkiympäristön toimialajohtaja: Mikko Aho. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja: Tommi Laitio. Sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja: Juha Jolkkonen. Toimialat jakautuvat palvelukokonaisuuksiin. Kukin toimiala jakautuu pienempiin palvelukokonaisuuksiin. (Tiedot Helsingin kaupungin Internet-sivuilla, sivu päivitetty 24.05.2018)

Kuva 1 Helsingin kaupungin työllisyyden edistämisen organisaatio vuonna 2017. Kuntouttava työtoiminta järjestetään sosiaali- ja terveystoimialalla ja kasvatuksen ja koulutuksen toimiala järjestää työttömille tarjottavat työpajat ja koulutukset Stadin ammatitopiston kautta. Helsingin elinkeino-osastolla tehtiin uusi organisaatiomuutos 1.8.2018 alkaen.

Espoo

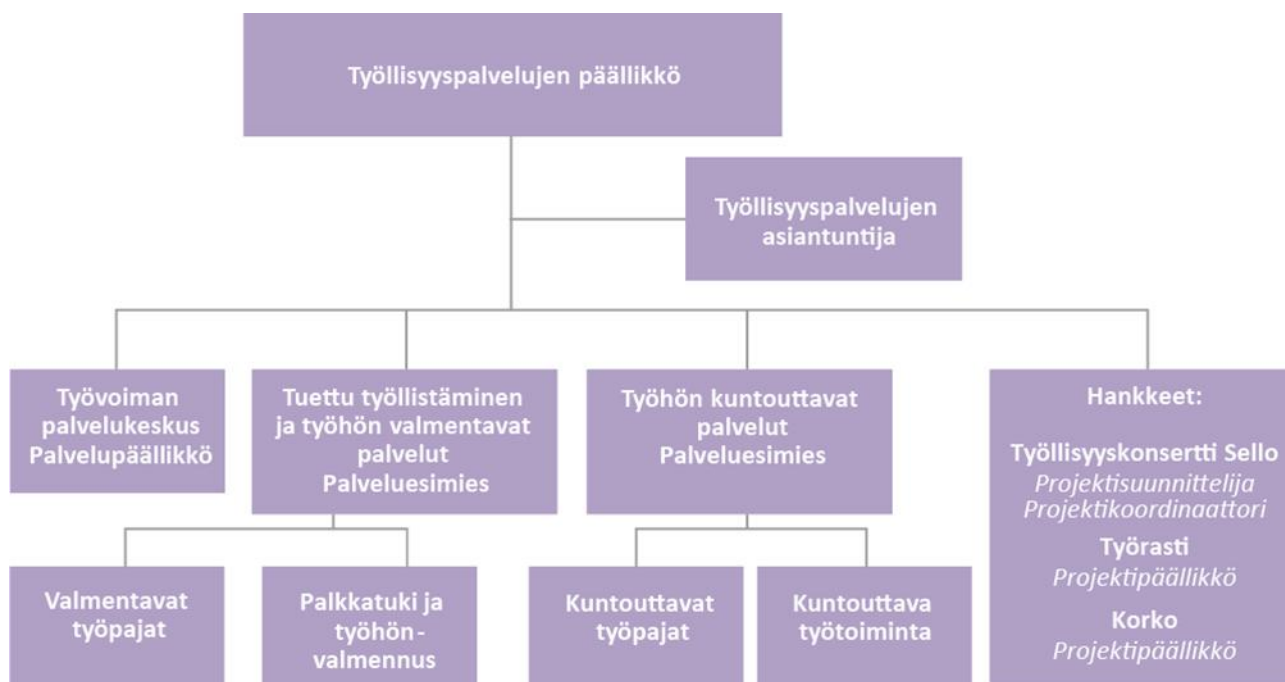
Espoon työllisyydenhoitoa johdetaan kaupunginhallituksesta, jolle elinkeino ja kilpailukykyjaosto tekee työllisyyttä koskevat esitykset. Virkamiestasolla konserniesikunta vastaa työllisyysasioiden linjausten valmistelusta ja toimeenpanon ohjauksesta. Konserniesikuntaa johtaa kaupunginjohtaja. Operatiivinen työllisyydenhoito tapahtuu Työllisyyspalveluiden palvelualueella, joka on osa Sosiaali- ja terveystoimen toimialan Perhe- ja sosiaalipalveluiden tulosityksikköä.

Työllisyyspalveluiden palvelualue vastaa lähes kaikesta Espoon työllisyydenhoidon käytännön toiminnasta. Työllisyyspalveluita johtaa työllisyyspalvelujen päällikkö. Palvelualue jakautuu kolmeen osa-alueeseen, jotka ovat Työvoiman palvelukeskus (TYP), Tuettu työllistäminen ja työhön valmentavat palvelut – yksikkö sekä Työhön kuntouttavat palvelut-yksikkö. Lisäksi palvelualueeseen kuuluvat työllisyyteen liittyvät hankkeet Työllisyyskonsertti Sello, Työrasti Espoo ja Korko-korkeaa osaamista yrityksiin.

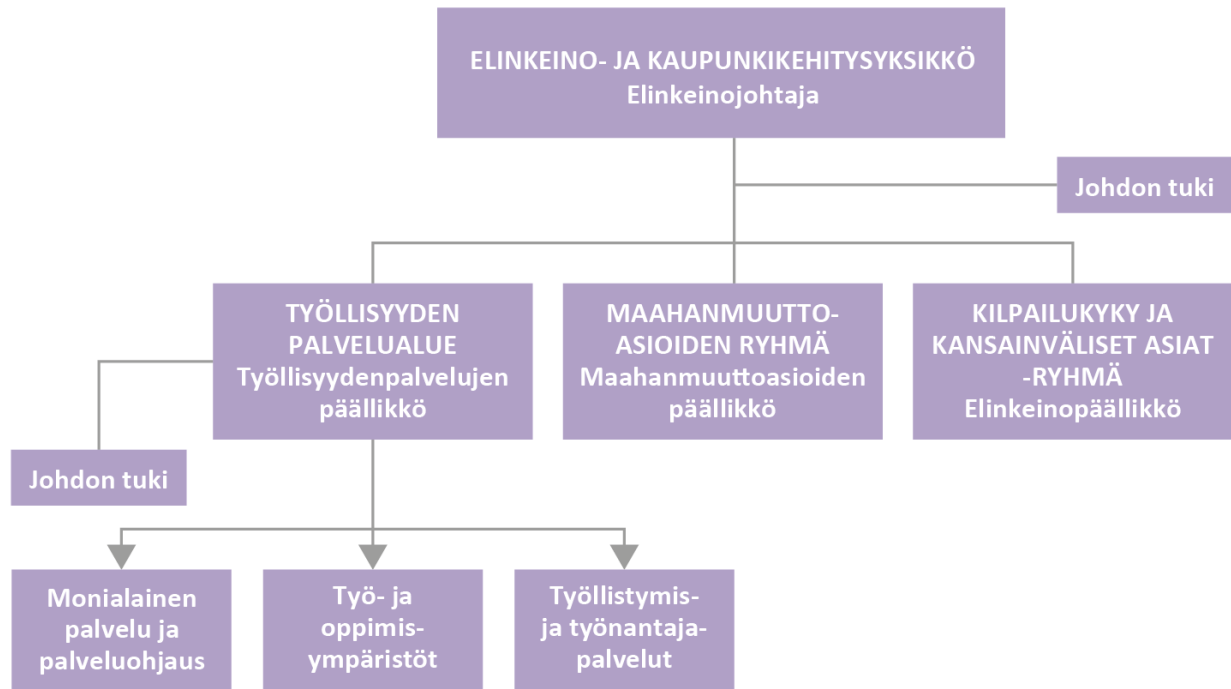
TYP sisältää Espoon ja Kauniaisten työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun sekä vastaa kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä. Tuettu työllistäminen ja työhön valmentavat palvelut – yksikkö tuottaa osan kaupungin omasta työpajatoiminnasta, vastaa työhönvalmennuksesta ja työnetsinnästä, koordinoi kaupungin palkkatuki-, velvoite- ja oppisopimustyöllistämistä sekä vastaa työllistämisen kuntalisien myöntämisestä. Työhön kuntouttavat palvelut-yksikkö tuottaa osan kaupungin omasta työpajatoiminnasta, vastaa sosiaalihuoltolain 27 d ja e §:en mukaisen toiminnan järjestämisestä sekä vastaa muiden kuin TYP-asiakkaiden kuntouttavaan työtoimintaan ohjauksesta.

Valtakunnalliseen Ohjaamo-verkostoon kuuluva nuorten Ohjaamo Espoo-hanke on sijoittunut organisatorisesti Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omniaan, jonka jäsenkunta Espoo on.

Työllisyyspalvelut organisoitiin 1.1.2018 alkaen Konsernihallintoon ja yhdistettiin Kaupunkikehitysyksikön kanssa uudeksi Elinkeino- ja kaupunkikehitys-yksiköksi, jota johtaa elinkeinojohtaja.

Kuva 2 Espoon kaupungin työllisyyden edistämisen organisaatio vuonna 2017

Kuva 3 Espoon kaupungin työllisyyden edistämisen organisaatio vuonna 2017

Vantaa

Vantaan kaupungin työllisyyspalveluiden nykyinen organisaatio on ollut voimassa 1.7.2017 alkaen. Alkuvaiheen asiakaspalvelu on keskitetty asiakkuusyksikköön, johon kuuluvat työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu TYP, nuorten työllistymistä edistävä Vantaan Ohjaamo ja Yritysohjaamo, johon on keskitetty työllisyyspalveluiden yritysysteistyö. Kuntouttava työtoiminta ja hankeyksikkö vastaavat kuntouttavan työtoiminnan ohjauksesta ja päätöksenteosta sekä kuntouttavan työtoiminnan ostopalvelujen koordinoinnista. Yksikköön on keskitetty lisäksi kaikki ulkopuolista rahoitusta saavat projektit ja hankkeet. Tuotantoyksikön alle kuuluvat valmennustalot Koutsi, Reeli ja Valo, joissa on mahdollisuus osallistua kuntouttavaan työtoimintaan tai työkokeiluun eri pajoilla. Vuonna 2018 valmennustalotoimintaa uudistetaan, jolloin Valon toiminta loppuu ja uusi valmennustalo Luxi otetaan käyttöön.

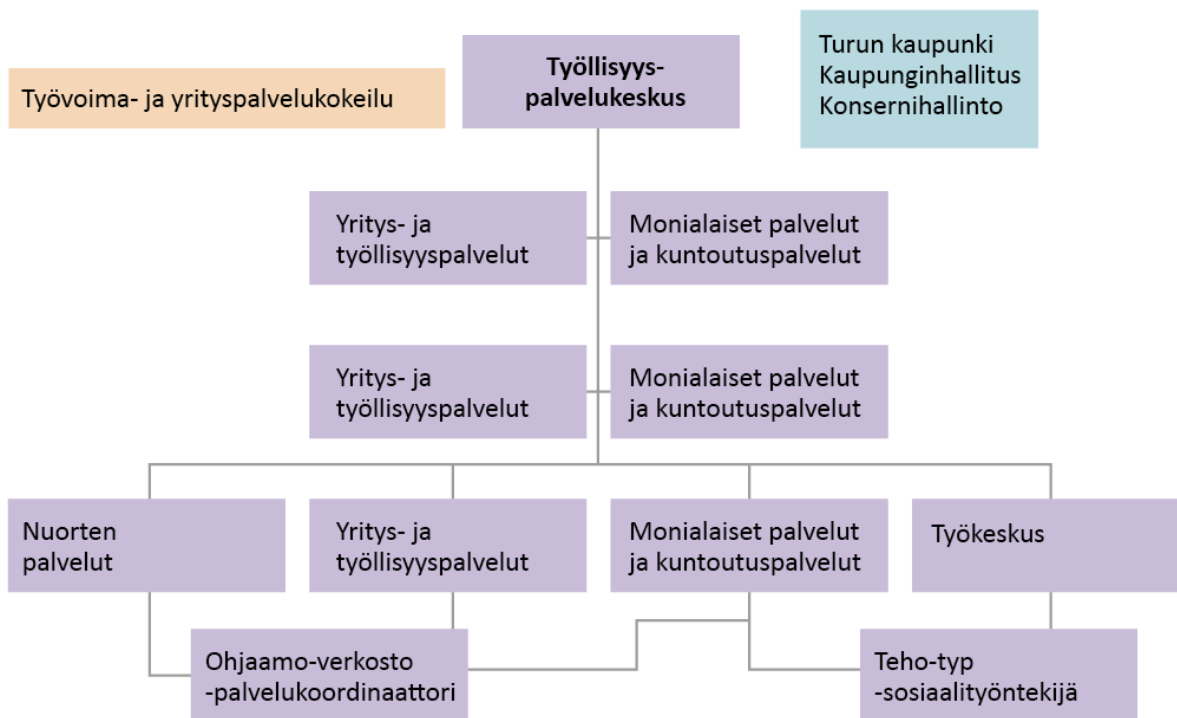

Kuva 4 Vantaan kaupungin työllisyyden edistämisen organisaatio vuonna 2017

Turku

Turun kaupungin työllisyyspalvelut on yksi konsernihallinnon palvelukeskuksista, jonka alle on koottu kaupungin eri työllistämistoiminnot. Työllisyyspalvelukeskuksen alaisuudessa toimii myös kaupungin työkeskus, joka tuottaa kuntoutuspalveluita. Lisäksi työkeskus myy palveluja ja tuotteita alueen yrityksille, yksityishenkilöille, sekä muille toimijoille.

Turku vetää alueellista työvoima- ja yrityspalvelukokeilua, johon kuuluu Turun lisäksi Naantali, Paimio ja Raisio. Turun vastuulla on työllisyyskokeilun aikana kokeilukuntien kotouttamispalvelut. Asiakkaat on segmentoitu (nuorten palvelut, työllistäminen/ yrityspalvelut ja monialaista palvelua tarvitsevat) ja asiakastyöstä huolehtivat tiimien vastuuvirkailijat eli asiakasneuvojat.

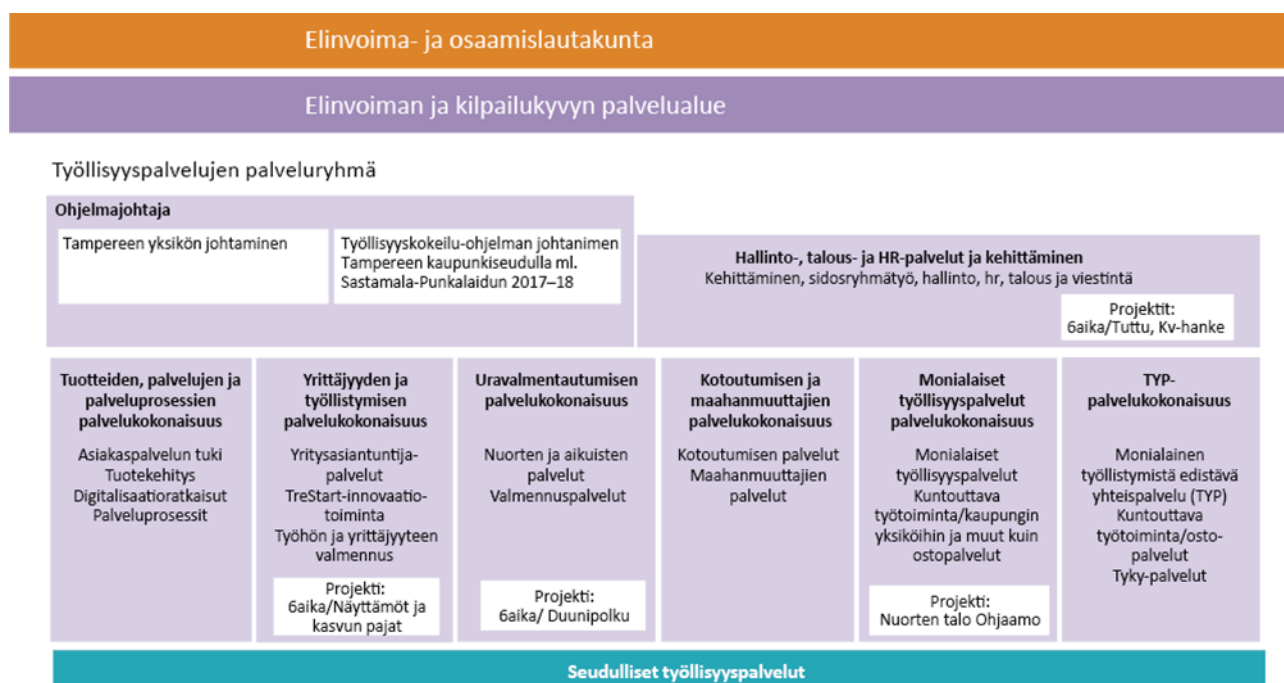
Kuva 5 Turun kaupungin työllisyyden edistämisen organisaatio vuonna 2017

Tampere

Tampereen kaupungin työllisyyspalvelut on osa elinvoima- ja osaamislautakunnan alaisuudessa toimivaa Elinvoiman ja kilpailukyvyn palvelualueetta. Kaupungin muut palvelualueet ovat Hyvinvoinnin palvelualue ja Kaupunkiympäristön palvelualue.

Elinvoiman ja kilpailukyvyn palvelualueeseen kuuluvat työllisyyspalvelujen lisäksi ammatillinen koulutus, lukiokoulutus sekä yritys- ja yhteiskuntasuhteiden palveluryhmä. Palvelualueella toteutetaan kaupunginhallituksessa ohjauksessa neljää kehitysohjelmaa: Smart Tampere, Hiedanranta, Viiden tähden keskusta ja Työllisyyskokeilu.

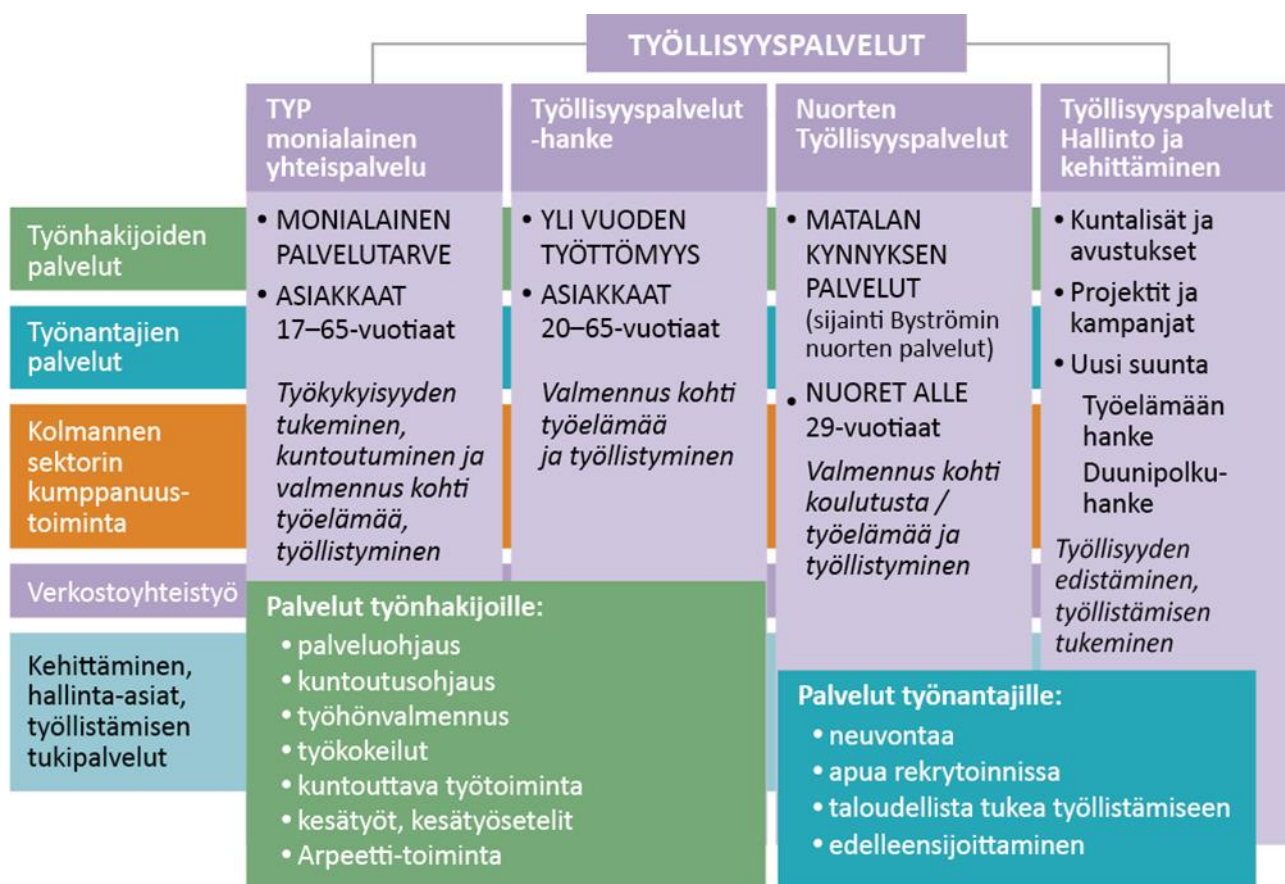
Työllisyyspalvelujen palveluryhmä vastaa Tampereen kaupungin työllisyyspalveluista ja toteuttaa samalla 1.8.2017 - 31.12.2018 työvoima- ja yrityspalveluiden alueellista kokeilua (työllisyyskokeilu). Tampere johtaa Pirkanmaan kokeilua, johon osallistuvat Tampereen kaupunginseudun kunnat sekä Sastamala ja Punkalaidun. Kokeilukuntien välisen sopimuksen mukaisesti Tampere vastaa kototutumis- palveluista koko kokeilualueella.

Kuva 6 Tampereen kaupungin työllisyyden edistämisen organisaatio vuonna 2017

Oulu

Työllisyyspalvelut yhdistyi vuoden 2017 aikana BusinessOulu -liikelaitokseen. Muutoksen tarkoituksena on työnantajalähtöisten työllisyyspalveluiden kehittäminen ja tiiviimpi yhteistyö työllisyys- ja elinkeinotoimijoiden välillä. Yhdistymisen myötä mm. yritysysteistyöhön liittyviä prosesseja tullaan kehittämään, kuitenkin siten että samalla huomioidaan myös vaikeassa työmarkkina-asemassa olevien työnhakijoiden palvelutarpeet. Oulussa Työllisyyspalveluiden toimintaa on organisoitu ja kehitetty voimakkaasti erilaisten hanketoimintojen avulla. Hankerahoitusten päättyessä toimintoja tullaan järjestelmään uudella tavalla jälleen vuoden 2018 aikana. Suunnitteilla olevat sote-, maakunta- ja kasvupalveluihin liittyvät uudistukset tuovat omat heijasteensa BusinessOulun palveluiden kehittämiselle ja organisoitumiselle.

Kuva 7 Oulun kaupungin työllisyyden edistämisen organisaatio vuonna 2017

2.4 Työllisyyden edistämisen tavoitteet, toimenpiteet ja vaikuttavuus kuutoskaupungeissa

Helsinki

Tavoitteet: Kaupungin työllisyyspalvelut järjestää ja hankkii monipuolisia palveluja helsinkiläisille työttömille. Strateginen tavoite on olla osaavan työvoiman kaupunki, jolloin alueella toimivat saavat hyvää työvoimaa ja edistävät kasvua. Työllisyyspalveluiden tavoite on työttömän työllistyminen avoimille työmarkkinoille joko suoraan tai koulutuksen kautta. Kaupunki haluaa olla myös innovatiivinen kumppani yrityksille, yhdistyksille, järjestöille, TE-hallinnolle sekä muille toimialan toimijoille.

Toimenpiteet: Työttömille tarjotaan tilaisuuksia parantaa työllistymisedellytyksiään työkokeilujen, tuetun palkkatyön, oppisopimus- ja rekrytointikoulutusten sekä laajan kurssitarjonnan avulla. Ohjaamo Helsinki on 15-29 -vuotiaille nuorille suunnattu palvelupiste josta saa neuvontaa mm. opintoihin, työhön, asumiseen ja terveyteen liittyvissä kysymyksissä. Yli 30-vuotiaille helsinkiläisille tarjotaan ohjausta työllistymiseen Työrastin ja TYP:n kautta.

Vaikuttavuus: Työllisyyspalveluiden vaikuttavuutta mitataan seurantatutkimuksen avulla. Tarkoituksena on puhelinhaastattelujen avulla kartoittaa työllisyyspalveluihin osallistuneiden henkilöiden työmarkkinatilannetta 6 kk palveluiden päättymisen jälkeen. Tutkimus valmistuu vuosittain, ja sen tuloksiin liittyy tutkimustavasta johtuva viive.

Vuoden 2017 mittaristoa tarkennettiin edellisvuosiin verrattuna kysymyksillä liittyen asiakkaan kunta-osuuslistalle sijoittumiseen, asiakkaan ammattialaan, vieraskielisten asiakkaiden kielitaitoon sekä soittohetken etuusmuotoon liittyen. TYP:stä on kerätty vuodesta 2017 alkaen aineistoa asiakkaiden käyttämien palveluiden määrään, keston ja päättymissyihin liittyen. Työllisyydenhoidon talouden ja toiminnan seurantaraportin (2.11.2017) otannat kerättiin palkkatuesta, työkokeilusta, velvoitetyöllistetyistä, Työrastista ja TYP:stä jaksolta 07/2016-02/2017. 6kk palkkatukijakson päättymisen jälkeen kotimaankielisten palkkatyössä tai muussa työssä olevien osuus on vähentynyt sekä nuorissa että aikuisissa; vieraskieliset ovat suuntautuneet avoimille työmarkkinoille edellisvuoteen verrattuna hieman paremmin. Työkokeilun mittariston perusteella pienempi osuus vastanneista on edellisvuoteen verrattuna suuntautunut palkkatyöhön tai muuhun työhön työkokeilun päättymisen jälkeen, mutta koulutukseen ohjautuneiden osuus on puolestaan kasvanut. TYP:ssä pienempi osuus asiakkaista on jatkanut edellisvuoteen verrattuna työttömänä. Työhön ohjautuneiden osuus on niukasti vähentynyt ja tutkintoon johtavaan koulutukseen siirtyneiden osuus puolestaan kasvanut. Työrastissa 39% asiakkaista on edennyt työhön, koulutukseen tai työkokeiluun, kun 50% on jatkanut palvelun jälkeen työttömänä. Kaiken kaikkiaan työttömien määrä kääntyi vuonna 2017 laskuun n. 5 vuotta kestäneen nousun jälkeen. Lokakuussa 2017 työttömiä oli 14% vähemmän kuin vuotta aiemmin, ja työttömyysaste oli 10,2%; lukumäärällisesti työttömiä oli edelleen paljon: 34 500. Helsinki maksoi kunnan osarahoittamaa työmarkkinatukea noin 63 200 000 e vuodessa. Summa ei ole vielä kääntynyt laskuun. Vuoden 2007 lokakuun lopussa kunnan osarahoittamaa työmarkkinatukea saavia oli 12 336 henkilöä ja Helsingin osuus oli 5 184 900e. Henkilömäärä oli 5% ja kustannukset 6% korkeammat kuin vuotta aiemmin. Kuntarahoitusosuuden kehityksen tarkastelun tueksi on tavoitteena laatia ennustemalli vuonna 2018.

Espoo

Espoo tarinan eli kaupungin strategian mukaan 2017 alkaneen valtuustokauden yhdeksi keskeiseksi tavoitteeksi on asetettu, että Espoon työllisyysaste nousee 75 prosenttiin ja työttömyys alenee 5 prosenttiin. Tavoitteiden toteutumista seurataan työllisyys- ja työttömyysasteen avulla.

Toimenpiteinä näiden tavoitteiden saavuttamiseksi ollut, että pitkäaikaistyöttömille, nuorille, maahanmuuttajille ja korkeasti koulutetuille suunnattua kaupungin Työllisyyspalvelujen palveluvalikoimaa monipuolistetaan erilaisten työllistymistä edistävien hankkeiden kautta.

Lisäksi tavoitteena on ollut, että kaupungin työllisyystavoitteet sekä kaupunkiorganisaation ja yhteistyöverkoston roolit, vastuut ja toimintamallit selkeytyvät. Tämä toteutettiin organisoimalla kaupungin omat työllisyyspalvelut osaksi konsernihallintoa 1.1.2018 alkaen. Työllisyyspalvelut kokonaisuudessaan siirtyvät Sosiaali- ja terveystoimesta osaksi Elinkeino- ja kaupunkikehitysyksikköä ja on jatkossa Työllisyyden palvelualue. Muutos on osa valtakunnallista kasvupalvelu-uudistukseen ja siihen liittyvään pääkaupunkiseudun erillisratkaisuun valmistautumista.

Työllisyyspalveluiden tavoitteina Sosiaali- ja terveystoimessa on ollut lisätä työllistymistä edistävissä palveluissa olevien espoolaisten määrää sekä kasvattaa asiakkaiden positiivisten siirtymien osuutta palveluista kohti työelämää. Tavoitteena oli, että kuntouttavassa työtoiminnassa olevien asiakkaiden määrä on 20 % enemmän kuukausitasolla sekä välityömarkkinoilla olevien asiakkaiden määrän lisäys 20 % edelliseen vuoteen verrattuna. Asiakkaiden positiivisten siirtymien määrää ja osuutta seurattiin keräämällä tietoa kaupungin tuottamista ja järjestämistä palveluista työkokeiluun päässeistä, opiskelun aloittaneista sekä työllistyneistä. Asiakkaiden palvelukokemuksista on kerätty systemaattisesti tietoa kuukausittain. Asiakaskokemusta kerättiin seuraavista osa-alueista: Mahdollisuuttani päästä koulutukseen tai työllistyä ovat parantuneet, Palvelu on parantanut elämäntilannettani, Suositteaisin palvelua muille ja Tavoitteeni ja tilanteeni otettiin huomioon palvelua suunniteltaessa.

Vantaa

Vantaan työllisyyspalveluiden tavoitteena on erityisesti pitkäaikaistyöttömyyden ja nuorisotyöttömyyden väheneminen. Toiminnalla pyritään vaikuttamaan lisäksi työmarkkinatuen kuntaosuuden määrään. Tavoitteena on tuottaa palveluja, jotka aidosti lisäävät työttömän työnhakijan mahdollisuuksia edetä kohti avoimia työmarkkinoita.

Työllistymistä edistävän monialaisessa yhteispalvelun asiakasmäärä kasvoi vuonna 2017 noin neljänneksellä 3 982 asiakkaaseen. Asiakasmäärästä noin puolet oli uusi asiakkaita.

Vantaan tavoitteena on nostaa kuntouttavan työtoiminnan asiakasmäärää vuosittain kymmenellä prosentilla. Vuonna 2017 kuntouttavaan työtoimintaan osallistui 1 503 henkilöä, mikä on 16,2 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Kuntouttavan työtoiminnan paikoista noin 65 % tuotettiin omana toimintana valmennustaloilla, ryhmätoimintana tai kaupungin eri toimialoilla. Ostopalvelujen osuus oli 30 %. Kuntouttavaan työtoimintaan järjestöissä ja säätiöissä osallistui 5 % asiakkaista.

Työllisyyspalveluiden Yritysohjaamon avulla on panostettu yritysyhteistyöhön ja asiakkaiden työllistymiseen avoimille työmarkkinoille. Yritysohjaamo järjesti vuoden aikana yli 70 ns. täsmärekrutointia, jossa työttömät työnhakijat ja työnantajat kohtasivat pikahaastatteluissa. Lisäksi yritysohjaamo järjestää kaksi kertaa vuodessa Megarekryn, josta on tullut pääkaupunkiseudun suurin rekrytointitapahtuma.

Nuorten palvelut Ohjaamon toiminta on tarkoitettu alle 30-vuotiaille nuorille. Matalan kynnyksen palvelu tarjoaa ohjausta työ- tai opiskelupaikan löytämiseksi sekä neuvoo asumiseen ja muihin nuoren elämään liittyvissä asioissa. ESR-rahoitteisen Ohjaamo-projektin lisäksi nuorten palveluissa työskenteli kunnan palvelu- ja terveysohjaajia. Loppuvuoden 2017 aikana valmistauduttiin Ohjaamo-konseptin uudistamiseen ja toiminnan vakiinnuttamiseen, sillä Ohjaamo-projekti päättyi vuoden 2018 helmikuussa.

Yleinen taloustilanteen paraneminen yhdistettynä työllisyyspalvelujen asiakasryhmille kohdistettuihin toimenpiteisiin käänsi pitkäaikaistyöttömyyden ja nuorisotyöttömyyden selvään laskuun vuonna 2017.

Vuoden 2017 lopussa Vantaalla oli 11 588 työtöntä työnhakijaa. Työttömien määrä laski 16 prosenttia vuoden takaisesta. Yli 12 kuukautta työttömänä olleiden pitkäaikaistyöttömien määrä laski 28 prosenttia. Vuoden lopussa heitä oli 3 493 henkilöä. Alle 25-vuotiaiden työttömyys laski maltillisemmin. Vuoden 2017 lopussa työttömänä oli 1 261 nuorta, mikä on 13 prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin. Työttömyyden lasku näkyi myös työmarkkinatuen kuntaosuudessa, joka kääntyi lievään laskuun usean nousuvuoden jälkeen. Vuonna 2017 Vantaa maksoi työmarkkinatuen kuntaosuutta 20,1 miljoonaa euroa.

Turku

Tavoitteena on ollut erityisesti nuorten ja pitkäaikaistyöttömien määrän laskeminen, sekä kunnan mak saman työmarkkinatuen kuntaosuuden vähentäminen. Tavoitteet ovat toteutuneet hyvin, sillä sekä nuoriso-, että pitkäaikaistyöttömyys ovat laskeneet huomattavasti. Tämän positiivisen kehityksen kautta Turku sai laskettua vuonna 2017 työmarkkinatuen kuntaosuuden maksua noin miljoona euroa verrattuna vuoteen 2016.

Tavoitteeseen pääsemiseksi kohdennettiin em. kohderyhmiin kuntouttavan työtoiminnan ja palkkatuki-työllistämisen palveluja. Lisäksi eri työllisyys Hankkeilla on pyritty löytämään uusia tehokkaita tapoja auttaa eri tavoin työttömyydestä kärsiviä asiakasryhmiä ja juurruttamaan hyviä käytäntöjä työllisyys-palveluiden perustoimintaan.

Turussa alkoi työvoima- ja yrityspalveluiden kokeilu 1.8.2017. Kokeilun päätavoitteena on luoda asiakaskeskeistä palvelukulttuuria. Asiakastyön kehittämiseksi muutettiin uusiin toimitiloihin ja luotiin työllisyyspalveluiden brändi, Työpiste. Sen yhteyteen perustettiin aulapalvelu, jossa asiakas saa palvelua ilman ajanvarausta, ja jonka yhteydessä on asiakasneuvojen päivystysvastaanotto. Asiakkaat on segmentoitu ja asiakastyöstä huolehtivat tiimien vastuuvirkailijat eli asiakasneuvojat. Kokeilun aikana on pyritty hyvään yhteistyöhön TE-toimistotaustaisten virkailijoiden kanssa sekä TE-toimiston kanssa eli pyritään samaan synergiaetua kunnan ja TE-hallinnon välillä ja sitä kautta hyvään ja tehokkaaseen asiakaspalveluun ja työllisyyden edistämiseen. Työllisyyskokeilu on saanut hyvää palautetta asiakkailta ja virkailijat ovat kokeneet sen myös auttavan oman työn suorittamisessa.

Tampere

Tampereella tavoitteena on ollut nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyden vähentyminen sekä työllisyyspalveluiden ja asiakkaan tarvitsemien hyvinvointi- ja muiden palveluiden kokoaminen sujuvaksi työmarkkinoille pääsyä edistäväksi palvelupoluksi. Vuonna 2017 erityisenä painopisteenä oli työvoima- ja yrityspalveluiden alueellisen kokeilun valmistelu ja organisointi sekä toimeenpanon käynnistyminen kokeilulain mukaisesti 1.8.2017 alkaen. Syksyllä 2017 hyväksytyssä uudessa kaupunkistrategiassa, Tampere - Sinulle paras, tavoitellaan vuoteen 2030 mennessä mm. sitä, että Tampereella on joustavimmat mahdollisuudet oppia ja työllistyä. Uusien työpaikkojen syntyä ja työllistymistä edistetään luomalla yrittäjä-, osaamis- ja työllisyyspalveluista saumaton ja joustava palvelujen kokonaisuus.

Tampereen kaupungin työllisyyspalveluiden vastuut ja palveluvolyymi kasvoivat aiempaan verrattuna olennaisesti työvoima- ja yrityspalveluiden alueellisen kokeilun myötä 1.8.2017 alkaen. Työllisyyskokeilussa kunnat vastaavat kokeilulaissa määritellyn asiakasryhmän osalta myös osasta lakisääteisiä työvoima- ja yrityspalveluita. Pirkanmaan kokeilun asiakaskohderyhmä on työttömät työnhakijat, jotka eivät saa palkansaajan tai yrittäjän ansiopäivärahaa. Tampereen kaupungin vastuulle siirtyi TE-toimistosta elokuun 2017 alussa yli 14 500 asiakasta ja vuoden 2017 lopussa asiakkaita oli 16 800.

Työllisyyskokeilun tavoitteiksi Tampereella on asetettu työttömien määrän ja työmarkkinatukimenojen aleneminen sekä vaikuttavien ja asiakaslähtöisten palveluiden ja toimintamallien rakentaminen sektoreiden ja toimijoiden yhteistyönä maakuntauudistuksen jälkeiseen aikaan. Tavoitteen mukaisesti työllisyyskokeilussa on rakennettu työnhakija- ja työn-antajalähtöinen hallintorajat ylittävä seudullinen toimintamalli, ja tavoitteena on, että se on pohjana kasvupalvelujen yhdyspintaan rakennettavalle allianssi- tai muulle yhteistyömallille koko Pirkanmaalla.

Asiakastyö Tampereen työllisyyspalveluissa perustuu OMA-valmentajamalliin, jossa jokaisella asiakkaalla on nimetty vastuutyöntekijä. OMA-valmentajan päätehtävä on arvioida asiakkaan palvelutarpeet ja ohjata palveluihin. Palvelutarpeiden arvioinnissa käytetään apuna sähköistä Kompassi-työkalua. Asiakaslähtöisiä ja vaikuttavia palveluita on kehitetty sekä rakenteellisten uudistusten että nopeiden kokeiluiden kautta. Erilaisia palvelukokeiluja on tehty useita kymmeniä, osa digitaalisia. Rakenteellisia uudistuksia ovat työllisyyspalveluiden, ammatillisen koulutuksen ja yrityspalveluiden toimintojen yhdistämiset työnhakija- ja työnantaja-asiakkaiden palvelutarpeiden mukaisesti. Lisäksi työllisyyskokeilun puitteissa on määriteltä yhteistyörajapintoja ja asiakasvastuita hyvinvointipalveluiden kanssa. Näillä toimilla on valmistauduttu maakunnallisten palvelualustojen rakentamiseen maakuntauudistuksen jälkeiseen aikaan.

Työnhakija- ja työnantaja-asiakkaita kerätään systemaattisesti palautetta asiakaskohtaamisista. Käytössä on digitaalinen asiakaspalautejärjestelmä. Palaute työnhakija-asiakkailta oli jo syksyn 2017 aikana hyvin myönteistä (NPS-luku vuoden lopussa +69 asteikolla -100 - +100). Erityisesti hyvää palautetta tuli käyntiasiointina tapahtuvasta henkilökohtaisesta jatkosuunnitelmien laadinnasta, asiakkaiden kuuntelemisesta ja yhteistyön sujuvuudesta OMA-valmentajan kanssa.

Lisäksi seurataan mm. palveluihin ohjautumista, työttömyyden kehitystä sekä työmarkkinatuen kuntasuuden muutosta. Asiakkaan työhön, koulutukseen ja palveluihin ohjautumisen osalta seurataan lukuisia mittareita, kuten alkaneiden palveluiden määriä, asiakasmäärien kehitystä eri asiakassegmenteissä, aktivointiasteita, työnhakujen päättymisiä ja päättymissyitä, palveluiden vaikuttavuutta niiden päättymisen jälkeen jne.

Työllisyyskokeilun vastuulla olevalle asiakassegmentille ei ole löydettävissä tilastoitua verrokkia, johon tuloksia voisi suoraan verrata, sillä vastaavaa kohderyhmää ei ole, eikä ole ollut minkään muun toimijan vastuulla. Kelaston tilastoja Kelan työttömyysturvaa saavista asiakkaista voidaan hyödyntää kokeilun vaikutusten arvioinnissa, koska tilastot ulottuvat yhtenäisinä kokeilua edeltävään aikaan ja kokeilun kohderyhmä muodostuu pitkälti Kelan työttömyysturvan saajista. Kelaston tietojen mukaan Kelan työttömyysturvaa aktiivitoimien perusteella saavien absoluuttinen määrä on noussut aiemmista vuosista. Tätä voidaan pitää työllisyyskokeilun ansiona. Lisäksi kokeiluun kohdistuu monia eri tutkimuksia, joiden pohjalta kokeilun onnistumista tullaan mittaamaan.

Tampereen työttömyystilanne on kehittynyt myönteiseen suuntaan koko vuoden 2017 ajan. Kaupungin työmarkkinatukikustannukset kääntyivät laskuun syksyllä 2017. Työmarkkinatilanteen paraneminen on kohdistunut kuitenkin etupäässä helpommin työllistyviin työnhakijoihin ja etenkin pisimpään työmarkkinatukea saaneiden määrä on edelleen suuri. Työllisyyskokeilun avulla voidaan tarjota aiempaa tehokkaammin palveluja myös tälle kohderyhmälle.

Oulu

Työllisyyden edistämisen pääpainopisteet Oulussa ovat nuorten työllisyyden edistämisessä, rakenteellisen työttömyyden ja pitkäaikaistyöttömyyden vähentämisessä sekä uusien työpaikkojen luomisessa.

Työllisyyden parantamisessa lähdetään aiempaa selkeämmin liikkeelle yritysten osaamis- ja kasvuhaasteiden tunnistamisesta ja niihin vastaavien räätälöityjen osaajaratkaisujen tarjoamisesta. Toimenpiteinä mm.

- Pitkäaikaistyöttömien palveluiden kehittäminen; erityisesti kuntouttavan työtoiminnan ja muiden työelämään kuntoutumista tukevien palveluiden lisääminen
- Työttömyydestä aiheutuvien negatiivisten vaikutusten lievittäminen; työttömyydestä aiheutuvien kustannusvaikutusten hillitseminen, kuntalaisten hyvinvoinnin lisääminen sekä negatiivisten inhimillisten vaikutusten lievittäminen ja ehkäisy
- Kohtaantoa edistävien toimenpiteiden ja toimintamallien kehittäminen työantajayhteistyössä
- Nuorisotyöttömyyden ennaltaehkäiseminen ja katkaiseminen sekä siirtymien tukeminen työelämään ja koulutukseen mm. Ohjaamo-toimintaa kehittämällä
- Digitalisaation hyödyntäminen palveluihin ohjaamisessa sekä palveluiden sujuvoittamisessa
- Valmistautuminen ja hallittu siirtyminen kasvupalveluihin yhteistyössä muiden työllisyys- ja kasvupalvelutoimijoiden kanssa (ml. maakuntatoimijat ja alueen yritykset, oppilaitokset, jne.)

Oulussa palveluiden vaikuttavuuden seuranta ja arviointia kehitetään, mutta toistaiseksi seurataan ns. yleistä tilastodataa alueen työllisyyskehityksestä ja -näköistä. BusinessOulun työllisyyspalveluissa on käytössään oma asiakastietojärjestelmä, jonka ominaisuuksia ja teknisiä mahdollisuuksia kehitetään tulosten seuranta ja vaikuttavuuden arviointia tukevaan suuntaan.

2.5 Haasteet

Pitkäaikaistyöttömien lukumäärä on kääntynyt tilastojen perusteella laskuun vuoden 2016 jälkeen. Näitä lukuja analysoitaessa on huomioitava 1.1.2017 alkaen muuttunut työttömien työnhakijoiden ns. määräaikaishaastatteluiden käytäntö. Työnhaut kytkettiin uudistusta edeltävinä vuosina toistaiseksi voimaan, jolloin työttömien keskuudessa on ollut merkittävä työttömänä kirjoilla oleva ryhmä, joka on jo siirtynyt takaisin työelämään, työmarkkinoiden ulkopuolelle tai esimerkiksi eläkkeelle eikä muutosta ollut ilmoitettu TE-toimiston järjestelmään. Uudellamaalla kyseinen tilastoharha on ELY-keskukselta saadun arvion mukaan korjautunut vasta huhti-toukokuussa 2018.

Työttömien työnhakijoiden suuri määrä, hyvin erilaiset lähtökohdat sekä kustannukset kuormittavat kaikkia kuutoskaupunkeja. Osa pitkäaikaistyöttömistä tarvitsee ammatillista ja sosiaalista ja/tai lääkinällistä kuntoutusta sekä vahvaa tukea edetäkseen työllistymisen suuntaan ja osan kohdalla työllistyminen palkkatyöhön ei edes ole realistinen vaihtoehto. Merkittävä osa taas tarvitsee osaamisensa päivittämistä. Etenkin pääkaupunkiseudulla nopeasti kasvava vieraskielisten määrä lisää tarvetta lisätä suomen kielen opetusta ja suomalaiset työkuultuurin ja -sääntöjen tuntemusta sekä tarvetta tunnistaa työnhakijoiden osaaminen entistä paremmin. Yhtenä suurena haasteena on, kuinka nämä hyvinkin erilaiset ihmiset ohjataan palveluihin ja tarvitaan myös laaja valikoima palveluita. Asiakkaat siirtyvät kunnan palveluihin yleensä vasta siinä vaiheessa, kun työttömyys on jo merkittävästi pitkittynyt. Kunnat joutuvat siis kustantamaan merkittävän osan pitkäaikaistyöttömyyden kustannuksista, vaikka kunnilla ei ole mahdollisuuksia vaikuttaa palveluihin työttömyyden alkuvaiheessa.

Haasteita työllisyyden edistämiseksi asettavat poliittiset ja lainsäädännölliset muutokset. Kunnan työllisyyden hoidon organisaation täytyy vastata muutoksiin nopeasti ja välillä organisaatioon joudutaan tekemään isojakin muutoksia. Resurssien niukkuus ja henkilöstön nopea vaihtuminen lisäävät kuormittavuutta.

Järjestöjen ja säätiöiden palkkatukea koskeva lakimuutos vähensi välityömarkkinoille kohdennettuja määrärahoja, mikä on vaikeuttanut pitkäaikaistyöttömien työllistymistä. Aikaisemmin järjestöt ja säätiöt ovat olleet keskeisimpiä heitä työllistäviä tahoja, mutta lakimuutoksen johdosta järjestöjen toiminta on uhattuna ja toimijat ovat joutuneet ajamaan alas toimintaansa.

Työllisyyden edistämisen useat haasteet liittyvät myös tiedonkulkuun sekä tietosuojarajoitteisiin valtion ja kunnan välillä, mikä vaikuttaa palveluiden sujuvuuteen ja nopeuteen. Oma lukunsa on lukuisien eri tietojärjestelmien aiheuttamat ongelmat; muun muassa yhtenäisen asiakastietojärjestelmän puuttuminen hidastaa asiakasprosessia, vaikeuttaa tilastointia ja organisaatioiden välistä yhteistyötä.

Myös työllistymistä edistävien palvelujen asiakastyöntekijöiden rekrytointi on haastavaa. Ongelmia aiheuttaa muun muassa työllisyydenhoidon asiakastyöntekijöiden alhainen palkkataso. Tämä yhdistettynä esimerkiksi pääkaupunkiseudun korkeisiin asumiskustannuksiin hankaloittaa pätevän työvoiman saamista ja vaikuttaa työntekijöiden työpaikkaan sitoutumiseen. Työllisyydenhoidon vakanssien tehtäväkuvien tulisi olla nykyistä laajempia ja vaatimusten joustavampia, jotta saataisiin monenlaisia osaajia muuttuvan toimintaympäristön vaatimuksiin.

Haasteita aiheuttavat myös TE-toimiston ja kaupungin yhteistyösuhde, joka on moniosainen. TE-toimiston päätöksillä ja tavalla järjestää omat palvelunsa on tärkeä merkitys kaupungin työllisyydenhoidolle. TE-hallinto päättää aktivoinnin ehdot täyttävistä palveluista eikä kaupungin ole mahdollista kehittää uusia palveluja työttömille huomioimatta tätä. Uudistusten tulisi mahdollistaa palvelujen tuottaminen aiempaa joustavammin sekä asiakaslähtöisemmin asiakkaan tavoitteiden ja niiden toteutumisen näkökulmasta.

Kuntien ja TE-hallinnon tiiviistä yhteistyöstä huolimatta lainsäädännölliset ja hallinnolliset raja-aidat estävät asiakaslähtöisen ja tehokkaan toiminnan ja resursseja kuluu hukkaan. Erilliset asiakastietojärjestelmät aiheuttavat merkittäviä esteitä valtion ja kunnan työllisyys- ja yrityspalveluiden yhteensovittamisessa. Työhakija- ja työnantaja-asiakkaiden näkökulmasta yhden luukun periaate ei toteudu, vaan tapahtuu asiakkaiden siirtoa vastuutaholta ja palvelulta toiselle, katkoksia tiedonkulussa ja viiveitä palvelun saamisessa. Tehottomuudesta seuraa merkittäviä yhteiskunnallisia ja taloudellisia kustannuksia, joita kuitenkin on vaikea mitata.

Kaikkia kuntia koskeva suuri tulevaisuuden muutos tulee olemaan siirtyminen maakunta- ja kasvupalvelumalliin, jossa valtion ja kunnan välinen työnjako on edelleen epäselvä. Kuntien panostusta työllisyyspalveluiden järjestämiseen ei ole vielä täysimääräisesti tunnistettu. Työmarkkinatuen rahoitusvastuu säilynee kunnilla osittain, vaikka merkittävimmät työvälineet siihen vaikuttamiseen jäävät pois. Mikäli kunnilla ei jatkossa ole enää riittäviä mahdollisuuksia ja työvälineitä tarjota työllisyyspalveluita, palveluihin käytetään tulevaisuudessa merkittävästi vähemmän resursseja ja työnhakija- ja työnantaja-asiakkaiden saama palvelu heikkenee olennaisesti. Yrittäjyyden edistämisen ja työllisyyden parantamisen kannalta olisi keskeistä onnistua kuntien ja valtion/maakunnan toimenpiteiden sekä niukkojen voimavarojen yhteensovittamisessa. Kasvupalvelu-uudistuksen toteutuessa Uudenmaan kasvupalvelukuntayhtymä tarjoaa hyvän kokeilualustan kuntien yleisen toimialan nojalla järjestettyjen työllisyys- ja elinvoimapalveluiden ja lakisääteisten maakunnallisten kasvupalveluiden yhteensovittamiseen.

Tampereella työllisyyskokeilun päättymisen vuoden 2018 lopussa tuo hankalan välivaiheen. Suuren asiakasmäärän siirtäminen TE-toimiston vastuulle ja paluu erillisiin resursseihin ja toimintamalleihin vuosiksi 2019-2020 ei ole millään tavalla tarkoituksenmukaista. Tarkoituksena on kokeilulain päättymisestä huolimatta löytää keinot jatkaa Pirkanmaan kokeilun hyviä käytänteitä ja valmistautua kasvupalvelujen yhdyspintaan rakennettavaan allianssi- tai muuhun yhteistyömalliin. Asian eteneminen on vielä auki.

3 TYÖLLISTÄMISPALVELUIDEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ KUUTOSKAUPUNGEISSA

Työllistämispalveluiden toimintaympäristö elää jatkuvassa muutoksessa. Maailmantalouden ongelmat ja pitkään jatkunut taloudellinen taantuma ovat pidentäneet työttömyyden kestoja suurella joukolla ihmisiä. Suomen (ja kuutoskaupunkien) kokonaistyöllisyyden kehitys on ollut viime vuosina hitaasti aleneva, mutta joillakin toimialoilla kehitys on ollut suotuisampaa kuin toisilla. Työ- ja elinkeinoministeriön ammattibarometrin 2018 mukaan suurin osaajapula on ollut rakennusalan työnjohtajista, rakennusinsinööreistä ja muista rakennustyöntekijöistä. Rakennusalan työnjohtajista on pulaa koko maassa ja suurinta pulaa on Uudellamaalla ja Varsinais-Suomessa. Terveys- ja sosiaalialalla on edelleen myös paljon työvoimapulasta kärsiviä ammatteja. Yleisintä työvoimapulaa on ylilääkärien, erikoislääkärien, yleislääkärien ja sosiaalityön erityisasiantuntijoiden kohdalla. Sote-alan rinnalla on myös ilmennyt viime vuosina osaajapula teollisuuden alalta konetekniikan erityisasiantuntijoiden sekä sähkö- ja automaatioinsinöörien ammattiryhmistä. Ylitarjontaa ilmenee etenkin yleissihteerin ammatissa ja listalle on ilmaantunut myös käytön tukihenkilöt, konepuusepäät, pankki ym. toimihenkilöt sekä koulunkäyntiavustajat. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2018)

Tässä luvussa kuvataan kuutoskaupunkien työllistämispalveluiden toimintaympäristöä tilastotietojen avulla. Aluksi tarkastellaan lyhyesti työllisyystilannetta työvoiman lukumäärän kehitystä ja työllisyysastetta. Tämän jälkeen tarkastellaan työttömyyttä työttömyysasteen ja työttömyyden rakennetta kuvaavilla tilastoilla. Työttömyyden rakennetta kuvataan iän (alle 25-vuotiaiden ja yli 50-vuotiaiden työttömien osuus ja lukumäärä), työttömyyden keston (yli vuoden työttömänä olleiden ja kunnan osarahoittamaa työmarkkinatukea saaneiden osuus ja lukumäärä), työttömien ulkomaalaisten ja vieraskielisten osuuden ja lukumäärän sekä työttömien koulutusasteen avulla.

3.1 Työllisyysaste

Työllisyysaste on työllisten prosenttiosuus väestöstä. Korkeaa työllisyysastetta pidetään usein perusedellytyksenä vakaalle talouskasvulle. Työllisyyden lisääminen on nostettu Suomen 2000-luvun hallitusohjelmissa keskeiseksi talouspoliittiseksi tavoitteeksi. Pääministeri Sipilän hallituksen strategisessa ohjelmassa 29.5.2015 tavoitellaan 72 prosentin työllisyysastetta.

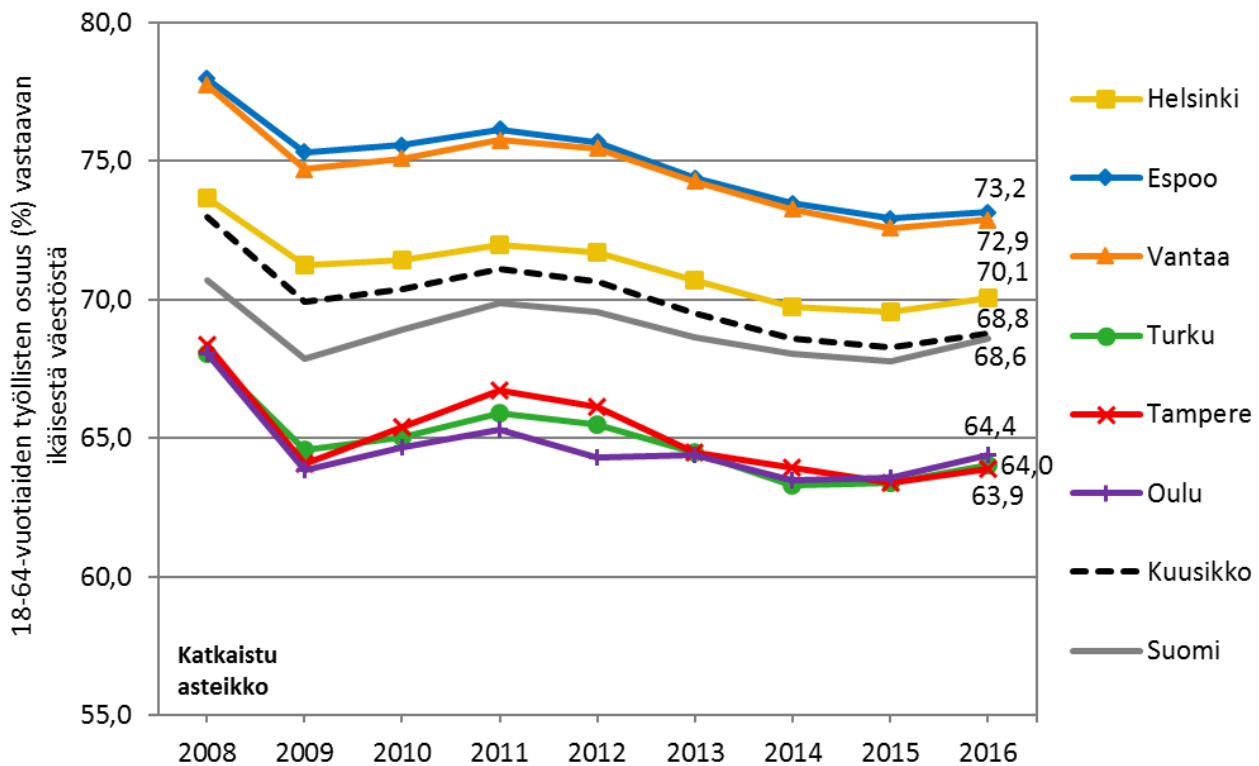
Suomen virallinen työllisyysaste perustuu työvoimatutkimuksen tietoihin ja lasketaan 15–64-vuotiaiden työllisten prosenttiosuutena saman ikäisestä väestöstä. Työllisyysaste on viime vuosina laskenut heikon taloustilanteen vuoksi, mutta vuoden 2017 aikana se lähti jälleen nousuun. Työllisyysasteen kokonaiskehitykseen on vaikuttanut myös väestön ikääntyminen, kun suuret ikäluokat ovat siirtyneet 65–74-vuotiaiden ikäluokkaan ja 15–64-vuotiaan väestön määrä on pienentynyt. Suomen virallinen työllisyysaste joulukuussa 2017 oli 69,9 prosenttia, joka oli 1,3 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuotta aiemmin (Työvoimatutkimus 2018).

Työvoimatutkimuksesta ei saada kuntatasoisia tietoja. Tästä syystä Kuusikko-vertailussa työllisten lukumäärä perustuu Tilastokeskuksen rekisteripohjaisen työssäkäyntitilaston tietoihin. Työssäkäyntitilastossa työllisyysaste lasketaan 18–64-vuotiaista. Työssäkäyntitilasto on tietosisällöltään monipuolinen ja laaja, mutta sen heikkoutena on tietojen tuottamisen hitaus, joten tuorein tähän raporttiin saatu työllisyysasteluku on vuodelta 2016.

Työllisyysaste jakaa kuutoskaupungit kolmeen luokkaan. Espoossa (73,2 %) ja Vantaalla (72,9 %) työllisyysaste oli selvästi muita kuntia korkeampi. Helsingin työllisyysaste oli pääkaupunkiseudun alhaisin (70,1 %), mutta muita kuutoskaupunkeja ja jonkin verran koko maata korkeampi. Oulussa (64,4 %),

Turussa (64,0 %) ja Tampereella (63,9 %) työllisyysaste jäi alle 65 prosenttiin. Kaikissa kuutoskaupungeissa työllisyysaste painui vuosina 2014–2015 alhaisemmalle tasolle kuin edellisen taantuman jälkeen vuonna 2009, mutta vuoden 2016 aikana se kasvoi kaikissa kaupungeissa jonkin verran.

Kuvio 1. Työllisyysaste eli 18-64 vuotiaiden työllisten osuus vastaavan ikäisestä väestöstä vuosina 2008–2016

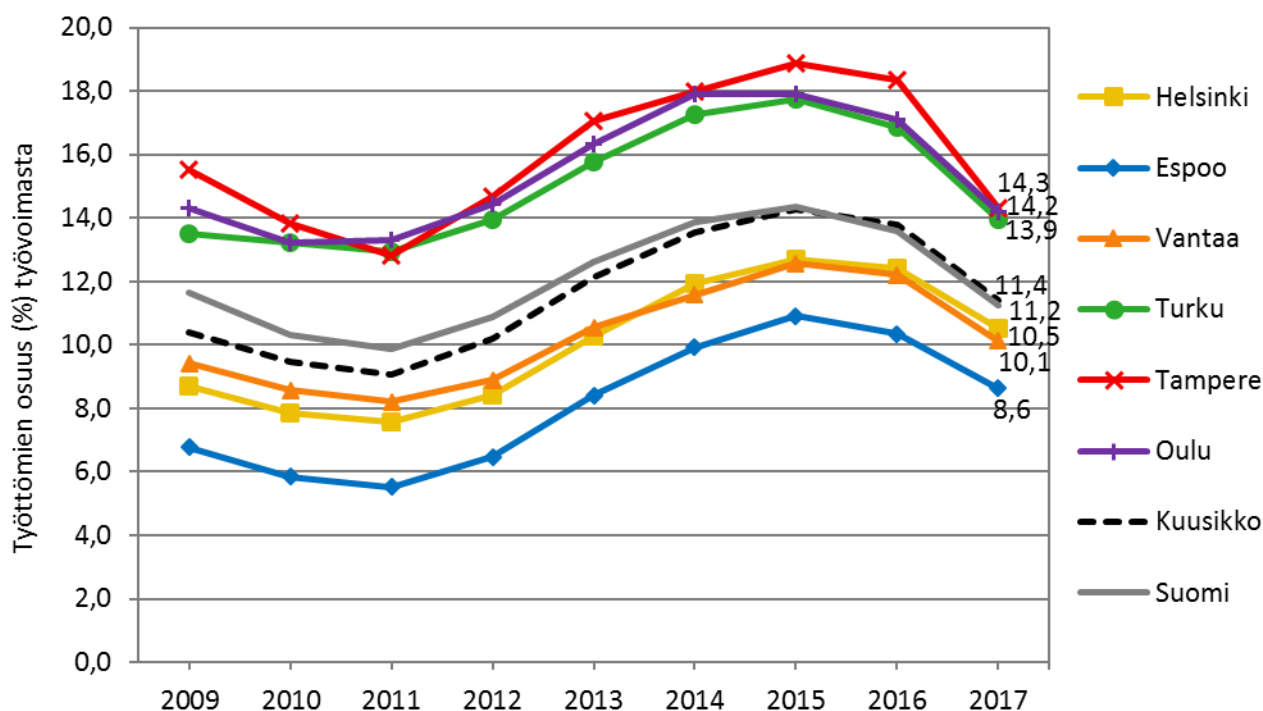

Lähde: Tilastokeskus, työssäkäyntitilasto

3.2 Työttömät työnhakijat ja työttömyysaste

Työttömyysaste on pääkaupunkiseudulla perinteisesti alittanut valtakunnallisen tason ja muissa kuutoskaupungeissa ylittänyt sen. Vuoden 2017 lopussa pääkaupunkiseudun kuntien työttömyysaste vaihteli Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston mukaan Espoon 8,6 prosentista Helsingin 10,5 prosenttiin ja pääkaupunkiseudun ulkopuolella Turun 13,9 prosentista Tampereen 14,3 prosenttiin. Koko maan työttömyysaste oli 11,2 prosenttia. Työttömyysaste nousi kuutoskaupungeissa vuosina 2011–2015, mutta kääntyi vuoden 2016 aikana laskuun. Vuonna 2017 lasku kiihtyi kaikissa kaupungeissa ja oli suurempaa pääkaupunkiseudun ulkopuolella.

Kuvio 2. Työttömyysaste eli työttömien osuus työvoimasta 2009–2017 lopussa (15–74-vuotiaat)

Lähde: TEM, työnvälitystilasto

Taulukossa 1 on koottu yhteen kuutoskaupunkien työttömyyden rakennetta kuvaavia tietoja sekä tarkasteltu työttömien työnhakijoiden lukumäärän muutosta suhteessa edellisvuoteen. Työllisyystilanne on alkanut parin viime vuoden aikana parantua koko maassa ja työttömien määrä laski vuonna 2017 kaikissa kuutoskaupungeissa selvästi edeltävään vuoteen verrattuna. Työttömien määrä väheni eniten Tampereella (-21,4 %) ja vähiten Helsingissä (-14,1 %). Koko maassa työttömiä oli 17,5 prosenttia edellisvuotta vähemmän. Tätä kuvaajaa tulkittaessa tulee huomioida syksystä 2016 alkaen käynnistyneet määräaikaishaastatteluihin valmistavat projektit, joilla TE-toimiston järjestelmästä on poistettu sellaiset työnhakija-asiakkaat, joilla työnhaku ei ole enää tarpeenmukaista esim. työhön siirtymisestä tai eläköitymisestä johtuen. Tilastot on korjattu tällaisten asiakkaiden osalta kevääseen 2018 mennessä.

Kuutoskaupunkien työttömistä työnhakijoista 34,6 prosenttia oli vuoden 2017 lopussa pitkäaikaistyöttömiä eli työttömyys oli jatkunut yhtäjaksoisesti vähintään vuoden ajan. Pitkäaikaistyöttömien määrä kääntyi vuoden aikana selvään laskuun ja väheni yli neljänneksellä (-26,3 %). Mikäli työnhakija-asiakkaan työnhaku on katkennut vuoden 2017 määräaikaishaastatteluista tai kesällä 2017 käyttöön otetusta sähköisestä palvelutarvearviosta johtuen, on huomioitava, että työnhakijan yhtäjaksoisen vuoden työttömyyden laskenta on käynnistynyt uudelleen.

Toinen työttömyyden pitkittymistä kuvaava luku on rakennetyöttömien määrä. Rakennetyöttömiä oli 63,1 prosenttia kuutoskaupunkien työttömistä ja heidän määränsä väheni 15,9 prosenttia edellisvuodesta. Rakennetyöttömiin kuuluvat pitkäaikaistyöttömät, rinnasteiset pitkäaikaistyöttömät, toimenpiteiltä työttömäksi jääneet sekä toimenpiteiltä uusille toimenpiteille sijoittuneet.

Rinnasteisilla pitkäaikaistyöttömillä tarkoitetaan työttömiä työnhakijoita, jotka ovat olleet viimeisen 16 kuukauden aikana vähintään 12 kuukautta työttöminä. Toimenpiteiltä työttömäksi jääneitä ovat henkilöt, jotka eivät ole 3 kuukauden kuluttua toimenpiteen päättymisen jälkeen työllistyneet, vaan ovat palanneet uudelleen työttömiksi työnhakijoiksi. Toimenpiteiltä uusille toimenpiteille sijoittuneilla tarkoi-

tetaan henkilöitä, jotka ovat vähintään toista kertaa jossakin toimenpiteessä sijoitettuna laskentapäivänä ja ovat edeltävän 16 kuukauden aikana olleet yhteensä 12 kuukautta joko työttömänä työnhakijana tai sijoitettuna jollakin toimenpiteellä.

Työttömistä työnhakijoista 50 vuotta täyttäneitä oli 32,3 prosenttia ja nuoria (alle 25-vuotiaita) 11,6 prosenttia. 50 vuotta täyttäneiden osuus työttömistä työnhakijoista oli pääkaupunkiseudulla hieman korkeampi kuin muissa kaupungeissa. Vastaavasti nuoria työttömiä oli pääkaupunkiseudun ulkopuolella suhteellisesti enemmän. Useimmissa kuutoskaupungeissa nuorten työttömien määrä väheni edellisvuodesta enemmän kuin 50 vuotta täyttäneiden. Ulkomaan kansalaisia oli kuutoskaupunkien työttömistä 16,1 prosenttia ja heidänkin määränsä pieneni kaikissa kaupungeissa. Pääkaupunkiseudulla heidän osuutensa oli selvästi muita kaupungeja suurempi.

Taulukko 1. Kuutoskaupunkien ja koko Suomen työttömyystietoja 31.12.2017

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko	Suomi
Työttömyysaste (%)	10,5	8,6	10,1	13,9	14,3	14,2	11,4	11,2
Työttömät työnhakijat yhteensä (lkm)	35 473	12 133	11 588	12 926	16 506	13 733	102 359	295 524
<i>joista pitkäaikaistyöttömiä (%)</i>	<i>35,6</i>	<i>36,2</i>	<i>30,1</i>	<i>34,2</i>	<i>35,7</i>	<i>33,3</i>	<i>34,6</i>	<i>31,0</i>
<i>joista rakennetyöttömiä (%)</i>	<i>62,8</i>	<i>63,9</i>	<i>62,0</i>	<i>65,2</i>	<i>63,7</i>	<i>61,4</i>	<i>63,1</i>	<i>61,5</i>
<i>joista alle 25-vuotiaita (%)</i>	<i>8,0</i>	<i>8,9</i>	<i>10,9</i>	<i>12,0</i>	<i>16,5</i>	<i>17,3</i>	<i>11,6</i>	<i>13,0</i>
<i>joista yli 50-vuotiaita (%)</i>	<i>34,2</i>	<i>35,5</i>	<i>34,8</i>	<i>32,4</i>	<i>27,3</i>	<i>28,2</i>	<i>32,3</i>	<i>37,5</i>
<i>joista ulkomaan kansalaisia (%)</i>	<i>19,1</i>	<i>22,8</i>	<i>24,2</i>	<i>14,3</i>	<i>10,1</i>	<i>4,6</i>	<i>16,1</i>	<i>10,2</i>
Muutos edellisestä vuodesta								
Työttömyysaste (%-yks.)	-1,9	-1,7	-2,1	-2,9	-4,0	-2,9	-2,4	-2,4
Työttömät työnhakijat yhteensä (lkm)	-5 835	-2 203	-2 156	-2 497	-4 489	-2 664	-19 844	-62 559
Työttömät työnhakijat yhteensä (%)	-14,1	-15,4	-15,7	-16,2	-21,4	-16,2	-16,2	-17,5
Pitkäaikaistyöttömät (%)	-29,1	-25,8	-28,4	-20,9	-31,4	-12,5	-26,3	-24,9
Rakennetyöttömät (%)	-16,2	-13,8	-13,7	-15,6	-21,9	-10,8	-15,9	-15,6
Alle 25-vuotiaat (%)	-19,7	-22,3	-13,3	-24,8	-17,1	-24,5	-20,5	-20,3
Yli 50-vuotiaat (%)	-10,9	-14,7	-13,7	-11,3	-24,9	-9,1	-13,8	-15,7
Ulkomaan kansalaiset (%)	-13,2	-14,9	-11,9	-18,9	-9,1	-34,9	-14,6	-14,3

Lähde: TEM, työnvälitystilasto

3.3 Pitkäaikaistyöttömyys ja rakennetyöttömyys

Pitkäaikaistyöttömiksi lasketaan henkilöt, jotka ovat olleet yhtäjaksoisesti työttöminä työnhakijoina vähintään 12 kuukautta. Vuoden 2017 lopussa kuutoskaupungeissa oli yhteensä 35 415 pitkäaikaistyöttöntä. Heistä lähes puolet oli 50 vuotta täyttäneitä ja noin 3 prosenttia alle 25-vuotiaita. Nuoria pitkäaikaistyöttömiä oli Tampereella ja Oulussa muita kaupungeja enemmän. Pitkäaikaistyöttömissä on enemmän miehiä kuin naisia, samoin kuin työttömien joukossa ylipäänsä. Pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä miehistä on hieman suurempi kuin heidän osuutensa työttömistä naisista.

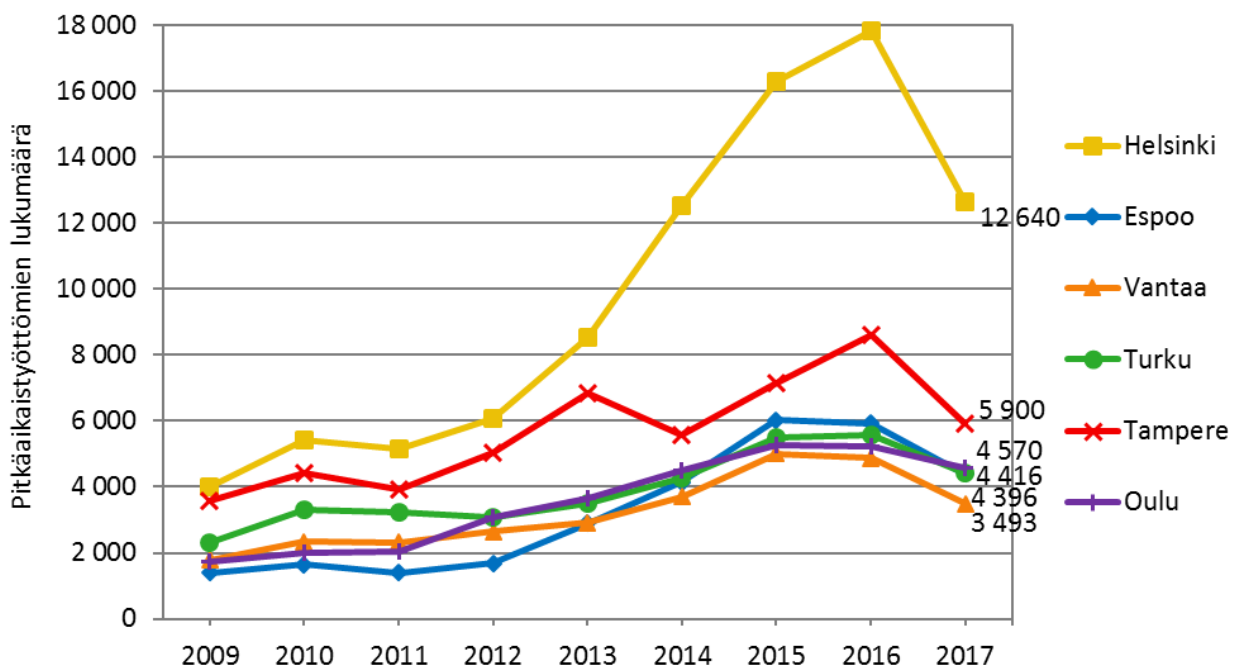
Taulukko 2. Pitkäaikaistyöttömien lukumäärä ikäryhmän ja sukupuolen mukaan vuoden 2017 lopussa

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko	Koko maa
Yhteensä (lkm)	12 640	4 396	3 493	4 416	5 900	4 570	35 415	91 568
Alle 25-vuotiaat (%)	1,1	2,1	2,1	2,7	6,7	6,4	3,2	2,8
25-34-vuotiaat (%)	13,7	13,5	14,1	14,3	20,6	21,6	16,0	13,2
35-49-vuotiaat (%)	34,1	31,7	29,7	31,7	31,4	30,1	32,1	27,3
50-64-vuotiaat (%)	50,6	52,2	53,4	50,0	41,1	41,5	48,3	56,1
Yli 64-vuotiaat (%)	0,5	0,4	0,5	1,2	0,2	0,4	0,5	0,6
Miehiä (%)	55,6	55,5	55,0	56,2	58,2	58,1	56,4	57,2
Naisia (%)	44,4	44,5	45,0	43,8	41,8	41,9	43,6	42,8

Pitkäaikaistyöttömien määrä kääntyi osassa kuutoskaupunkeja laskuun jo vuonna 2016 ja vuonna 2017 heidän määränsä väheni selvästi kaikissa kaupungeissa. Eniten laskua oli Helsingissä (-29,1 %) ja vähiten Oulussa (-12,5 %). Pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista työttömistä pieneni kaikissa kuutoskaupungeissa Oulua lukuun ottamatta ja osuus vaihteli Vantaan 30,1 prosentista Espoon 36,2 prosenttiin.

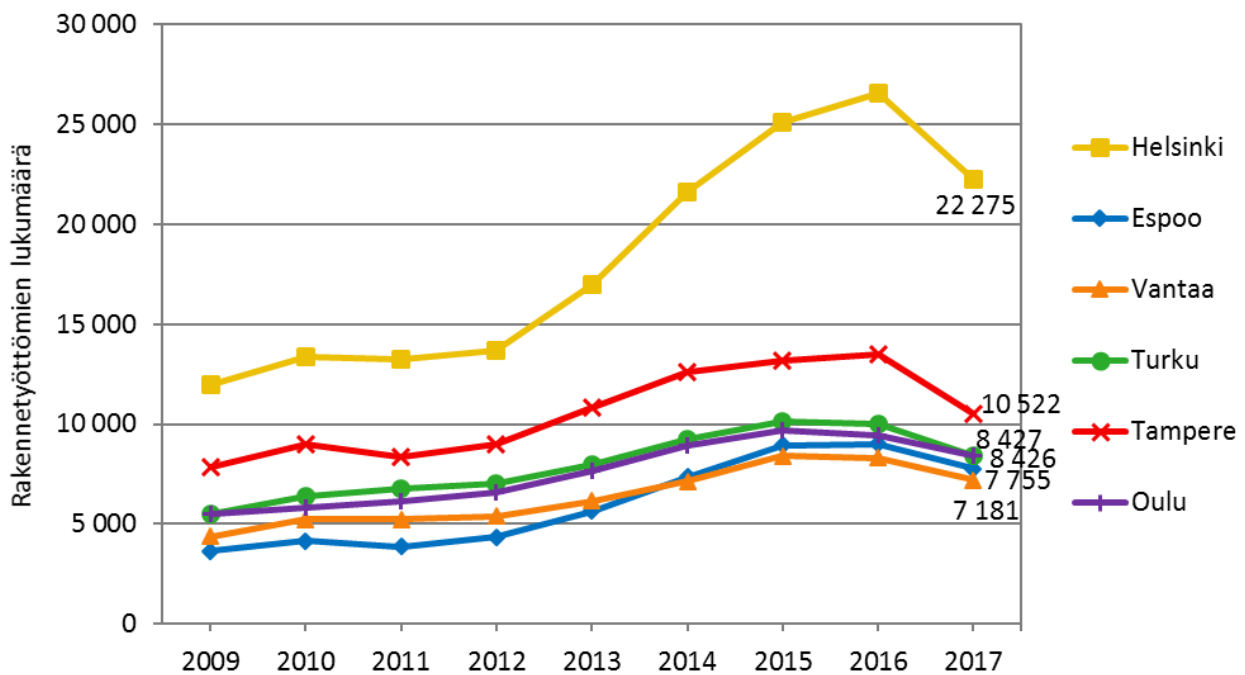
Rakennetyöttömiä (ks. Liite 1) oli vuoden 2017 lopussa lähes 64 600 eli 63,1 prosenttia kuutoskaupunkien työttömistä työnhakijoista. Myös rakennetyöttömien määrä väheni edellisvuodesta selvästi, mutta kuitenkin pitkäaikaistyöttömien määrää vähemmän (kuutoskaupunkien tasolla -26,3 % vs. -15,9 %). Rakennetyöttömien osuus kaikista työttömistä kasvoi edelleen hieman Helsinkiä ja Tamperetta lukuun ottamatta.

Kuvio 3. Yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä työnhakijana olleiden lukumäärä vuosien 2009–2017 lopussa

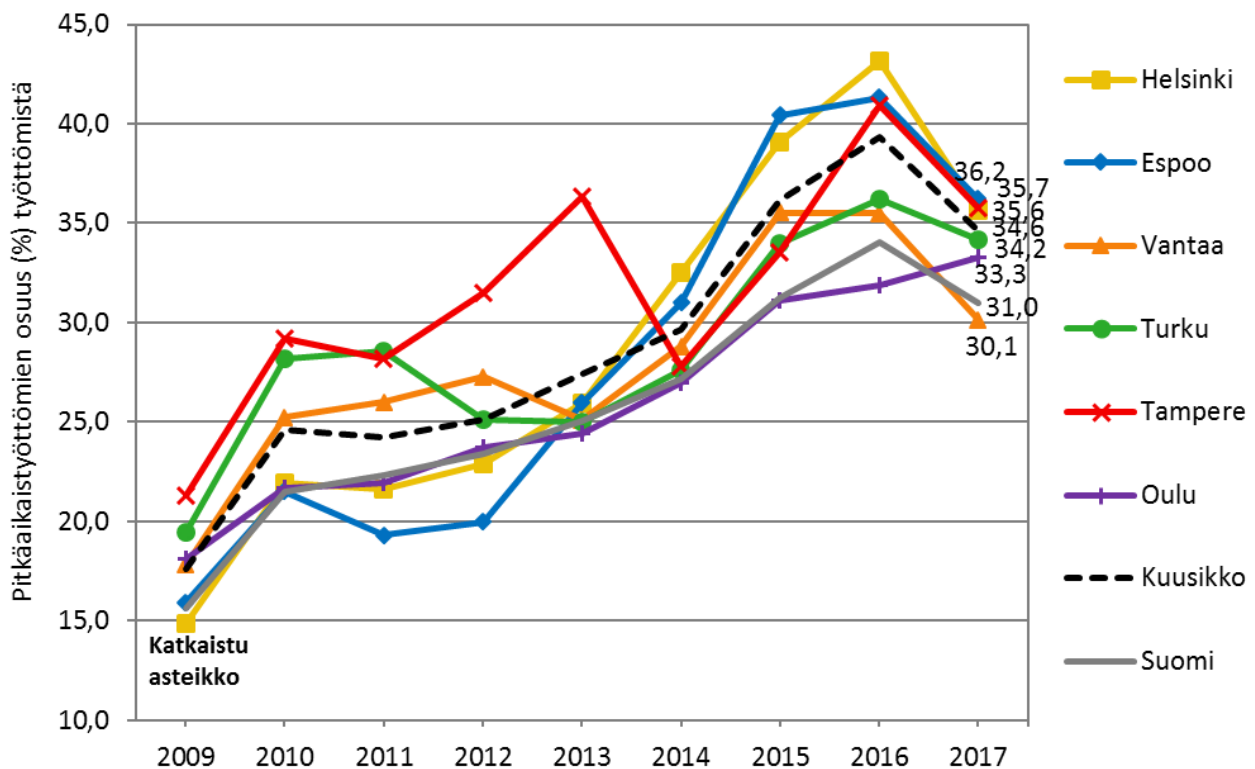
Lähde: TEM, työnvälitystilasto

Kuvio 4. Rakennetyöttömien lukumäärä vuosien 2009–2017 lopussa

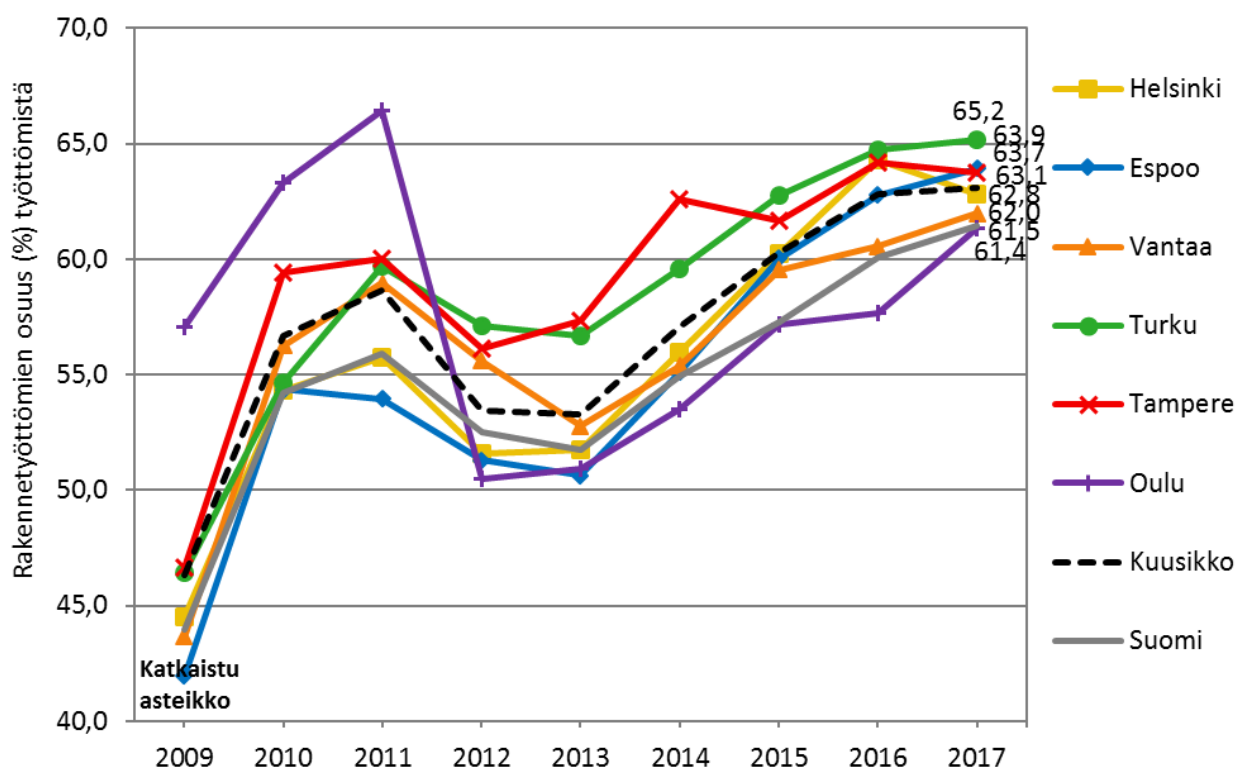
Lähde: TEM, työnvälitystilasto

Kuvio 5. Vähintään vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä työnhakijana olleiden osuus kaikista työttömistä työnhakijoista vuosien 2009–2017 lopussa

Lähde: TEM, työnvälitystilasto

Kuvio 6. Rakennetyöttömien osuus kaikista työttömistä työnhakijoista vuosien 2009–2017 lopussa

Lähde: TEM, työnvälitystilasto

3.3.1 Vähintään 300 maksupäivää työttömyyden perusteella työmarkkinatukea saaneet

Työttömistä seurataan erikseen yli 300 päivää työttömyyden perusteella työmarkkinatukea saaneiden lukumäärää. Työttömän sosiaaliturva muodostuu työttömyyspäivärahasta tai työmarkkinatuesta. Työttömyyspäiväraha maksetaan siihen oikeutetuille henkilöille¹ joko peruspäivärahana (Kelan maksama etuus) tai ansiopäivärahana (työttömyyskassan maksama ansiosidonnainen etuus, joka edellyttää jäsenyyden työttömyyskassaan). Työmarkkinatukea maksetaan työttömälle, joka tulee ensi kertaa työmarkkinoille tai joka ei ole ollut riittävän pitkään töissä (ei täytä työssäoloahtoa) sekä heille, jotka eivät enää voi saada perus- tai ansiopäivärahaa enimmäisajan täytyttyä.

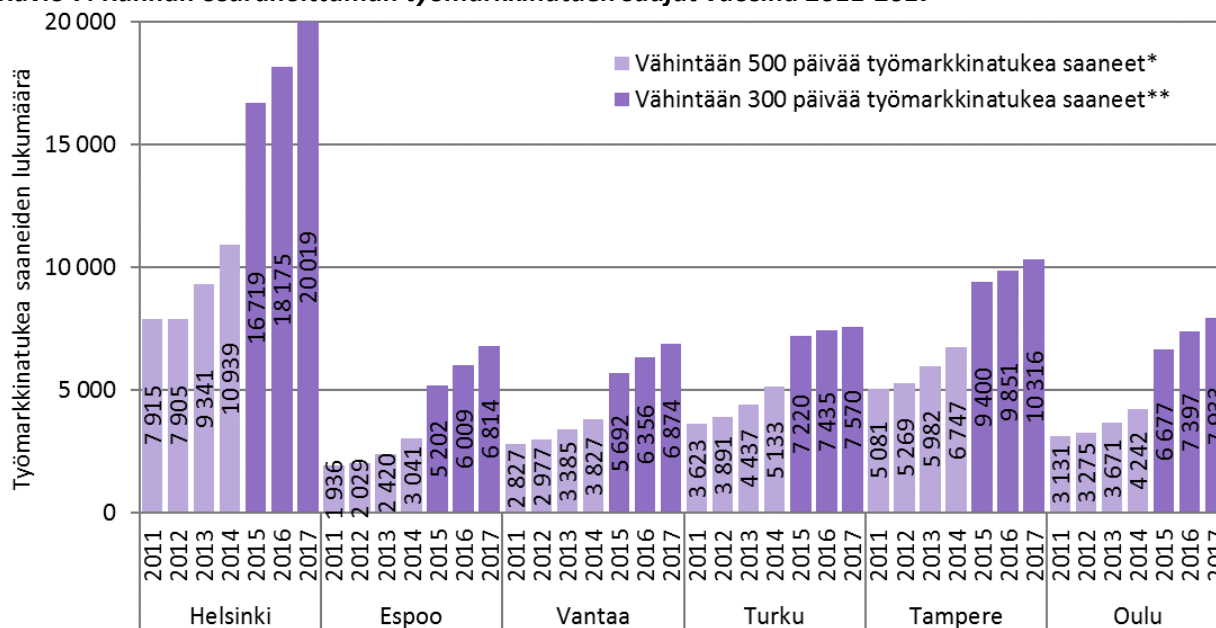
Työmarkkinatuen rahoittavat valtio ja kunnat. Vuosina 2006–2014 kunnat rahoittivat 50 prosenttia työttömyysajan työmarkkinatuesta, jos tuen saajan työttömyysajan tukipäivien kertymä oli vähintään 500 etuuden maksupäivää. Vuoden 2015 alussa kuntien rahoitusvastuu laajeni vähintään 300 päivää työttömyysajan tukea saaneisiin. 300–999 päivää tukea saaneiden osalta kunnan rahoittama osuus on 50 prosenttia ja vähintään 1 000 päivää tukea saaneiden osalta 70 prosenttia (Kela 2014; 1290/2002, 14 luku 3 a §). Kuntien tulee maksaa osuus niiden tukea saavien työmarkkinatuesta, jotka eivät ole osallistuneet aktivointitoimenpiteisiin, joita ovat mm. omaehtoinen opiskelu, työ- ja koulutuskokeilu, työharjoittelu, työelämävalmennus ja kuntouttava työtoiminta.

Kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen saajien määrä on kasvanut vuodesta 2012 alkaen työttömyyden keston pidentymisestä johtuen. Lukumäärän kasvua vuosina 2014–2015 selittää lisäksi edellä ku-

¹ Työttömyyspäivärahaa saa 17 - 64-vuotias työtön, joka asuu Suomessa, ilmoittautuu työttömäksi työnhakijaksi työ- ja elinkeinotoimistoon, hakee koko-aikatyötä, on työkykyinen ja työmarkkinoiden käytettävissä ja täyttää työssäoloahtoa (ollut työssä 26 viikkoa edellisen 28 kuukauden aikana).

vattu kuntien vastuun kasvaminen työttömyyden hoidossa. Vaikka pitkäaikaistyöttömyys väheni kaikissa kuutoskaupungeissa vuonna 2017, lisääntyi kunnan osarahoittamaa työmarkkinatukea saaneiden määrä edelleen: Espoossa 13,4 prosenttia, Helsingissä 10,1 prosenttia, Vantaalla 8,1 prosenttia, Oulussa 7,2 prosenttia, Tampereella 4,7 prosenttia ja Turussa 1,8 prosenttia. Pitkäaikaistyötöntä ei luokitella enää pitkäaikaistyöttömäksi, jos hän on työllistämistoimenpiteessä päivänkin. Työmarkkinatuen kantaosuudelle hän kuitenkin jää, jos on siinä ollut. Kun asiakas siirtyy työllistymistä edistävään palveluun tai työhön, kunnan maksuosuus työmarkkinatuesta lakkaa siltä ajalta. Listalta poistuu heti koulutuksen alettua tai muuhun työllistämistä edistävään palveluun pääsyn jälkeen siksi ajaksi kun palvelu kestää.

Kuvio 7. Kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen saajat vuosina 2011-2017

* Vuosina 2006–2014 kunnat rahoittivat 50 % työttömyysajan työmarkkinatuesta, jos tuen saajan työttömyysajan tukipäivien kertymä oli vähintään 500 päivää.

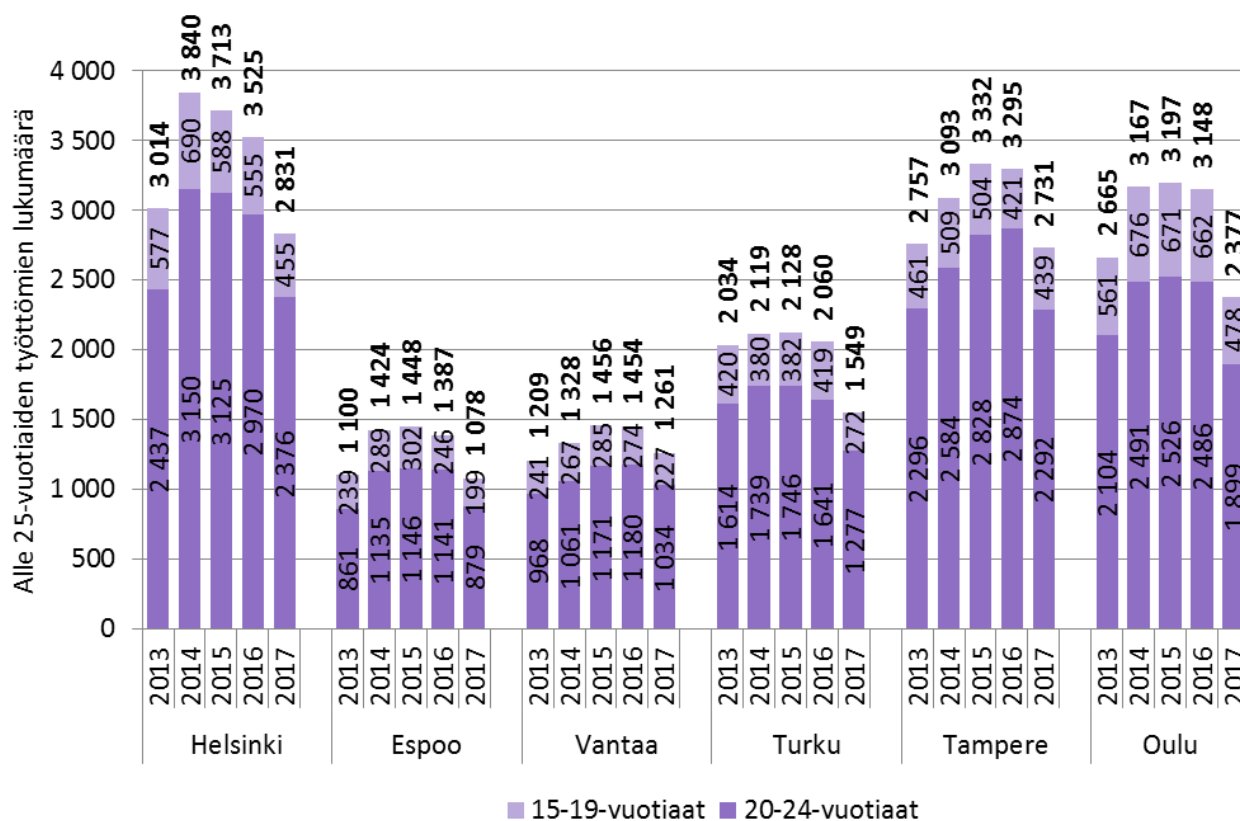
** Vuoden 2015 alusta kuntien rahoittama osuus on ollut 300–999 päivää tukea saaneiden osalta 50 % ja vähintään 1 000 päivää tukea saaneiden osalta 70 %.

Lähde: KELA. Tilasto Suomen työttömyysturvasta 2018

3.4 Nuorisotyöttömyys

Kuudessa suurimmassa kaupungissa oli vuoden 2017 lopussa 11 800 alle 25-vuotiasta työtöntä työnhakijaa. Heidän lukumääränsä kääntyi työttömien kokonaismäärän tapaan laskuun vuonna 2016 ja väheni vuoden 2017 aikana kuutoskaupunkien tasolla jopa viidenneksellä. Nuorten työttömien määrä väheni eniten Turussa (-24,8 %) ja vähiten Vantaalla (-13,3 %). Vuodesta 2017 alkaen säädetty työttömien työnhakijoiden määräaikaishaastatteluiden käytäntö lienee vaikuttanut myös tähän alenemaan.

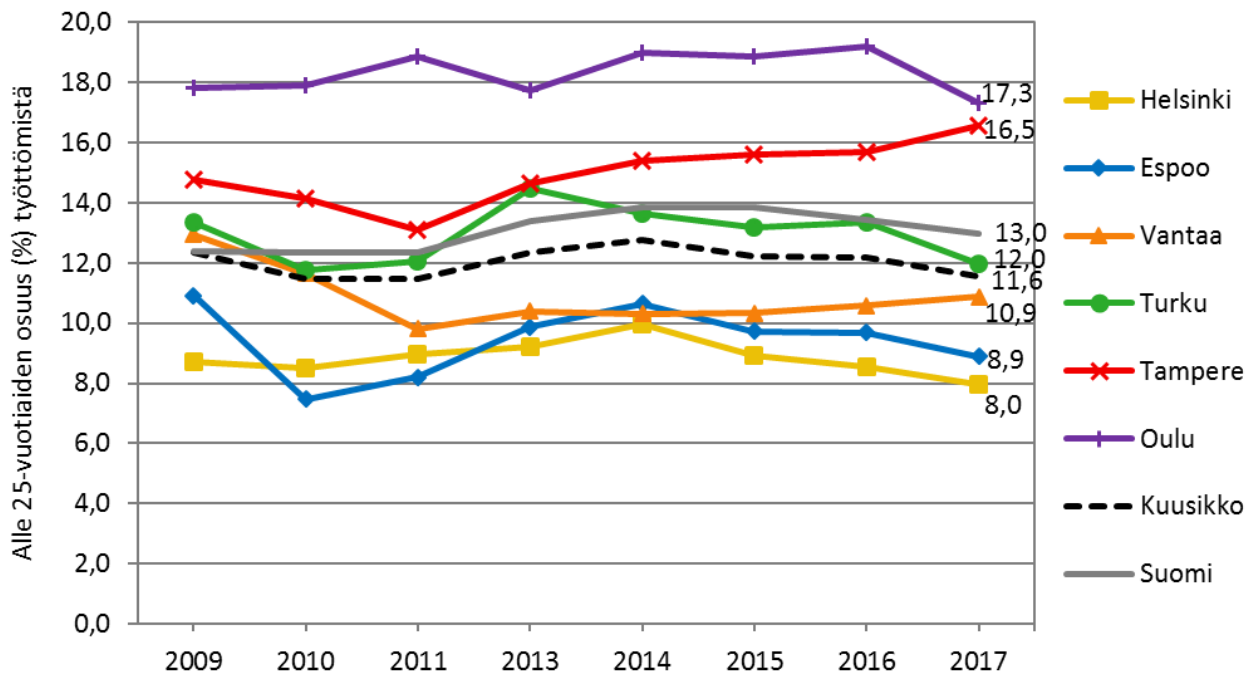
Kuvio 8. Nuorisotyöttömien lukumäärä vuosien 2013–2017 lopussa

Lähde: TEM, työnvälitystilasto

Vuoden 2017 lopussa alle 25-vuotiaiden työttömien osuus kaikista kuutoskaupunkien työttömistä työnhakijoista oli 11,6 prosenttia. Osuus vaihteli pääkaupunkiseudun kunnissa 8,0–10,9 prosentin ja muissa kaupungeissa 12,0–17,3 prosentin välillä ja laski edellisvuoteen verrattuna muissa kaupungeissa paitsi Vantaalla ja Tampereella. Nuorisotyöttömyys on ollut erityisesti Oulun haaste ja siellä nuorten osuus työttömistä oli edelleen kuutoskaupunkien korkein, mutta ero muihin kuntiin kaventui edellisvuoteen verrattuna.

Kuvio 9. Alle 25-vuotiaiden työttömien osuus kaikista työttömistä työnhakijoista vuosien 2009–2017 lopussa

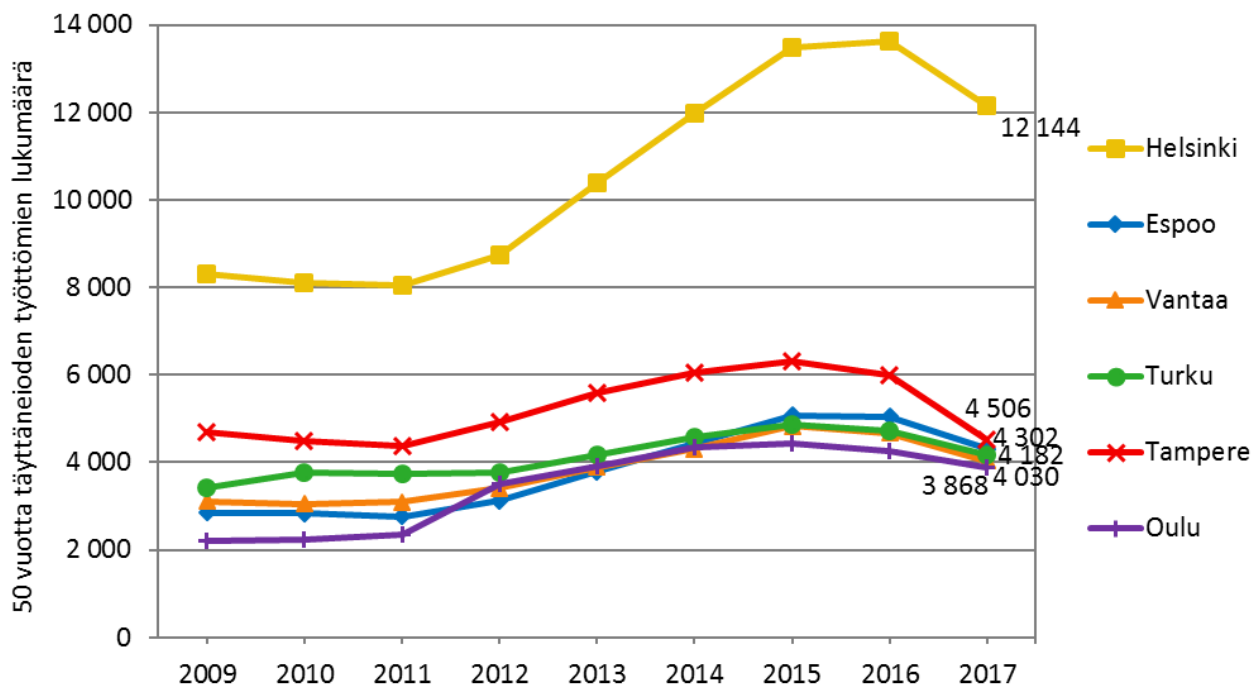
Lähde: TEM, työväilytystilasto

3.5 50 vuotta täyttäneet työttömät

Vuoden 2017 lopussa kuutoskaupungeissa oli 33 000 viisikymmentä vuotta täyttäneitä työtöntä eli 32,3 prosenttia kaikista työttömistä. Tämä oli yli 5 prosenttiyksikköä vähemmän kuin koko maassa. 50 vuotta täyttäneiden työttömien määrä laski kaikissa kuutoskaupungeissa huomattavasti edellisvuodesta, mutta keskimäärin vähemmän kuin nuorempien työttömien määrä. 50 vuotta täyttäneiden työttömien määrä väheni selvästi eniten Tampereella (-24,9 %), jossa ainoana kuutoskaupunkina myös heidän osuutensa kaikista työttömistä pieneni ja oli nyt Kuusikon matalin, 27,3 prosenttia. Pääkaupunkiseudun kunnissa osuus oli jonkin verran muita kuutoskaupunkeja korkeampi.

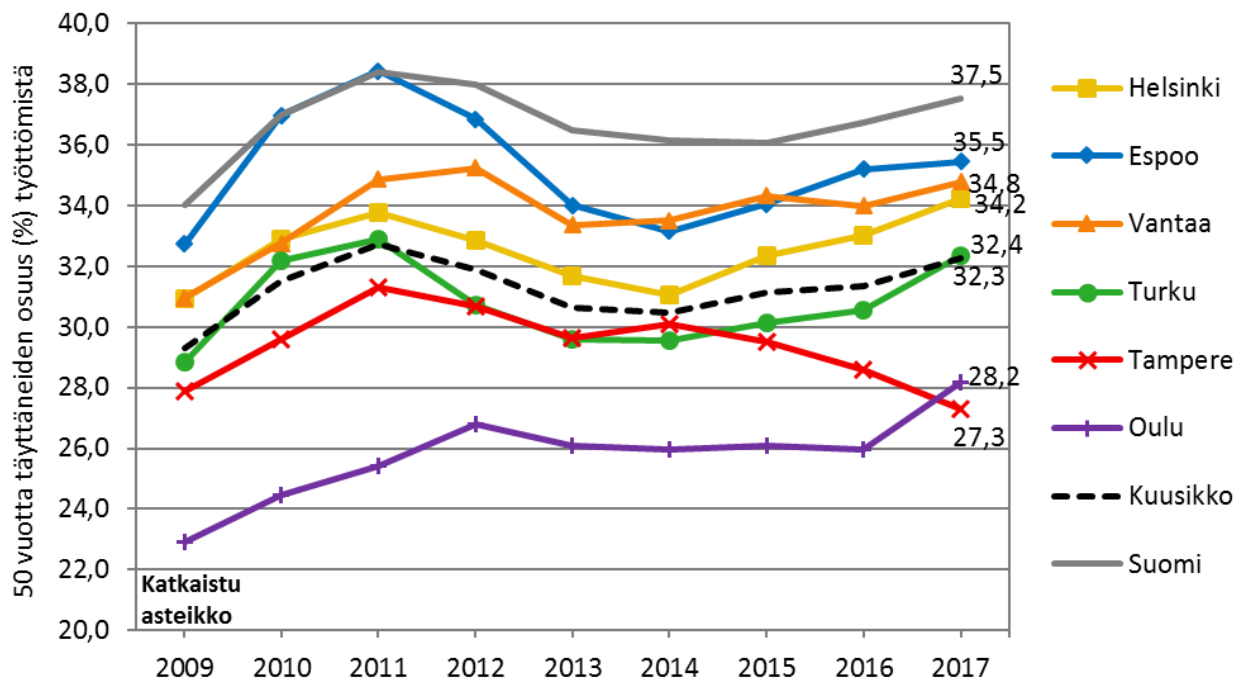
Kuutoskaupunkien 50 vuotta täyttäneistä työttömistä hieman yli puolet (52,3 %) oli pitkäaikaistyöttömiä vuoden 2017 lopussa, kun kaikista työttömistä yli vuoden työttömänä olleita oli noin kolmannes. Kaikista pitkäaikaistyöttömistä lähes puolet olikin täyttänyt 50 vuotta (ks. taulukko 2, s. 22).

Kuvio 10. 50 vuotta täyttäneiden työttömien lukumäärä vuosien 2009–2017 lopussa

Lähde: TEM, työnvälitystilasto

Kuvio 11. 50 vuotta täyttäneiden työttömien osuus kaikista työttömistä työnhakijoista vuosien 2009–2017 lopussa

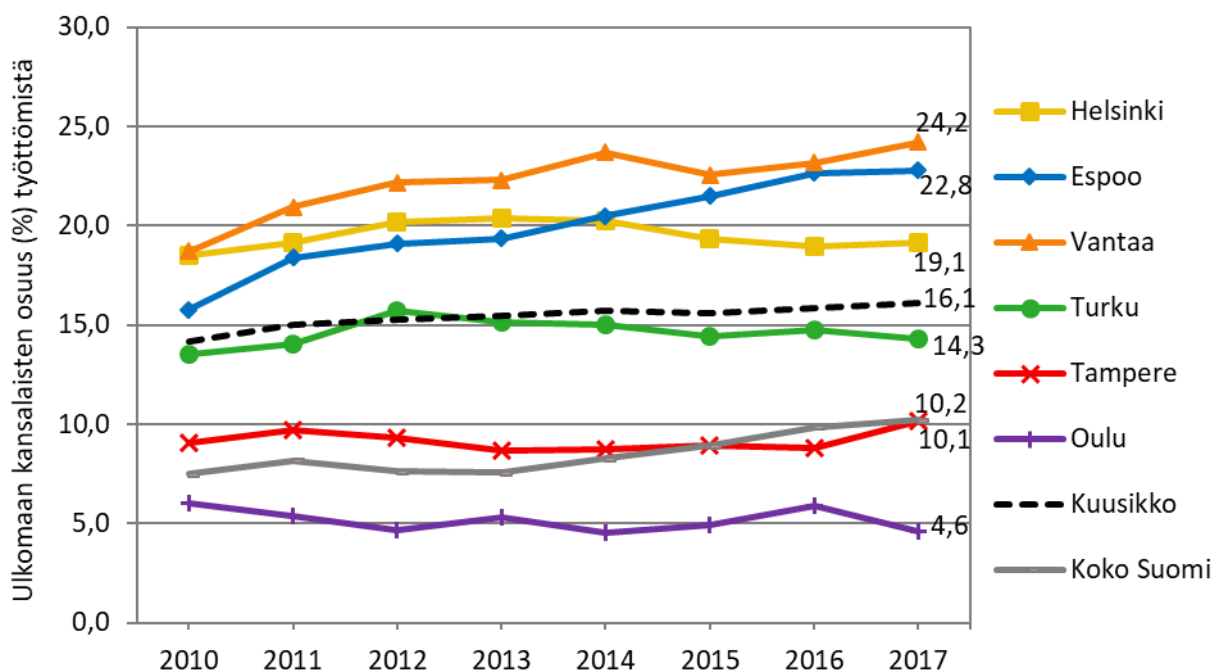

Lähde: TEM, työnvälitystilasto

3.6 Työttömät ulkomaan kansalaiset ja vieraskieliset

Kuutoskaupunkien työttömistä työnhakijoista keskimäärin 16,1 prosenttia oli ulkomaan kansalaisia. Pääkaupunkiseudulla, jossa ulkomaalaisten osuus väestöstä on maan suurin, myös heidän osuutensa työttömistä oli muita kaupunkeja korkeampi. Vuoden 2017 lopussa ulkomaan kansalaisia oli Vantaalla 24,2 prosenttia, Espoossa 22,8 prosenttia ja Helsingissä 19,1 prosenttia, mutta Oulussa vain 4,6 prosenttia työttömistä työnhakijoista. Ulkomaalaisten osuus työttömistä työnhakijoista on osassa kuutoskaupungeista hieman kasvanut ja osassa hieman laskenut.

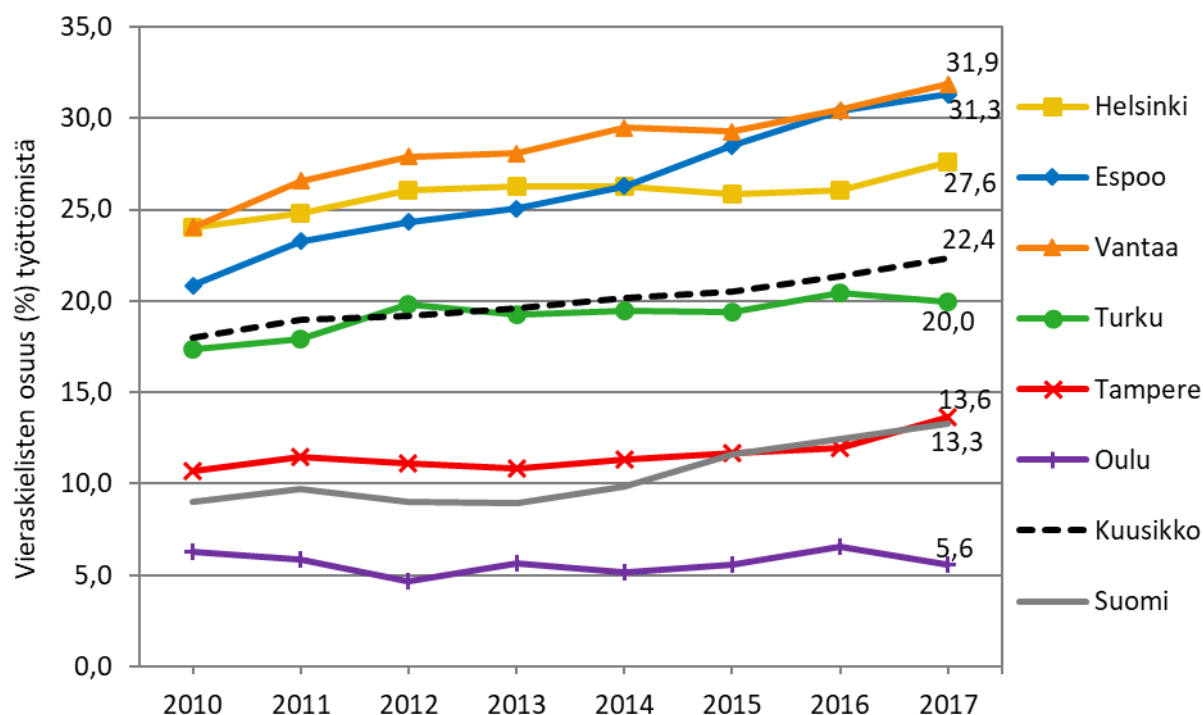
Kuvio 12. Ulkomaan kansalaisten osuus kaikista työttömistä työnhakijoista vuosien 2010–2017 lopussa

Lähde: TEM, työnvälitystilasto

Vieraskielisten osuus työttömistä työnhakijoista, kuten myös väestöstä, on ulkomaan kansalaisten osuutta suurempi. Kuutoskaupunkien työttömistä työnhakijoista yli 20 prosenttia puhui äidinkielenään muuta kuin suomea tai ruotsia. Pääkaupunkiseudun kaupungeissa heidän osuutensa vaihteli Helsingin 27,6 prosentista Vantaan 31,9 prosenttiin ja muissa kuutoskaupungeissa Oulun 5,6 prosentista Turun 20,0 prosenttiin.

Kuvio 13. Vieraskielisten (muu kuin suomi tai ruotsi äidinkielenä) osuus kaikista työttömistä työnhakijoista vuosien 2010–2017 lopussa

Lähde: TEM, työnvälitystilasto

3.7 Työttömät koulutusasteen mukaan

Koulutuksella on vaikutusta niin työttömyysriskiin kuin työllistymismahdollisuuksiin. Työttömyyden suurin uhka kohdistuu heikoimmin koulutettuihin ja työttömäksi joutuvat useimmiten ensimmäiseksi heikosti koulutetut työntekijät ja ilman ammatillista tutkintoa on vaikea työllistyä (Myrskylä 2010, 21.23). Korkeintaan perusasteen tutkinnon suorittaneiden lukumäärä on kasvanut kuutoskaupungeissa 2,4 prosenttia vuoden 2011 lopusta. Lukumäärä kasvoi vuoteen 2015 saakka, jonka jälkeen se on kääntynyt selkeään laskuun.

Korkeintaan perusasteen tutkinnon suorittaneiden osuus kaikista työttömistä työnhakijoista laski työttömien kokonaismäärän kasvaessa ja yleisen koulutustason noustessa vuoteen 2016 saakka. Vuonna 2017 heidän osuutensa kaikista työnhakijoista kääntyi pienoiseen kasvuun. Kuvio 14 kuvaa korkeintaan perusasteen tutkinnon suorittaneiden työttömien työnhakijoiden prosenttiosuutta kaikista työttömistä työnhakijoista vuosien 2011-2017 lopussa.

Taulukko 3. Työttömät työnhakijat koulutusasteen mukaan vuoden 2017 lopussa.

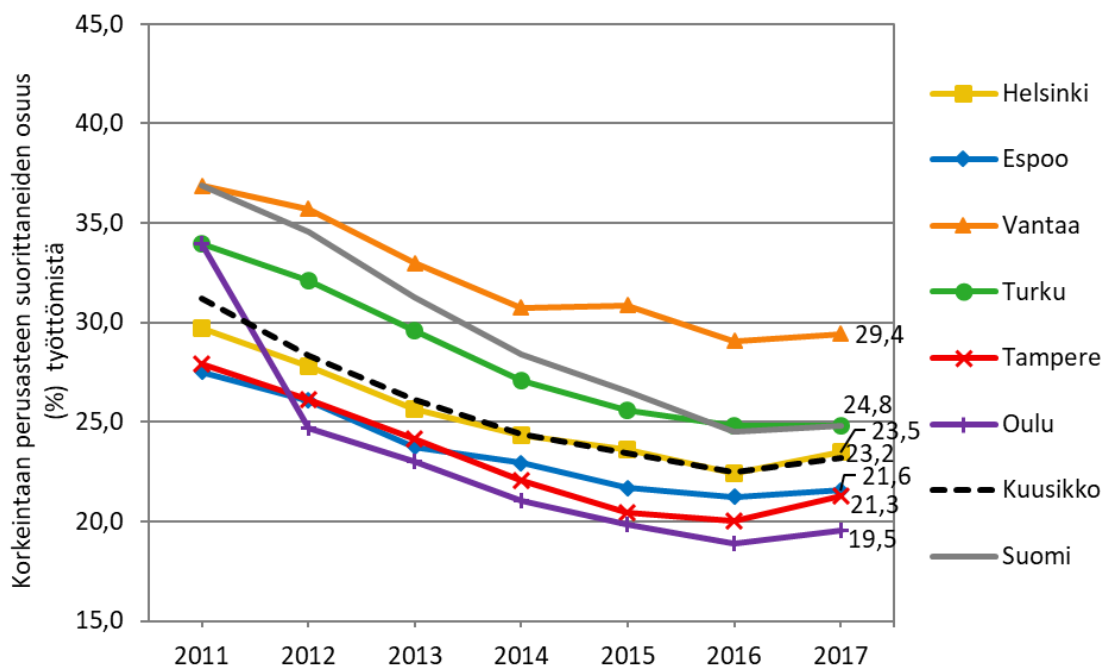
	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko	Koko Suomi
Yhteensä (lkm)	35 473	12 133	11 588	12 926	16 506	13 733	102 359	295 524
Perusaste ¹ (%)	23,5	21,6	29,4	24,8	21,3	19,5	23,2	24,8
Keskiaste (%)	37,7	36,0	41,0	45,1	49,9	53,6	42,9	49,5
Alempi korkea-aste ² (%)	16,8	18,9	14,9	14,7	15,4	15,5	16,2	14,5
Ylempi korkea-aste ³ (%)	13,7	14,2	6,4	10,1	9,4	8,7	11,1	6,6
Koulutus tuntematon (%)	8,2	9,4	8,3	5,2	4,1	2,7	6,6	4,6

¹ Sisältää alemman ja ylemmän perusasteen.

² Sisältää alimman ja alemman korkea-asteen.

³ Sisältää ylemmän korkea-asteen ja tutkijakoulutuksen.

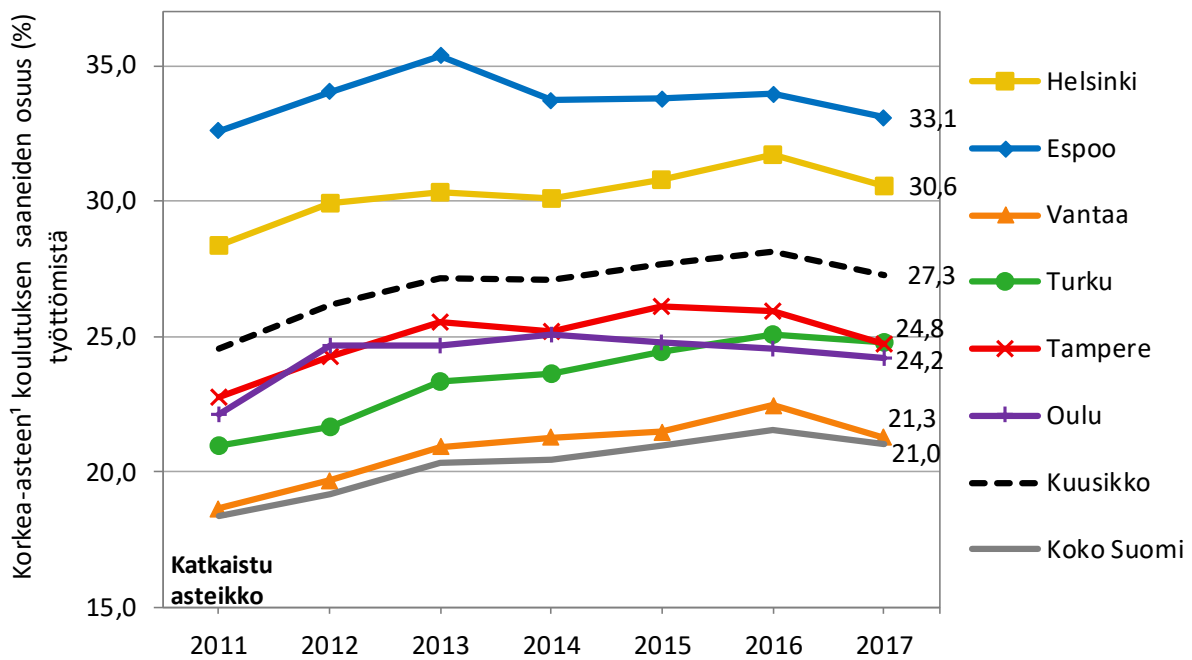
Kuvio 14. Korkeintaan perusasteen tutkinnon suorittaneiden osuus kaikista työttömistä työnhakijoista vuosien 2011–2017 lopussa

Lähde: TEM, työväilytilasto

Korkeasti koulutettujen osuus kaikista työttömistä työnhakijoista kasvoi pikkuhiljaa talouden taantumien jatkuessa kaikissa Kuusikko-kunnissa sekä myös koko maassa vuosien 2011-2016 aikana. Osa heijastelee kunnan väestön koulutustasoa ja on luonnollisesti korkein niissä kunnissa, missä korkeasti koulutettuja on eniten. Silti yleinen kehitys on viime vuosina ollut, että korkeasti koulutettujen osuus työttömistä on kasvanut myös suhteellisesti eniten. Kuusikko-kunnissa ylemmän korkeakoulututkinnon tai tutkijakoulutuksen saaneiden työttömien työnhakijoiden lukumäärä on kasvanut 53 prosenttia vuodesta 2011 vuoteen 2017. Kun heitä vuoden 2011 joulukuun lopussa oli vajaa 7 500, oli määrä vuoden 2017 lopussa reilusti yli 11 000. Vuonna 2017 korkeasti koulutettujen osuus työttömistä kääntyi kuitenkin laskuun kaikissa kuutoskaupungeissa. Kuviossa 15 on kuvattu korkea-asteen koulutuksen (sekä ylempi että alempi korkeakoulututkinto) saaneiden työttömien työnhakijoiden osuutta vuodesta 2011 vuoteen 2017.

Kuvio 15. Korkea-asteen koulutuksen saaneiden osuus kaikista työttömistä työnhakijoista vuosien 2011–2017 lopussa

¹ Korkea-aste pitää sisällään alimman ja alemman korkea-asteen, ylemmän korkea-asteen ja tutkijakoulutuksen.

4 TYÖLLISTÄMISPALVELUT

4.1 Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP)

Työllistymistä edistävällä monialaisella yhteispalvelulla (TYP) tarkoitetaan yhteistoimintamallia, jossa työ- ja elinkeinotoimisto, kunta ja Kela yhdessä arvioivat työttömien palvelutarpeet, suunnittelevat työttömien työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaiset palvelukokonaisuudet sekä vastaavat työttömien työllistymisprosessin etenemisestä ja seurannasta (1369/2014). TYP:n tavoitteena on selvittää mitä palveluita asiakas tarvitsee työllistämisekseen ja tästä laaditaan monialainen työllistymissuunnitelma. Suunnitelma voi sisältää työttömien palvelutarpeen mukaisia julkisia työvoimapalveluja sekä sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluja. (TE-palvelut)

Taulukko 4. Työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun asiakkaat vuonna 2017

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Asiakkaat yhteensä (lkm)	4 434	2 880	3 982	1 118	1 805	1 202	15 421
Alle 25-vuotiaat (%)	10,0	5,9	8,9	29,2	3,8	1,8	9,0
25 vuotta täyttäneet (%)	90,0	94,1	91,1	70,8	96,2	98,2	91,0

4.2 Kuntouttava työtoiminta

Lakisääteinen työllistymistä edistävä palvelu, joka on tarkoitettu pitkään työttöminä olleille henkilöille työllistymismahdollisuuksien ja elämänhallinnan parantamiseksi. Toiminnalla pyritään myös ehkäisemään syrjäytymistä tarjoamalla mahdollisuus työtoimintaan ja muihin palveluihin. Kuntouttavan työtoiminnan järjestää kunta joko itse tai tekemällä kirjallisen sopimuksen sen järjestämisestä toisen kunnan tai kuntayhtymän taikka rekisteröidyn yhdistyksen, rekisteröidyn säätiön, valtion viraston tai rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan kanssa. Kuntouttavaa työtoimintaa ei saa hankkia yritykseltä. (Laki kuntouttavasta työtoiminnasta, 189/2001)

4.2.1 Asiakkaat ja toimintapäivät

Kuutoskaupungeissa oli vuoden 2017 aikana yhteensä 8 301 alkanutta kuntouttavan työtoiminnan asiakkuutta. Tämä oli 1,1 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Asiakasmäärä kasvoi eniten Espoossa (+34,0 %). Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaista alle 25-vuotiaita oli Oulussa 26,4 prosenttia, Turussa 21,6 prosenttia, Tampereella 15,5 prosenttia, Helsingissä 10,3 prosenttia, Espoossa 9,7 prosenttia ja Vantaalla 8,4 prosenttia.

Taulukko 5. Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat ja toimintapäivät eriteltynä kunnan omaan toimintaan, ostopalvelutoimintaan ja muuhun (esim. kolmannen sektorin) toimintaan mukaan kuutoskaupungeissa vuonna 2017 ja muutos edellisestä vuodesta

	Helsinki ¹	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Asiakkaat yhteensä (lkm)	1 780	864	1 503	565	2 309	1 280	8 301
Kunnan oma toiminta (%)	75,5	63,0	61,9	33,8	2,6	37,6	42,8
Ostopalvelutoiminta (%)	27,4	37,0	32,6	66,2	95,1	0,0	46,6
Muu (%)	19,6	0,0	5,5	0,0	2,3	62,4	15,4
Muutos vuodesta 2016 (%)	0,5	34,0	16,2	-17,2	-8,3	-1,4	1,1
Toimintapäivät yhteensä (lkm)	116 972	37 431	68 666	33 023	122 622	62 432	441 146
Kunnan oma toiminta (%)	80,6	70,6	61,7	29,2	0,0	32,0	43,7
Ostopalvelutoiminta (%)	19,4	29,4	32,6	65,9	0,0	0,0	17,6
Muu (%)	0,0	0,0	5,7	4,9	0,0	68,0	10,9
Muutos vuodesta 2016 (%)	0,7	18,3	7,6	29,1	17,0	6,8	10,2

¹ Sama asiakas on voinut osallistua sekä omaan että ostopalvelutoimintaan, mutta kokonaisasiakasmäärässä asiakkaat ovat vain kertaalleen. Tästä johtuen Helsingin prosenttiosuudet asiakasmäärien osalta ovat yhteensä yli 100 prosenttia.

Kaupungit järjestävät kuntouttavaa työtoimintaa hieman eri tavoin. Helsingissä ja Vantaalla oman toiminnan osuus on muita suurempi. Tampereella puolestaan ostopalveluna järjestettyä toimintaa on muita enemmän. Oulussa muun toiminnan eli esimerkiksi kolmannen sektorin toiminnan osuus on merkittävä.

Helsingissä kuntouttava työtoiminta on kaupungin sosiaalipalvelu työttömille, mitä järjestetään kaupungin työtoimintapaikoissa sekä yhdistyksissä, säätiöissä ja valtion toimipisteissä. Kyseessä ei ole työsuhde, vaan asiakas voi kokeilla: (1) avustavia hoiva- ja siivous- sekä keittiö- ja kahvila-alan tehtäviä, (2) kädentaitoihin liittyviä töitä pajoilla, esim. puutyöt, keramiikka, metalli, ompelu tai (3) ympäristöalan töitä sekä rakennus- ja kiinteistöhuollon tehtäviä.

Kuntouttavat työtoimintaan hakeuduttaessa työnhaun on oltava voimassa. Helsinkiläinen ottaa yhteyttä TE-toimistoon, sosiaalityöntekijään tai TYP:iin. Tehdyn sopimuksen mukaan toimintaan osallistuminen on velvoittavaa.

Kuntouttavaan työtoimintaan osallistutaan 3-24 kk jaksoissa (1-4 pv/vk, 4-6 h /pv).

Kuntouttavaan työtoimintaan osallistuva henkilö on oikeutettu työttömyysetuuteen tai toimentulotukseen ja saa 9 euroa kulukorvausta / työtoimintapäivä sekä Helsingin matkakortin.

Helsingin kuntouttava työtoiminta 2017: (1) Uusix-verstaat. (2) Työkeskus, joka kierrättää, kunnostaa ja valmistaa kalusteita. (3) Avotyötoiminta; Rakennus- ja kiinteistöryhmissä tehdään kiinteistötöitä; Kotihoidon tukiryhmissä autetaan kotihoidon asiakkaiden kotona; Ympäristöryhmissä työskennellään puisto- ja ympäristöissä siistimis- ja kunnossapitotehtävissä. (4) Kuntoutusohjaus ja starttiryhmissä lisätään työtoiminta-asiakkaiden elämänhallintaa. (5) Yksittäispaikat, esim. Helsingin seurakunnat, ruoka- ja palveluryhmä, Pelastusarmeijan kirpputorit ja ruuanjakelu sekä leikki- ja kirjastot. (6) Ostopalvelut; Alvi ry, Autismisäätiö, Elämänlaatu ry, Orton Pro, Seesam Pro ja Rinnekoti.

Espoossa toteutettiin kuntouttavaa työtoimintana omana toimintana kahdella työpajalla ja sekä hankittiin ostopalveluna kuudelta eri palveluntuottajalta. Kuntouttavan työtoiminnan palvelut kilpailutettiin vuonna 2017 ja hankintasopimus tehtiin Autismisäätiön, Elämänlaatu ry:n, Espoon Diakoniasäätiön, Kuntoutussäätiön, Koulutuskeskus Omnia ja Orton Pron kanssa. Lisäksi pieni määrä kuntouttavan työtoiminnan asiakkaita oli kaupungin toimialoilla ja paikallisissa yhdistyksissä ja järjestöissä. Asiakkaista

noin 42 % oli ostopalvelupaikoissa ja 58 % kunnan omassa toiminnassa. Sosiaalinen kuntoutus on erotettu Työllisyyspalveluista ja aikuissosiaalityö vastaa sen järjestämisestä.

Vantaa järjestää kuntouttavaa työtoimintaa kolmella valmennustalolla, jossa toiminta-aloja ovat keittiö, logistiikka, pesula, puhtauspalvelut, puutyö ja kalustekunnostus, remontti, tekstiilityöt, tietotekniikka, tuotepalvelut sekä uusioverstas. Kuntouttavan työtoiminnan ohessa asiakkailta on mahdollisuus osallistua suomen kielen opetukseen sekä it-opetukseen. Kuntouttavaa työtoimintaa järjestetään myös ryhmätoimintana ns. starttiryhtyminä ja esimerkiksi suomen kielen tai tietotekniikan kursseina. Lähempänä työelämään siirtymistä olevat voivat osallistua kuntouttavaan työtoimintaan kaupungin eri toimialoilla esimerkiksi päiväkodeissa, kirjastoissa ja erilaisissa avustavissa tehtävissä. Oman toiminnan lisäksi noin kolmannes kuntouttavasta työtoiminnasta järjestetään ostopalveluina. Ostopalvelupaikat tuottavat yksilömuotoista ja ryhmämuotoista kuntouttavaa työtoimintaa. Lisäksi noin viisi prosenttia asiakkaista osallistuu kuntouttavaan työtoimintaan järjestöissä ja yhdistyksissä.

Turussa Kuntouttavaa työtoimintaa hankittiin ostopalveluna 3. sektorin toimijoilta. Lisäksi palvelua järjestettiin omana toimintana kaupungin työkeskuksessa, pajalla ja hallintokuntien eri toimipisteissä.

Tampereella kuntouttavan työtoiminnan palvelua vuonna 2017 on tuottanut pääasiassa palveluhankinnan kilpailutukseen perustuen tamperelaiset 3. sektorin toimijat. Valtaosa ostopalveluista (noin 90 %) on vaikuttavuusperusteista hankintaa eli palveluntuottajille maksetaan korvaus asiakkaan etenemisestä kohti työtä tai koulutusta. Lisäksi kaupungin yksiköissä toteutuu pieni osa kuntouttavasta työtoiminnasta. Kuntouttavaa työtoimintaa järjestävät ostopalveluna sekä kaupungin työllisyyspalvelut (työhön ja opiskeluun tähtäävä kuntouttava työtoiminta) että aikuissosiaalityö (osallisuutta vahvistava kuntouttava työtoiminta). Toteutuneista työtoimintapäivistä noin 75 % muodostui työllisyyspalveluiden järjestämässä kuntouttavassa työtoiminnassa.

Oulussa kuntouttavan työtoiminnan jakson tavoitteena on lisätä aktivointimahdollisuuksia tukea ja ohjausta tarvitseville nuorille ja pitkään työttömänä olleille henkilöille ja vahvistaa heidän työmarkkinavalmiuksiaan siten, että he aktivointijakson jälkeen voisivat ohjautua esimerkiksi työpajoille, koulutukseen tai työmarkkinoille. Kuntouttavan työtoiminnan paikkoja löytyy Oulun kaupungin omista yksiköistä, valtion yksiköistä sekä kolmannen sektorin toimijoiden, yhdistysten, järjestöjen, säätiöiden ja kirkollisten yhteisöjen toiminnan piiristä. Oulussa kuntouttavaa työtoimintaa toteutetaan sekä yksilöllisenä että ryhmämuotoisena työtoimintana. Ryhmämuotoista kuntouttavaa työtoimintaa toteutetaan sekä kaupungin omana toimintana että yhdistysten ja säätiöiden kanssa tehtävänä yhteistyönä.

Oulussa kuntouttavaan työtoimintaan on ohjauduttu hyvinvointikeskusten sosiaalipalveluista sekä työllisyyspalveluista; työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta (Oulun TYP), Nuorten työllisyyspalveluista ja Työllisyyspalvelut -hankkeesta. Kuntouttavassa työtoiminnassa oli 1 280 eri henkilöä vuoden 2017 aikana. Kuukausittain kuntouttavan työtoiminnan asiakkuuksia oli keskimäärin 532 henkilöä. Asiakkaista Oulun kaupungin eri yksiköissä on ollut keskimäärin 35 %, valtiolla 1 % ja kolmannen sektorin toimijoilla 64 %.

Oulussa kuntouttavan työtoiminnan paikkatarjontaa on pyritty kehittämään työnhakijoiden palvelutarpeen mukaisesti sekä laadullisesti että määrällisesti. Tarjolla on esimerkiksi sisällöltään elämänhallintaa, mielenterveyttä ja päihteettömyyttä tukevaan sekä eri toimialoille suuntaavaa, työllisyyttä edistävää työtoimintaa. Työtoiminnassa voi yhdistyä samaan aikaan käytännön läheinen työ ja taiteellinen työskentely. Työtoiminnan yksittäisiä sekä ryhmätoiminnan mahdollisuuksia on työnhakijoille tarjolla kaupungin eri asuinalueilla. Työtoimintajakson ajalle työtöimijälle myönnetään kuntouttavan työtoiminnan liikuntapassi eli Kutu-passi, joka mahdollistaa maksuttoman sisäänkäynnin kaupungin liikunta-

paikkoihin kuntouttavan työtoiminnan jakson ajalla. Kutu-passi on tarkoitettu tukemaan työnhakijoiden hyvinvointia ja omaehtoista terveysliikuntaa. Edellä mainitun lisäksi mahdollisuus osallistua tiettyihin, liikuntapalveluissa ennakoon sovittuihin avoimiin, ohjattuihin liikuntaryhmiin Kutu-liikuntapassilla maksutta.

Työllisyyspalveluissa on kehitetty kuntouttavan työtoiminnan opinnollistamista. Tavoitteena on tehdä työnhakijan kuntouttavan työtoiminnan aikana karttuva osaaminen näkyväksi ja hyödynnettäväksi työhaussa tai opinnoissa (Osaamistodistus). Työtoiminnan kautta näkyväksi tehty osaaminen helpottaa koulutus- ja/tai työllistymistavoitteiden selkiyttämistä ja totuttamiskelpoisen jatkosuunnitelman laadintaa. Sovittuihin, oppimisympäristöiksi hyväksyttyihin työtoimintapaikkoihin on tehty opinnollistamisen kuvaukset. Tavoitteena on ollut löytää niitä kuntouttavan työtoiminnan työtoiminta-paikkoja, jotka soveltuvat oppimisympäristöiksi. Oppimisympäristöön tehty kuvaus kertoo, mihin tutkintoon ja tutkinnon osaan työtoimintapaikan työtehtävät liittyvät. Kuntouttava työtoiminta tarjoaa myös kuntouttavassa työtoiminnassa olevalle käytännön työssä mahdollisuuden työ- ja toimintakykyä arvioimaan ja sitä edistävään toimintaan. Tavoitteena on asiakkaan oman työllistymis-, koulutus-, tai kuntoutuspolun löytyminen.

4.2.2 Kustannukset

Kuntouttavan työtoiminnan kustannusten vertailuun on suhtauduttava suuntaa-antavasti, sillä kaikkia kuntouttavaan työtoimintaan liittyviä kuluja ei välttämättä saada eriteltyä kirjanpidossa. Kustannustietojen kokoamista on myös hankaloittanut se, että kuntouttavaa työtoimintaa on järjestetty monimuotoisesti eri hallintokuntien toimintana, ostopalveluina, tilaaja-tuottajamallilla jne.

Esimerkiksi **Helsingissä** kuntouttavan työtoiminnan kustannukset sisältävät henkilöstön palkat, materiaalit, aineet ja tarvikkeet, siivous-/hygieniatarvikkeet, paja-/työkoneet ja -välineet, työkalut, pajakoneiden huolto ja korjaukset, vuokrakoneet, leasingautot Staralta, kopiokoneet, kopionitimenot ja painatukset, jätelaskut, tilavuokrat, henkilöstön atk-laitteet ja puhelimet sekä asiakkaiden liikunta- ja virkistystoiminta. **Espoossa** kustannuksissa on mukana ostopalvelutoiminnan kustannukset, omasta työpaikatoiminnasta (henkilöstökustannukset, tilavuokrat ja muut toimintakulut, aineet ja tarvikkeet) kuntouttavan työtoiminnan osuus sekä vakuutukset. **Vantaalla** kuntouttavan työtoiminnan kustannuksiin on sisällytetty henkilöstökustannukset, asiakkaiden päivärahat, muut toimintakulut mukaan lukien vuokrat. **Turussa** kuntouttavan työtoiminnan kuluihin on laskettu mukaan ostopalvelupaikkojen päiväveloitukset ja omana palveluna tuotetun kuntouttavan työtoiminnan kulut (ohjaus, tilat, tarvikkeet, matkakorvaukset). **Tampereen** kustannuksiin sisältyy ostopalvelutoiminnan kustannukset sekä oman toiminnan palkkauskustannukset ja vuokrat. **Oulussa** kustannuksiin sisältyy kolmannelle sektorille maksettavat avustukset aktivointi- ja kuntouttavaan työtoiminnan, yhteisöalojen tilavuokrat (niissä toimii kuntouttavan työtoiminnan ryhmiä), työllisyyspalveluiden henkilöstön kuntouttavan työtoiminnan ohjaustoimintaan kuuluva työpanos, hyvinvointipalveluiden kuntouttavan työtoiminnan kustannukset.

Taulukko 6. Kuntouttavan työtoiminnan kustannukset vuonna 2017 sekä muutos edelliseen vuoteen. Luvut ovat suuntaa-antavia.

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kustannukset yhteensä (€)	5 947 923	1 871 217	1 638 811	1 335 617	5 483 832	1 516 614	17 794 014
Kunnan oma toiminta (%)	91,3	64,1	59,8	37,2	9,0	33,2	51,2
Ostopalvelutoiminta (%)	8,7	35,9	40,2	58,8	91,0	0,0	42,8
Muu (%)	..	0,0	0,0	3,9	0,0	66,8	6,0
Muutos vuodesta 2016 (%)	168,9	22,0	3,5	-30,0	-11,3	16,1	20,9

4.3 Muu toiminta

Kuntien vastuulla työllisyyden edistämisessä ovat ennen kaikkea henkilöt, joiden työllistyminen on kaikkein vaikeinta. Kunnat toimivat aktiivisesti muun muassa ns. ”välityömarkkinoilla”, joilla tarkoitetaan työmarkkinoiden ja työttömyyden välimaastoon sijoittuvia työmarkkinatoimenpiteitä (työharjoittelu ja työelämävalmennus) ja palkkatukityöllistymistä. Tarkoituksena on parantaa työttömien ammatitaitoa ja osaamista ja edistää pääsyä avoimille työmarkkinoille. Kunnat tekevät paljon yhteistyötä yritysten, sosiaalisten yritysten ja yhdistysten yms. kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Kunnilla on kuntouttavan työtoiminnan ja työvoiman palvelukeskuksien palveluiden lisäksi paljon muitakin työllistymistä ja kuntoutumista edistäviä palveluita. Tässä raportissa niistä käsitellään erikseen lyhyesti työpajatoimintaa ja työllistämistä palkkatuella.

4.3.1 Työpajatoiminta

Työpajatoiminnan juuret ovat nuorisotyössä. Ensimmäiset työpajat perustettiin Suomeen 1980-luvulla. Pajatoiminta oli alkuun lähinnä nuorisotyön väline, jonka avulla etsittiin uusia ratkaisuja nuorison koulutuksesta ja työelämästä syrjäytymisen ongelmiin. 1990-luvulla laman ja massatyöttömyyden seurauksena työpajojen tarve lisääntyi ja niitä perustettiin lähes jokaiseen kuntaan ja asiakaskunta laajeni nuorista kaikenikäisiin. Laman jälkeen 1990-luvun puolivälissä työpajatoiminta vakiintui ja levisi edelleen. (Työpajatieto 2016.)

Työpajat voivat olla kunnallisia, seutukunnallisia tai kuntayhtymän, säätiön, yhdistyksen tai jonkin muun toimijan ylläpitämiä. Lisäksi kunnallinen työpaja voi sijoittua kunnallishallinnossa esimerkiksi nuorisotoimen, sivistystoimen, sosiaalitoimen, teknisen toimen, keskushallinnon tai työllisyyspalveluiden alalle. (Työpajatieto 2016)

Helsingissä Nuorten työpajat tarjoavat nuorelle mahdollisuuden tutustua itseensä ja omiin mahdollisuuksiisi TE-toimiston työkokeilun avulla (ajalta maksetaan työmarkkinatukea). Työpajassa pääsee tekemään harjoitus- ja tilaustöitä ja kehittämään ammatillista osaamista. Työpajajaksolla ammatilliset valmiudet kehittyvät ja taidot pajan erikoistumisalueella kasvavat. Stadin ammattiopistossa perinteisiä työpajoja on neljä: Mediakylpylä, Metalliverstas, Sininen Verstas ja WooDoo-verstas. Näiden lisäksi työpajatoimintaa toteutetaan kahvila Aleksiksessa ja Villa Ullaksessa sekä yhteistyössä yritysten kanssa. Alle 29-vuotias helsinkiläinen, joka on ilmoittautunut työnhakijaksi TE-toimistoon, voi hakea pajalle (jatkuva haku voimassa). Työpajan jälkeisiä mahdollisia jatkopolkuja ovat oppisopimus, opiskelupaikka tai työpaikka.

Kuntouttava työtoiminta (pajat ja verstaat) tarjoavaa kädentaitoihin liittyviä töitä pajoilla esim. puutöitä, keramiikkaa, metallitöitä sekä ompelua. Pakilan työkeskuksen tavoitteena on kehittää henkilöiden työelämävalmiuksia, elämänhallintaa ja ammatitaitoa sekä parantaa mahdollisuuksia työllistyä avoimille työmarkkinoille. Työkeskus kierrättää, kunnostaa, entisöi ja valmistaa pääasiassa kaupungin yksiköiden kalusteita. Uusix-verstailla työskentelee noin 400 henkilöä, joista noin 300 on kuntouttavassa työtoiminnassa. Lisäksi verstailla työskentelee työkokeilijoita ja tukityöllistettyjä. Työhön kuntoutujat valmistavat verstailla lahjaesineitä uusiomateriaaleista.

Espoossa kaupungin järjestämään työpajatoimintaan osallistui 1055 eri henkilöä. Kaupungin omilla työpajoilla oli 467 eri henkilöä palkkatuetussa työssä, työkokeilussa, kuntouttavassa työtoiminnassa tai sosiaalihuoltolain 27 d tai e §:n mukaisessa työtoiminnassa. Lisäksi kaupunki osti työpajatoimintaa kuntouttavana työtoimintana 371 aikuiselle ja nuorelle sekä työkokeiluna Koulutuskuntayhtymä Omniaalta 217 alle 29-vuotiaalle nuorelle.

Kaupungin kolme työ- ja oppimiskeskusta sekä kolmessa vanhusten palvelukeskuksessa toimivat palveluryhmät tarjosivat monipuolista ja eritasoista työtoimintaa tai tuettua työtä. Työajat ovat sovittavissa sekä työyhteisö turvallinen. Työ- ja oppimiskeskuksissa valmistetaan ruokaa päivittäin ja asiakkailla on mahdollisuus syödä lämmin ateria.

Työ- ja oppimiskeskusten tehtävänä on edistää asiakkaittensa työelämän taitoja sekä lisätä osaamista ja työtaitoja siten, että mahdollisimman moni etenee työtoiminta-, työkokeilu- tai tukityöjakson jälkeen kohti koulutusta tai työtä. Työpajoilla voi harjoitella erilaisia työelämään suuntaavia tehtäviä; esimerkiksi tietokoneiden korjausta, polkupyörien kunnostusta sekä erilaisia avustavia toimisto- ja aulapalvelutehtäviä. Työtoiminnassa tai tuetussa työssä voi olla myös pesulassa, kuljetuspajalla, remonttiryhmässä tai kahvila- ja ruokalatoiminnassa. Matalan kynnyksen työtoiminnassa voi tehdä alihankinta-, koonpano-, purku-, lajittelu- ja pakkaustöitä sekä erilaisia kädentaitotuotteita.

Kaupungin hankkimassa työpajatoiminnassa on valittavana monipuolisesti erilaisten työtehtävien harjoittelua: esimerkiksi elektroniikan purkua, kierrätykseen liittyviä tehtäviä, ompelu- ja kädentaitotöitä, remonttitöitä, kiinteistö- ja toimitilahuollon tehtäviä sekä toimistotehtäviä. Työtoiminnassa voi olla myös kahvila- ja ravintolapajalla, tutkimus- ja digipajalla tai viherpajalla. Muuta kuin suomea äidinkielenään puhuvilla on mahdollisuus olla työtoiminnassa samanaikaisesti suomen kielen opiskelun kanssa.

Omnian nuorten työpajoilla voi olla työkokeilussa tai kuntouttavassa työtoiminnassa. Ammatillisia pajoja ovat audio- ja videopaja, auto- ja kuljetuspaja, bändipaja, puu- ja verhoilupaja, ruokapalvelupaja, taidepaja ja tekstiilipaja. Palveluun voi tulla myös valmentavalle pajalle. Toiminnan tarkoituksena on antaa nuorille valmiudet päästä koulutukseen tai työllistyä avoimille työmarkkinoille sekä kannustaa nuoria eteenpäin elämässään. Nuoret tulevat pajoille Ohjaamo-palvelujen, TE-toimiston, työvoiman palvelukeskuksen tai aikuisten sosiaalipalvelujen ohjauksesta. Nuoria tulee myös Omnian sisältä sekä peruskouluista.

Vantaalla toimii kolme valmennustaloa, joissa voi osallistua eri pajatoimintoihin kuntouttavassa työtoiminnassa ja työkokeilussa. Pajatoiminnan aloja ovat keittiö, logistiikka, pesula, puhtauspalvelut, puutyö ja kalustekunnostus, remontti, tekstiilityöt, tietotekniikka, tuotepalvelut ja uusioverstas. Valmennustaloilla voi lisäksi osallistua it-pajaan, jossa kehitetään office-osaamista, sähköistä asiointia ja muita tietoteknisiä valmiuksia.

Työllisyyspalveluiden pajatoiminnan lisäksi Vantaan kaupungin sivistystoimella on omaa pajatoimintaa alle 16-28-vuotiaille nuorille, joilla ei ole ammatillista koulutusta tai työkokemusta. Paja-aloja ovat keittiö, puu- ja maalaus, ompelu, auto-ala sekä kädentaidot.

Turussa toimii Nuorten työpaja Fendari ja Startti-paja työkeskuksen eri osastoilla.

Vapaa-aikatoimialan nuorten työpaja Fendarissa on kohderyhmänä työttömät alle 29 vuotiaat turkulaiset.

Fendarissa voi kokeilla huonekalupuusepän, maalarin, metalliverstaan, kiinteistönhuollon, korjauksen, tekstiilin ja kädentaidon töitä. Työpäivän ohessa asiakkaan kanssa voidaan miettiä yhdessä urasuunnittelijan ja nuorisotyöntekijän kanssa ratkaisuja arjen haasteisiin. Pajalla on mahdollista osallistua myös starttivalmennukseen, jonka aikana suunnitellaan mielekästä ja tavoitteellista tekemistä päiviin ja harjoitellaan arjen taitoja yhdessä startti- ja yksilövalmentajien kanssa. Starttivalmennus tarjoaa matalan kynnyksen pajatoimintaa niille alle 29-vuotiaille nuorille, jotka tarvitsevat tuetumpaa elämänhallintaa ja aktivoimista oman arjen haltuunottoon.

Työkeskus on syrjäytymistä ehkäisevä, ammatillisia työelämäkuntoutumispalveluja tuottava toimintayksikkö. Se tarjoaa matalan kynnyksen työ- ja harjoittelupaikkoja vaikeasti työllistyville ja työelämään siirtyville turkulaisille.

Tampereella työpajatoimintoja ovat sosiaalipalveluiden järjestämä Numa-palvelut sekä nuorisopalveluiden järjestämä Pajasto. Numa (nuorten matalan kynnyksen) -palvelut on suunnattu 18-29-vuotialle työelämän ja koulutuksen ulkopuolella oleville Tamperelaisille nuorille. Palvelut on kilpailutettu tuloperusteisesti, jossa seurataan nuorten saavuttamista palvelun piiriin sekä poluttumista eteenpäin. Matalan kynnyksen toimintaa järjestää kolme järjestöä: Nauha ry, Silta-Valmennusyhdistys ry ja Kuntoutuspolku ry. Toimintaa järjestetään kolmella eri pajalla. Pajojen toiminta vahvistaa arjen ja elämänhallinnan taitoja sekä tukee suunnitelmallisesti löytämään oman polun opiskelu/työelämään. Pajalla nuori saa lounaan ja hänellä on mahdollisuus kannustinrahaan ja bussikorttiin. -- Pajasto on Tampereen kaupungin Nuorisopalveluiden ylläpitämä nuorten työpaja, joka on suunnattu 18-29-vuotiaille työttömille nuorille. Pajastolla toimii kolme työpajaa: Mediapaja, AV-paja ja Taidepaja. Pajaston työpajoilla tutustutaan kulttuurin ja taiteen eri osa-alueisiin käytännön kautta ja kurssiluontoisesti. Ohjaajina toimivat alojen ammattilaiset.

Oulussa nuorten työpajatoiminta on tarkoitettu pääosin 17-24 -vuotiaille, oululaisille, työttömille nuorille. Toiminnalla tuetaan nuorten hyvinvointia ja osallisuutta, tuetaan eteenpäin elämän eri osa-alueilla sekä koulutukseen ja työelämään hakeutumisessa. Nuoret ovat joko työkokeilussa, kuntouttavassa työtoiminnassa, oppilaitosten kautta tuetuilla työharjoittelujaksoilla tai palkkatuetussa työssä. Pajajakson kesto määrittyy yksilöllisen suunnitelman ja tarpeen mukaan. Työpajatoiminnassa tarjotaan työhönvalmennusta, yksilövalmennusta, työvalmennusta sekä muuta arjen hallintaa tukevaa toimintaa, oppilaitoksiin ja työelämään tutustumista, lyhytkursseja sekä kerhotoimintaa. Työpajoilla tehdään tiivistä verkostotyötä muiden toimijoiden mm. oppilaitosten, kolmannen sektorin ja kunnan eri toimijoiden kanssa. Nuorten työpajatoiminta on sivistys- ja kulttuuripalveluiden/perusopetus- ja nuorisopalveluiden järjestämää toimintaa. Pajatoimintaa on Oulun kaupungin keskustan läheisyydessä nuorten työpajakeskuksessa sekä Haukiputaan kaupunginosassa.

4.3.2 Työllistäminen palkkatuella ja työllistämisen kuntalisät

Palkkatuki on työttömän työnhakijan työllistymisen edistämiseksi tarkoitettu tuki, jonka työ- ja elinkeinotoimisto voi myöntää työnantajalle palkkauskustannuksiin. Palkkatuetun työn tarkoituksena on parantaa työttömän työnhakijan ammatillista osaamista ja edistää työllistymistä avoimille työmarkkinoille. (916/2012, 1 §)

Kuutoskaupungeissa työllistettiin palkkatuella yhteensä 3 896 henkilöä vuoden 2017 aikana. Helsingissä palkkatukityöllistettyjä oli 1 022, Espoossa 361, Vantaalla 597, Turussa 1 069, Tampereella 453 ja Oulussa 394. Kuuden suurimman kaupungin palkkatukityöllistämisen kustannukset vuodesta 2017 olivat yhteensä reilut 47,2 miljoonaa euroa, mikä kattoi yli 43,0 prosenttia kuntien työllistämispalveluiden kokonaiskustannuksista.

Useat kunnat maksavat ns. työllistämisen kuntalisää. Se on tarkoitettu välityömarkkinoiden rahoitukseksi, jolla tuetaan kolmannen sektorin työllistämistä sekä työntekijöiden edelleen sijoittumista avoimille työmarkkinoille työministeriön ja kuntien ohjeiden mukaisesti. Useissa kunnissa sitä myönnetään yhdistykselle, järjestölle tai säätiölle, joka on rekisteröity ao. kuntaan/ kaupunkiin, työllisyys-hankkeelle, joka toimii ja työllistää kolmannelle sektorille tai edelleen sijoittaa avoimille työmarkkinoille ja sosiaaliselle yritykselle. Kuntalisää myönnetään myös yrityksille työllistämisen edistämiseksi

Taulukko 7. Kuutoskaupunkien maksamat työllistämisen kuntalisät sekä palkkatukityöllistämisen kustannukset vuonna 2017

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Työllistymisen kuntalisä (€)	1 891 389	891 196	658 706	620 000	474 107	840 518	5 375 916
josta yrityksille (€)	458 677	76 251	103 778	4 200	154 560	174 048	971 514
josta sosiaalisille/yhteiskunnallisille yrityksille (€)	613 827	483 675	399 778	0	0	0	1 497 280
Josta yhteisöille (€)	818 885	331 270	155 150	615 800	319 547	666 470	2 907 122
Palkkatukityöllistäminen (€)	18 569 479	4 638 440	7 290 185	7 264 161	5 925 463	3 549 779	47 237 507

Helsinki-lisällä alennetaan rekrytointikynnystä tukemalla työnantajaa rekrytoinnista aiheutuissa kustannuksissa tai työllistettävän palkkakustannuksissa. Työsuhteen kestänyt 6 kuukautta Helsinki-lisän tukijakson jälkeen, voi työnantaja hakea rekrytointipalkkiota. Työnantaja voi saada Helsinki-lisää ensimmäiseen työsuhteeseen enintään 10 kuukauden ajan työsuhteen kestosta riippuen (vaadittu työsuhteen kesto on 1 kk). Helsinki-lisän myöntämiseen vaikuttavat palkattavan työttömyyden kesto, ikä sekä mahdollinen vajaakuntoisuus. Helsinki-lisä edellyttää vähintään 30 viikkotunnin työaika sekä työehtosopimuksen mukaista palkkausta. Mahdollista TE-toimiston palkkatukea haetaan ennen työsuhteen solmimista eli ennen kuin työnantaja voi hakea Helsinki-lisää.

Tukimuodot: (1) Rekrytointituki yrityksille ja yhteisöille: 500 euroa/kk muihin kuluihin kuin palkkakustannuksiin, esimerkiksi työtila-, työväline-, perehdytys-, ja ohjauskustannuksiin. (2) Työllistämistuki: enintään 800 euroa/kk, työntekijän palkkakustannuksiin; tukea saavat yhteisöt, joilla ei ole elinkeinotoimintaa (yhdistykset, säätiöt) sekä ne yritykset, jotka työllistävät henkilön, jolla on pysyvä vamma tai sairaus. (3) Rekrytointipalkkio: 1500 euron kertakorvaus työsuhteen jatkuttua vähintään 6 kk (Helsinki-lisän 10 kuukauden tukijakson jälkeen).

Espoo-lisällä tuetaan työttömien työnhakijoiden pääsyä työmarkkinoille. Tuki on harkinnanvarainen.

Työllistämisen Espoo-lisää voidaan myöntää yritykselle, sosiaaliselle yritykselle, yhdistykselle, järjestölle, säätiölle tai sellaiselle työllistämishankkeelle, joka työllistää kolmannelle sektorille tai edelleen sijoittaa avoimille työmarkkinoille. Tukea ei myönnetä julkisyhteisöille, kuten seurakunnille.

Espoo-lisän myöntämisen edellytyksenä on, että työnantaja palkkaa espoolaisen työttömän työnhakijan työsuhteeseen tai oppisopimuskoulutukseen ja työ- ja elinkeinotoimisto on myöntänyt tätä varten palkkatukea vähintään samalle ajanjaksolle. Työajan tulee olla vähintään 25h/vko, työllistettävälle henkilölle maksetaan työehtosopimuksen mukaista palkkaa, tai jollei sovellettavaa työehtosopimusta ole, tavanomaista ja kohtuullista palkkaa kyseisestä työstä. Tuen kesto on enintään 12 kuukautta, kuitenkin enintään palkkatuen keston.

Espoo-lisä yhdistyksille, järjestöille, säätiöille ja työllistämishankkeille on 350€ kuukaudessa, yrityksille ja sosiaalisille yrityksille 500 € kuukaudessa. Palkkatuen ja Espoo-lisän kokonaissumma ei saa ylittää palkkaamisesta aiheutuvia kokonaiskustannuksia.

Rekrytointitukea voidaan myöntää yritykselle, joka palkkaa espoolaisen työttömän työnhakijan määräaikaan tai toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen.

Työnhakijan on oltava TE-toimistossa työttömänä työnhakijana, alle 30-vuotias nuorisotakuun piiriin kuuluva ja ollut työttömänä yli 3 kuukautta tai pitkäaikaistyötön eli ollut työttömänä yli vuoden. Lisäksi hänen tulee olla Espoon Ohjaamon, Espoon kaupungin työllisyyspalveluiden tai jonkin sen hankkeen asiakas.

Tuki voidaan myöntää työnantajalle työsopimuksen ajalle, mutta kuitenkin maksimissaan 6 kuukaudeksi. Tuen määrä on 50 % palkkauskustannuksista, mutta kuitenkin enintään 800 euroa kuukaudessa. Tukea ei myönnetä, jos TE-toimisto on myöntänyt työllistämiseen pakkatukea samalle ajalle.

Vantaan kaupunki voi myöntää yrityksille työllistämisen lisätukea eli Valtti-tukea työttömän työllistämiseen palkkatuella. Tuen suuruus on enintään 500 euroa kuukaudessa. Järjestöille myönnettävä työllistämisen lisätuki palkkatukityöllistetyn palkkakulujen kattamiseen on enintään 300 euroa kuukaudessa. Molempien edellä mainittujen tukien enimmäisaika on 24 kk. Lisäksi kaupunki tukee kierrätyskeskusta erillisellä sopimuksella.

Vuonna 2017 Valtti-tukea myönnettiin 74 työttömän työllistämiseen palkkatuella yrityksiin. Järjestöille myönnettävää työllistämisen lisätukea myönnettiin 78 palkkatukityöntekijän palkkaamiseen.

Turussa on käytettävissä kaksi kuntalisää: työllisyyden Turku-lisä ja korotettu työllisyyden Turku-lisä. Turku-lisän hakuprosessia ollaan viemässä PSOP:iin ja sen myötä tuet tulevat hieman muuttumaan lähitulevaisuudessa. Molemmat Turku-lisät ovat harkinnanvaraisia.

Työllisyyden Turku-lisä on tarkoitettu välityömarkkinoiden tehostamiseen ja pitkäaikaistyöttömien työllistämiseen avoimille markkinoille. Se on suunnattu yrityksille, yhdistyksille ja säätiöille. Lisäksi voidaan tukea pitkäaikaistyöttömän oppisopimuskoulutusta sekä nuorten työllistymistä. Tuen määrä riippuu työttömyyden kestosta. Yli 200 päivää työmarkkinatuella olleita työllistävälle tuki on 350 € kuukaudessa, yli 1 000 päiväisille 500 € ja myös nuorille, alle 30-vuotiaille 500 € kuukaudessa. Tukea maksetaan työsuhteen keston mukaisesti, palkkatuetussa työssä enintään 9 kuukautta ja muussa tapauksessa 7 kuukautta.

Korotettu työllisyyden Turku-lisä on tarkoitettu kolmannen sektorin tukityöllistämiseen, palkkatuen ohella. Avustusta myönnetään työssäoloehdon täyttymisen ajaksi eli 35 viikoksi. Palkkatuki tulee olla myös kyseiselle ajalle. Korotettua Turku-lisä on tarkoitettu yli 300 päivää työmarkkinatuella olleiden pitkäaikaistyöttömien työllistämiseen. Ensisijaisesti tukea myönnetään noin kahden kuukauden työsuhteisiin, jotka ovat jatkoa 6 kuukauden 100 prosentin palkkatukityösuhteeseen ja ovat määrältään yleisesti 50 prosenttia palkkakustannuksista. Tukea myönnetään myös uusiin työsuhteisiin, joiden palkkatuki on esimerkiksi 50 prosenttia. Etusijalla ovat yli 1 000 päivää työttömänä olleet. Tuki kohdistuu suoraan palkkakustannuksiin ja on riippuvainen palkan suuruudesta. Palkkakustannusten enimmäismäärä laskennallisesti on 1 600 euroa kuukaudessa.

Tampereella rekrytointilisää myönnetään työnantajalle, joka työllistää tamperelaisen työttömän työnhakijan. Lisä on tarkoitettu henkilön palkkaamisesta syntyviin rekrytointi-, työtila-, työvaate-, perhe- dyttämis- ja ohjauskustannuksiin, ei palkkakustannuksiin. Rekrytointilisää ei kuitenkaan makseta, jos palkkauskululuihin saadaan 100 % tuki muuta kautta. Lisä myönnetään elinkeinotoimintaa harjoittavalle työnantajalle de minimis-tukena. Rekrytointilisää voidaan maksaa Tampereen kaupunkiseudulla toimivalle rekisteröidylle yritykselle, yhdistykselle tai säätiölle.

Lisää voidaan myöntää Tampereen kaupungin työllisyyspalveluiden asiakkaan työllistävälle työnantajalle, jos jokin seuraavista edellytyksistä täyttyy:

- työllistettävä on saanut työmarkkinatukea vähintään 200 päivää
- työllistettävä on koulutettu, työtön alle 30-vuotias nuori, joka työllistyy koulutusalaansa liittyvään työhön

- työllistettävä on työtön, kouluttamaton alle 25-vuotias nuori ja hänet palkataan oppisopimuskoulutukseen
- työllistettävä on kotoutumislain alainen työtön maahanmuuttaja

Lisää voidaan myöntää harkinnanvaraisesti myös muiden Tampereen kaupungin työllisyyspalveluiden asiakaskohderyhmien työllistämiseen määrärahan puitteissa tapauskohtaisesti.

Lisää voidaan myöntää harkinnanvaraisesti myös muiden Tampereen kaupungin työllisyyspalveluiden asiakaskohderyhmien työllistämiseen määrärahan puitteissa tapauskohtaisesti.

Rekrytointilisän suuruus on 600 €/kk/työllistettävä 6 kuukauden ajan. Samalle henkilölle saman työnantajan palvelukseen tukea maksetaan vain kerran. Oppisopimuskoulutukseen tukea voidaan myöntää koko koulutuksen ajalle. Rekrytointilisän lisäksi yrityksillä on mahdollisuus hakea kertasuorituksena maksettavaa 1800 euron rekrytointipalkkiota, jos työsuhde jatkuu yrityksessä vähintään vuoden ja vähintään 85 % työajalla. Työsuhteen voimassaoloaika voidaan laskea rekrytointilisän alusta alkaen.

Oulussa tuetaan yritysten työllistämistä maksamalla kuntalisää oululaisten työttömien palkkakuluihin. Kuntalisää voivat hakea oululaisia työttömiä palkkatuella työllistävät yritykset ja elinkeinotoimintaa harjoittavat työnantajat.

Kuntalisän myöntäminen edellyttää vähintään 85 %:n työaikaa. Lisäksi työllistettävälle tulee maksaa vähintään työsuhteeseen sovellettavan työehtosopimuksen mukaista palkkaa. Mikäli sovellettavaa työehtosopimusta ei ole, edellytyksenä on kyseiselle työlle tavanomaisen ja kohtuullisen palkan maksaminen.

5 TYÖLLISTÄMISPALVELUIDEN KUSTANNUKSET

Taulukkoon 8 on koottu työllistämispalveluiden kokonaiskustannukset kaupungeittain. Kustannukset on kunnallisia toimintamenoja eivätkä kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen kustannukset ole niissä mukana (kuviossa 16 on tarkasteltu kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen osuutta erikseen). Kustannusten vertailu on haasteellista johtuen kuntien erilaisesta tavasta organisoida ja toteuttaa työllistämispalvelut.

Työllistämispalveluiden kokonaisbruttokustannukset olivat 109,7 miljoonaa euroa vuonna 2017. Kustannukset nousivat edellisvuodesta Oulussa 22,6 prosenttia, Tampereella 14,5 prosenttia, Espoossa 11,9 prosenttia, Helsingissä 10,3 prosenttia, Vantaalla 4,3 prosenttia ja Turussa 2,2 prosenttia.

Suurin yksittäinen kustannuserä on palkkatukityöllistämisen kustannukset, jotka kattoivat kuutoskaupungeissa keskimäärin 43,0 prosenttia työllistämispalveluiden kokonaiskustannuksista. Liitteessä 3 on avattu, mitä kuluja kohtaan ”muut kulut” kunnittain sisältyy.

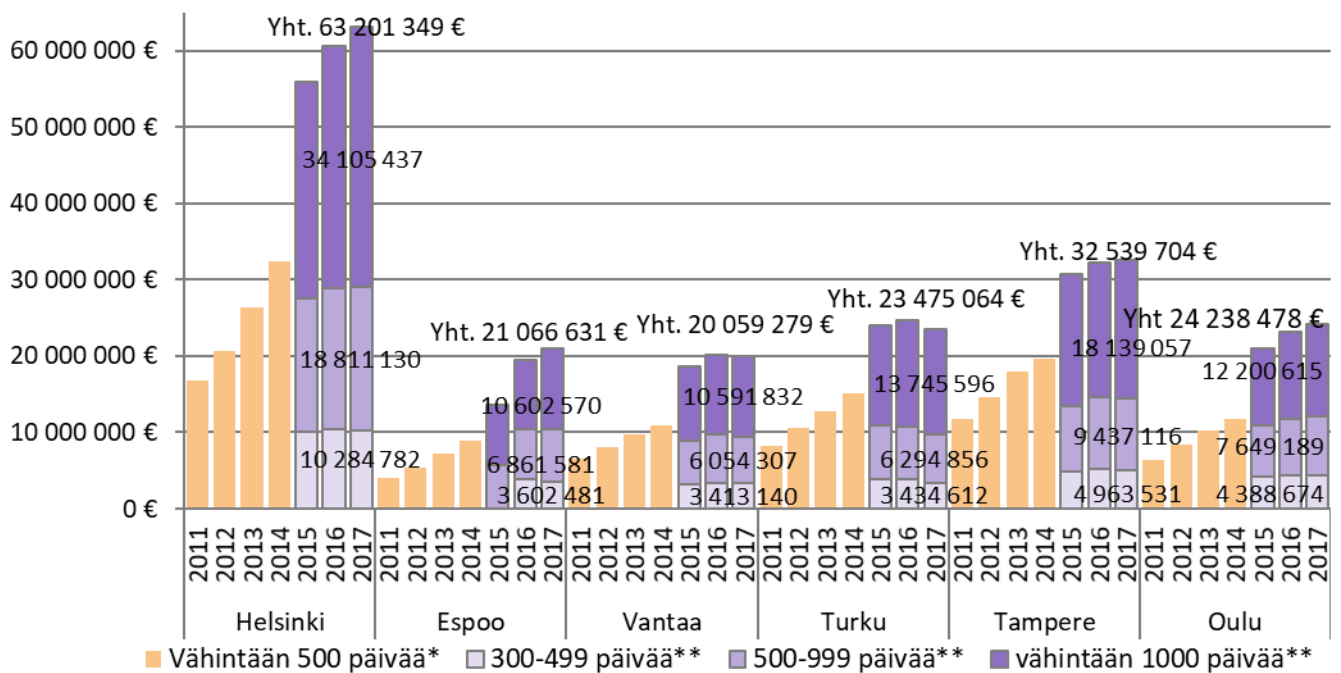
Taulukko 8. Työllistämispalveluiden kokonaiskustannukset (kunnalliset toimintamenot) kuutoskaupungeissa vuonna 2017 sekä muutos edellisestä vuodesta (kustannukset ovat ilman kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen kustannuksia)

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kokonaiskustannukset (brutto, €)	37 076 479	12 283 936	14 884 870	16 351 224	16 897 674	12 250 160	109 744 343
TYP-toiminnan kustannukset (%)	8,0	9,3	6,5	10,0	5,9	5,8	7,7
Kuntouttava työtoiminta (%)	16,0	17,0	11,0	8,6	25,2	12,4	15,4
Palkkatukityöllistäminen (%)	50,1	37,8	49,0	44,4	35,1	29,0	43,0
Avustukset yrityksille ja yhteisöille (%)	5,1	9,8	5,6	2,9	8,5	8,4	6,3
Projektit ja hankkeet (%)	2,8	8,9	7,3	5,2	4,2	13,1	5,8
Muut kulut (%)	17,9	17,1	20,6	28,9	21,1	31,4	21,8
Kokonaiskustannusten muutos vuodesta 2016 (%)	10,3	11,9	4,3	2,2	14,5	22,6	10,2

Kuviossa 16 on kuvattu kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen kustannuksia vuosina 2011-2017. Vuosina 2009-2014 kunnat rahoittivat 50 prosenttia työmarkkinatuen kustannuksista niiden työttömien osalta, jotka olivat saaneet työmarkkinatukea vähintään 500 päivää (kuviossa 24 oranssin väriset pylväät). Vuoden 2015 alussa kuntien rahoitusvastuu kasvoi siten, että kunnat rahoittavat 50 prosenttia työmarkkinatuen kustannuksista niiden osalta, joiden kohdalla työmarkkinatukea on maksettu vähintään 300 päivää mutta alle 1000 päivää, ja 70 prosenttia työmarkkinatuen kustannuksista niiden osalta, jotka ovat saaneet työmarkkinatukea vähintään 1000 päivän ajan (kuviossa 24 sinisen sävyissä oleva pylväs).

Espoossa kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen kustannukset nousivat edellisvuodesta 8,2 prosenttia, Oulussa 4,3 prosenttia, Helsingissä 4,3 prosenttia ja Tampereella 1,0 prosenttia. Kustannukset laskevat Turussa 5,0 prosenttia ja Vantaalla 0,6 prosenttia.

Kuvio 16. Kunnan osarahoittama työmarkkinatuki vuosina 2011 – 2017 kuutoskaupungeissa.

* Vuosina 2006–2014 kunnat rahoittivat 50 % työttömyysajan työmarkkinatuesta, jos tuen saajan työttömyysajan tukipäivien kertymä oli vähintään 500 päivää.

** Vuoden 2015 alussa kuntien rahoitusvastuu laajeni vähintään 300 päivää työttömyysajan tukea saaneisiin. 300–999 päivää tukea saaneiden osalta kunnan rahoittama osuus on 50 %. Vähintään 1 000 päivää tukea saaneiden työttömyysajan työmarkkinatuesta kunnat ovat rahoittaneet vuodesta 2015 alkaen 70 %.

Lähde: KELA. Tilasto Suomen työttömyysturvasta 2018

6 YHTEENVETO

Pitkään jatkuneen talouden taantuman jälkeen työllisyysaste on lähtenyt nousuun ja työttömyysaste on laskenut kaikissa kuutoskaupungeissa vuodesta 2016 alkaen. Työttömyysaste laski kuutoskaupungeissa 2,9 prosenttiyksikköä ja koko Suomessa 3,2 prosenttiyksikköä vuodesta 2015 vuoteen 2017. Työttömyysaste vaihteli vuonna 2017 Espoon 8,6 prosentista Tampereen 14,3 prosenttiin.

Pitkäaikaistyöttömien osuus kuutoskaupunkien työttömistä työnhakijoista oli 34,6 prosenttia ja rakennetyöttömien osuus 63,1 prosenttia vuoden 2017 lopussa. Pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä työnhakijoista kääntyi vuoden 2017 aikana selvään laskuun ja väheni 26,3 prosentilla.

Työttömyyden pitkittyminen kasvattaa työmarkkinatuen kuntaosuutta. Pitkäaikaistyöttömien joukossa on myös yhä enemmän esimerkiksi korkeasti koulutettuja, ja ylipäättään työttömien hyvin heterogeeninen joukko edellyttää kunnalta valtavan suurta palvelujen valikoimaa ja tehokasta palveluohjausta.

Kuusikko-kuntien työllistämispalveluiden kokonaiskustannukset ilman työmarkkinatuen kuntaosuutta olivat vuonna 2017 yhteensä 109,7 miljoonaa euroa. Työllistämispalveluiden kokonaiskustannukset nousivat edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa: Oulussa 22,6 prosenttia, Tampereella 14,5 prosenttia, Espoossa 11,9 prosenttia, Helsingissä 10,3 prosenttia, Vantaalla 4,3 prosenttia ja Turussa 2,2 prosenttia.

Työmarkkinatuen kunnan rahoittama osuus oli Kuusikko-kunnissa yhteensä 184,6 miljoonaa euroa, mikä oli 2,3 prosenttia ja 4,2 miljoonaa euroa enemmän kuin vuotta aiemmin: Helsingissä kuntaosuus kasvoi +2,6 miljoonalla, Espoossa +1,6 miljoonalla, Oulussa +1,0 miljoonalla ja Tampereella +0,3 miljoonalla eurolla. Turussa kuntaosuus laski -1,2 miljoonalla ja Vantaalla -0,1 miljoonalla eurolla. Kunnat maksavat nyt yli 300 päivää työmarkkinatuella olevien henkilöiden tuesta 50 prosenttia yli 1000 päivää työmarkkinatuella olevista 70 prosenttia.

Kansallisten työllisyystilastojen vertailu kuuden suurimman kaupungin välillä vuodelta 2017 on hyvin haastavaa kaikissa vertailuryhmissä, koska työttömien työnhakijoiden tilastot ovat selvästi vääristyneet syksyn 2016 ja kevään 2018 välillä. Seuraava todenmukainen työttömien työnhakijoiden vertailutieto voidaan koota keväällä 2019, jolloin tietoja voidaan verrata vuoden takaisiin todenmukaisiin tilastoihin.

Kansallisten työllisyydenhoidon palveluiden kehittäminen etenee raporttia laadittaessa varsin odottavalla kannalla marras-joulukuulle 2018 aikataulutettuun maakunta- ja kasvupalvelulakien mahdolliseen hyväksymiseen liittyen. Mikäli kasvupalvelu-uudistus etenee suunnitellusti, käynnistyy pääkaupunkiseudulla projekti kaupunkien työllisyyspalveluiden yhteensovittamiseen Uudenmaan kasvupalvelukuntayhtymän lakisääteisten kasvupalvelutehtävien kanssa. Tämä olisi kansallisesti hyvin mielenkiintoinen kokeilu etenkin resurssien yhdistämisestä johtuen, koska pääkaupunkiseudun kaupungit panostavat lakisääteisiin kasvupalveluihin kytkeytyviin omiin palveluihinsa liki 80 miljoonaa euroa, kun koko maakunnan alueen kasvupalvelurahoituksen laskennallinen osuus on n. 127 miljoonaa euroa (rahoituksen 5 vuoden siirtymäsäännöksen jälkeen). Muissa maakunnissa syntyisi puolestaan uusi mahdollisuus kehittää kunnalla säilyvien palveluiden yhteensovittamisen yhteistyötä maakunnallisten lakisääteisten kasvupalveluiden kanssa.

Kuntien työllisyyspalveluiden tulevaisuuteen vaikuttava lainsäädäntövalmistelu, erityisesti maakunta- ja kasvupalvelu-uudistus, sekä valtakunnalliset linjaukset ovat tällä hetkellä keskeneräisiä ja niiden lo-

pullista suuntaa ei tiedetä. Kuusikkokaupungit ovat korostaneet kuntien ja etenkin suurimpien kaupunkien halua panostaa työllisyyspalveluihin ja alueensa elinvoiman ja työllisyyden edistämiseen myös jatkossa.

Työvoima- ja yrityspalveluiden alueellisissa kokeiluissa on pystytty yhdistämään kuntien ja TE-hallinnon resursseja yhteisen asiakasryhmän palvelemiseksi. Keskeisessä roolissa on kuntien kokeilussa saama toimivalta julkisissa työvoima- ja yrityspalveluissa sekä pääsy asiakastietoihin. Nämä ovat mahdollistaneet aiempaa tehokkaammat ja suoraviivaisemmat palveluprosessit. Yhdistetyllä henkilöstöressurssilla on ollut mahdollista saada kohtuulliset asiakasmäärät työntekijää kohden. Asiakkaiden kohtaaminen ja sitä kautta palvelutarpeiden tunteminen on tehostanut työhön, koulutukseen ja työllistymistä edistäviin palveluihin ohjaamista. Asiakkaiden antama palaute saamastaan palvelusta on ollut hyvää.

Pirkanmaalla kokeilukunnat haluavat ehdottomasti jatkaa ja edelleen kehittää kokeilussa käynnistettyjä toimintamalleja ja hyviä käytänteitä. Ilman kokeilulain antamaa toimivaltaa ja pääsyä yhteisiin asiakastietojärjestelmiin tämä on haasteellista. Vaihtoehtona nähdään sopimuksellisen yhteistyö TE-hallinnon kanssa ja palveluiden tarjoaminen asiakkaille eri toimijoiden yhteisillä palvelualustoilla.

Lähteet

Myrskylä, Pekka (2010). Taantuma ja työttömyys. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja. Työ ja yrittäjyys 57/2010.

Sähköiset lähteet:

Helsingin kaupunki (2018). Osoitteessa <https://www.hel.fi/helsinki/fi/kaupunki-ja-hallinto/hallinto/organisaatio/>.

Kontula, Anna (2017). Kirjallinen kysymys palkkatuen kiintiöstä. Osoitteessa <http://anakontula.fi/2017/09/12/kirjallinen-kysymys-palkkatuen-kiintioista/>

Kuntaliitto (2013). Uudistuvat julkiset työvoimapalvelut. Kunta-alan uutisia 20.2.2013 osoitteessa <http://www.kunnat.net/fi/tietopankit/uutisia/2013/Sivut/uudistuvat-julkiset-tyovoimapalvelut.aspx>

TE-palvelut (2018). Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu. Osoitteessa http://www.te-palvelut.fi/te/fi/tyonhakijalle/tukea_tyollistymiseen/monialainen_yhteispalvelu/index.html

TE-palvelut (2018). Alueelliset työllisyyskokeilut ja työnvälityksen pilotit. Osoitteessa http://www.te-palvelut.fi/te/fi/nain_asioit_kanssamme/te_palvelut/kokeilut_pilotit/

Työpajatieto (2016). Valtakunnallisen työpajayhdistyksen ylläpitämä verkkopalvelu osoitteessa <http://www.tyopajatieto.fi/tyopajatieto/> [luettu 29.6.2016].

Työ- ja elinkeinoministeriö (2018). Ammattibarometri 2018: työvoimapula laajenee uusiin ammatteihin. Osoitteessa: https://tem.fi/artikkeli/-/asset_publisher/ammattibarometri-2018-tyovoimapula-laajenee-uusiin-ammatteihin

Välityömarkkinoiden yhteistyöryhmän muistio 10.11.2016 (2016). Osoitteessa https://www.tpy.fi/site/assets/files/5032/valityomarkkinatoimijat_palkkatuki.pdf

Tilastolähteet:

Tilasto Suomen työttömyysturvasta (2018). Suomen virallinen tilasto (SVT): Suomen työttömyysturva [verkkojulkaisu]. Helsinki: Kansaneläkelaitos [viitattu: 27.7.2018]. Saantitapa: <http://www.stat.fi/til/tturva/index.html>

Työssäkäyntitilasto (2018). Suomen virallinen tilasto (SVT): Työssäkäynti [verkkojulkaisu]. ISSN=1798-5528. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 27.7.2018]. Saantitapa: <http://www.stat.fi/til/ty-okay/index.html>

Työvoimatutkimus (2018). Osoitteessa Suomen virallinen tilasto (SVT): Työvoimatutkimus [verkkojulkaisu]. ISSN=1798-7830. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 27.7.2018]. Saantitapa: <http://www.stat.fi/til/tyti/2018/01/>

Työnvälitystilasto (2018). Suomen virallinen tilasto (SVT): Työnvälitystilasto [verkkajulkaisu]. Helsinki: Työ- ja elinkeinoministeriö [viitattu: 27.7.2018]. Saantitapa: <http://www.stat.fi/til/tyonv/index.html>

Lainsäädäntö:

(189/2001). Laki kuntouttavasta työtoiminnasta. Osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20010189>

(916/2012). Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta. Osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2012/20120916>

(1290/30.12.2002) Työttömyysturvalaki. Osoitteessa <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20021290>

(1369/2014) Laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta. Osoitteessa <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141369>

(1456/2016). Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta. Osoitteessa <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161456>

Liitteet

Liite 1 Työllistämispalveluihin ja työllisyyden edistämiseen liittyviä käsitteitä

Aktivointiehto (Laki kuntouttavasta työtoiminnasta 2.3.2001/189, 3 §). Yli 25-vuotiaiden kohdalla ns. aktivointiehto täyttyy, kun työtön on nauttinut työttömyysturvaa yli 500 päivää tai jos henkilö ei ole oikeutettu työttömyysturvaan ja hän on saanut työttömyyden johdosta toimeentulotukea yli 12 kuukautta, tulee hänelle laatia erityinen aktivointisuunnitelma. Nuorilla alle 25-vuotiailla tämä aktivointiehto täyttyy aikaisemmin: kuuden kuukauden työmarkkinatukijakson tai neljän kuukauden työttömyyden johdosta myönnetyn toimeentulotuen jälkeen

Aktivointisuunnitelma. Aktivointisuunnitelma laaditaan pitkään työttömänä olleelle henkilölle työllistymisedellytysten ja elämänhallinnan parantamiseksi. Aktivointisuunnitelman kestosta, muuttamisesta ja keskeytyneen suunnitelman jatkamisesta sovitaan kunnan, työ- ja elinkeinotoimiston ja työttömän henkilön kesken. Työ- ja elinkeinotoimisto tai kunta tekee päätöksen siitä, onko suunnitelma katsottava keskeytyneeksi. Suunnitelma voidaan katsoa keskeytyneeksi kuukauden kuluttua siitä, kun henkilö on työllistynyt työhön tai yritystoimintaan taikka aloittanut ammattiin tai tutkintoon johtavat päätoimiset opinnot. Ennen keskeytyspäätöksen tekemistä työ- ja elinkeinotoimiston tai kunnan on kuultava henkilöä.

Aktivointitoimenpide. Aktivointitoimenpiteillä tarkoitetaan toimenpiteitä, joiden avulla pyritään parantamaan pitkään työttömänä työnhakijana olleiden henkilöiden työllistymisedellytyksiä. Aktivointitoimenpiteisiin kuuluvat esimerkiksi työvoimakuntoutus, omaehtoinen opiskelu, työ- ja koulutuskokeilu, työharjoittelu, työelämävalmennus ja kuntouttava työtoiminta.

Ansiosidonnainen (ansiopäiväraha). Ansiopäivärahaan on oikeus 17-64-vuotiaalla (lomautustilanteessa 17-67-vuotiaalla) kokoaikatyötä hakevalla kokonaan tai osittain työttömällä palkansaajakassan jäsenellä, joka on täyttänyt työssäoloehdon kassan jäsenyysaikana. Ansiopäiväraha muodostuu perusosasta, ansio-osasta ja lapsikorotuksista.

Kunnan osuus työmarkkinatuesta. Kunnat osallistuvat työmarkkinatuen rahoitukseen. Kunnat rahoittavat puolet siitä työmarkkinatuesta, jota myönnetään yli 300-999 etuuden maksupäivää tukea saaneille, aktiivitoimiin osallistumattomille eli ns. passiivituen saajille. Mikäli työmarkkinatukea on maksettu vähintään 1000 etuuden maksupäivää, kunta rahoittaa kustannuksista 70 prosenttia. Kela perii kunnilta työmarkkinatuen rahoituksen kuntaosuuden. Kunnan rahoitettavaksi eivät kuulu maksetut työmarkkinatuet niiltä päiviltä, joina henkilö on osallistunut aktiivitoimiin.

Kuntouttava työtoiminta. Kuntouttava työtoiminta on kunnan lakisääteistä toimintaa. Kuntouttavan työtoiminnan tarkoitus on parantaa henkilön elämänhallintaa sekä luoda edellytyksiä työllistymiselle. Kuntouttavassa työtoiminnassa ei synny virkasuhdetta eikä työsuhdetta henkilön ja toimintaa järjestävän tai toteuttavan tahon välille.

Kunta voi järjestää kuntouttavan työtoiminnan itse, tekemällä kirjallisen sopimuksen sen järjestämisestä toisen kunnan tai kuntayhtymän taikka rekisteröidyn yhdistyksen, rekisteröidyn säätiön, valtion viraston tai rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan kanssa. Kunnan tulee antaa tieto työvoimatoimi-

mistolle kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä tekemästään sopimuksesta. Kuntouttavaa työtoimintaa ei saa hankkia yritykseltä. Kunta vastaa riippumatta kuntouttavan työtoiminnan järjestämistavasta siitä, että toiminta järjestetään kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain mukaisesti ja aktivointisuunnitelmassa määritellyllä tavalla. Kuntouttavan työtoiminnan kustannuksia korvataan kunnalle valtion varoista lain mukaisesti.

Monialainen työllistymissuunnitelma. Työ- ja elinkeinotoimisto, kunta ja työtön laativat yhdessä monialaisen työllistymissuunnitelman, jossa sovitaan työttömän palvelutarpeen mukaisista työvoima-, sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluista ja niiden toteutumisen seurannasta. Työ- ja elinkeinotoimiston ja kunnan on seurattava työllistymissuunnitelman toteutumista. Työllistymissuunnitelmaa on tarkistettava työttömän palvelutarpeen edellyttämällä tavalla, kuitenkin vähintään kuuden kuukauden välein, sekä työttömän sitä erikseen pyytäessä, jollei suunnitelman tarkistaminen asiakkaan tilanne huomioon ottaen ole ilmeisen tarpeetonta.

Osatyökykyinen. Asiakas, jonka mahdollisuudet saada sopivaa työtä, säilyttää työ tai edetä työssä ovat huomattavasti vähentyneet asianmukaisesti todetun vamman, sairauden tai vajaavuuden takia.

Palkansaaajan työssäoloehto. Palkansaaajan työssäoloehto täyttyy, kun henkilö on ollut palkkatyössä vähintään 26 viikkoa (noin 6 kuukautta) työttömyyttä edeltäneen 28 kuukauden tarkastelujakson aikana. Työssäoloehto kerryttää jokainen työviikko, jolloin työtä on ollut vähintään 18 tuntia ja työstä on maksettu työehtosopimuksen mukainen palkka. Jos alalla ei ole työehtosopimusta, koko-aikatyön palkan on vuonna 2018 oltava vähintään 1 189 euroa kuukaudessa. Työn ei tarvitse olla yhdenjaksoista, mutta työssäoloehdon tulee täytyä tarkastelujakson aikana. Palkkatukityöstä vain 75 % luetaan työssäoloeltoon, joten henkilön tulee työskennellä palkkatuetussa työssä vähintään 35 kalenteriviikkoa, jotta 26 kalenteriviikon työssäoloehto täytyisi.

Peruspäiväraha. Henkilö, joka työttömäksi jäädessään on jo ollut työelämässä ja täyttää palkansaaajan tai yrittäjän työssäoloehdon, voi saada Kelalta peruspäivärahaa. Peruspäivärahaa maksetaan viideltä päivältä viikossa. Peruspäivärahaa maksetaan enintään 400 päivän ajan. Jos henkilön työhistoria on alle kolme vuotta, päivärahan enimmäiskesto on 300 päivää. Enimmäisajan täyttyttyä henkilö voi hakea työmarkkinatukea. Työttömyyspäivärahan enimmäiskesto on 500 päivää niillä työttömillä, joiden työssäoloehto on täytynyt hänen täytettyään 58 vuotta. Ikääntyvä työtön, joka on täyttänyt työssäoloehdon, voi saada päivärahaa kautensa lisäpäiviä ja päästä ns. eläkeputkeen.

Kelan maksama työttömyysetuus on 32,40 e/pv. Sitä maksetaan 5 päivältä viikossa (myös arkipyhiltä). Henkilö voi saada täyden työttömyysetuuden, jos hän täyttää niin sanotun aktiivisuuden edellytyksen. Siinä aktiivisuutta tarkastellaan 65 maksupäivän jaksoissa. Aktiivisuuden edellytys täyttyy, jos työnhakija on jakson aikana esimerkiksi 18 tuntia palkkatyössä, yrittäjänä (241 e yrittäjätuloa) tai 5 päivää TE-palveluiden järjestämässä työllistymistä edistävässä palvelussa tai eräissä muissa työllistymistä edistävissä palveluissa.

Pitkäaikaistyötön. Pitkäaikaistyötön on henkilö, jonka työttömyys on kestänyt yhtäjaksoisesti 12 kuukautta tai pidemmän ajan.

Rakennetyöttömyys. TE-hallinto rinnastaa tilastoissaan vaikeasti työllistettävät ja rakennetyöttömät. Toisaalta rakennetyöttömyys voidaan ymmärtää kansantaloudessa työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaanto-ongelmaksi. Tällöin työvoiman tarjonta ei vastaa taloudessa tapahtuneita rakenteellisia muutoksia. Kyse voi olla esimerkiksi osaamisten kohtaanto-ongelmasta (elinkeinorakenne,

ammattirakenne, osaamisvaatimukset) tai alueellisesta kohtaanto-ongelmasta (eriytynyt alueellinen kehitys, esimerkiksi maaseutualueilla).

Rakennetyö (TE-hallinnon määritelmän mukaisesti) TE-hallinto rinnastaa tilastoissaan vaikeasti työllistettävät ja rakennetyöttömät. Kyseiseen määritelmään kuuluu neljä ryhmää:

1. pitkäaikaistyöttömät: Pitkäaikaistyöttömiin kuuluvat vähintään yli vuoden yhdenjaksoisesti työttömänä työnhakija olleet henkilöt.
2. rinnasteiset pitkäaikaistyöttömät (toistuvaistyöttömät): Rinnasteisiin pitkäaikaistyöttömiin eli toistuvaistyöttömiin lasketaan työttömät työnhakijat, jotka ovat olleet viimeisen 16 kuukauden aikana yhteensä vähintään 12 kuukautta työttömänä työnhakijana.
3. toimenpiteiltä työttömäksi jääneet: Toimenpiteiltä työttömäksi jääneisiin lasketaan toimenpiteen päättäneet, jotka eivät ole 3 kuukauden kuluttua toimenpiteen päättymisen jälkeen työllistyneet, vaan ovat palanneet uudelleen työttömiksi työnhakijoiksi.
4. toimenpiteiltä uusille toimenpiteille sijoittuneet: Vastaavasti toimenpiteiltä toimenpiteille sijoittuneisiin lasketaan henkilöt, jotka ovat vähintään toista kertaa jossakin toimenpiteessä sijoitettuna laskentapäivänä ja he ovat edeltävän 16 kuukauden aikana olleet yhteensä 12 kuukautta joko työttömänä työnhakijana tai sijoitettuna jollakin toimenpiteellä.

TE-toimiston myöntämä palkkatuki. Työ- ja elinkeinotoimisto voi myöntää työnantajalle palkkatukea työttömän henkilön palkkauskustannuksiin, jos työnhakija ei työllisty avoimille työmarkkinoille tai jos hän ei sijoitu koulutukseen. Työ- ja elinkeinotoimisto harkitsee tapauskohtaisesti palkkatuen myöntämisen. Palkkatuetun työn tulee parantaa työttömän työnhakijan ammattitaitoa ja työmarkkina-asemaa sekä edistää pitkään työttömänä olleen pääsemistä avoimille työmarkkinoille.

Palkkatukea voidaan myöntää toistaiseksi voimassa olevaan ja määräaikaiseen työsuhteeseen sekä oppisopimuskoulutukseen. Palkkatukea voidaan myöntää myös osa-aikaiseen työsuhteeseen, jos tuen myöntäjä pitää sitä tarkoituksenmukaisena ja se edistää työnhakijan mahdollisuuksia työllistyä. Sitä voivat saada kunnat ja kuntayhtymät, yritykset ja muut yksityisen sektorin työnantajat, mm. yhdistykset, säätiöt ja kotitaloudet sekä sosiaaliset yritykset.

TE-toimisto päättää palkkatuen keston ja määrän tapauskohtaisesti. Tukijakson pituus riippuu palkkavastuun henkilön työttömyyden kestosta, vamman tai sairauden vaikutuksesta työsuoritukseen ja työnantajasta. Palkkatuki voi olla enintään 30 %, 40 % tai 50 % palkkauskustannuksista. Palkkatuen enimmäismäärä säädetään valtion talousarviossa. Vuonna 2018 enimmäismäärä on 1400 e/kk, jonka lisäksi maksetaan enintään palkkatukipäättökseen mukainen prosenttiosuus lomarahasta.

Työllistämistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP). Työllistymistä edistävällä monialaisella yhteispalvelulla (TYP) tarkoitetaan yhteistoimintamallia, jossa työ- ja elinkeinotoimisto, kunta ja Kela yhdessä arvioivat työttömien palvelutarpeet, suunnittelevat työttömien työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaiset palvelukokonaisuudet sekä vastaavat työttömien työllistymisprosessin etenemisestä ja seurannasta (1369/2014). TYP:n tavoitteena on selvittää mitä palveluita asiakas tarvitsee työllistämisen edistämiseksi ja tästä laaditaan monialainen työllistymissuunnitelma. Suunnitelma voi sisältää työttömien palvelutarpeen mukaisia julkisia työvoimapalveluja sekä sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluja. (TE-palvelut)

Työmarkkinatuki. Työmarkkinatukea maksetaan työnhakijalle, joka ei ole ollut vakiintuneesti työmarkkinoilla eli ei täytä työssäoloehdotta tai on saanut työttömyyspäivärahaa enimmäisajan. Työmarkkinatuki on tarveharkintainen etuus eli samassa taloudessa asuvien vanhempien tulot vaikuttavat työmarkkinatuen määrään.

Työmarkkinatuen suuruus vuonna 2018 on keskimäärin 697 €/kk (21,5 x 32,40 €), ilman korotuksia. Sitä maksetaan 5 päivältä viikossa (myös arkipyhiltä). Henkilö voi saada täyden työttömyysetuuden, jos hän täyttää niin sanotun aktiivisuuden edellytyksen. Siinä aktiivisuutta tarkastellaan 65 maksupäivän jaksoissa. Aktiivisuuden edellytys täyttyy, jos työnhakija on jakson aikana esimerkiksi 18 tuntia palkkatyössä, yrittäjänä (241 e yrittäjätuloa) tai 5 päivää TE-palveluiden järjestämässä työllistymistä edistävässä palvelussa tai eräissä muissa työllistymistä edistävissä palveluissa.

Työttömyyspäiväraha. Vakiintuneesti työmarkkinoilla olleelle ja palkkatyöstä, yritystoiminnasta tai siihen rinnastettavasta omasta työstä toimeentulon saaneelle työnhakijalle maksetaan työttömyyspäivärahaa. Työttömyyspäiväraha maksetaan työttömyyskassalaissa (603/1984) tarkoitetussa työttömyyskassassa vakuutettuina oleville ansiopäivärahana ja muille peruspäivärahana.

Työttömyysturva. Työttömän työnhakijan perustoimeentulo työttömyyden aikana turvataan työttömyyspäivärahalla ja työmarkkinatuella. Etuuden saajan yleisenä velvollisuutena on hakea aktiivisesti työtä ja koulutusta, antaa työ- ja elinkeinotoimistolle ammatillista osaamistaan, työhistoriaansa, koulutustaan ja työkykyään koskevat tiedot ja selvitykset, toteuttaa yhdessä työ- ja elinkeinotoimiston kanssa laadittua työllistymissuunnitelmaa sekä tarvittaessa hakeutua ja osallistua työllistymistään edistäviin palveluihin ja toimenpiteisiin.

Työtön. (Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta, 28.12.2012/916)

Työttömällä tarkoitetaan henkilöä, joka ei ole työsuhteessa eikä työllisty päätoimisesti yritystoiminnassa tai omassa työssään yhdenjaksoisesti yli kahta viikkoa ja joka ei ole päätoiminen opiskelija; työttömänä pidetään myös työsuhteessa olevaa, joka on kokonaan lomautettu tai jonka säännöllinen viikoittainen työskentelyaika on alle 4 tuntia; (29.12.2016/1456)

Työnhakija. (Työttömyysturvalaki, 30.12.2002/1290)

Työnhakijana pidetään henkilöä, joka ilmoittaa työ- ja elinkeinotoimistolle työtarjouksia ja muita yhteydenottoja varten postiosoitteensa ja mahdolliset muut yhteystietonsa, joiden avulla hänet voidaan viivytyksettä tavoittaa, ja joka julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa säädetyllä tavalla:

- 1) on rekisteröity työnhakijaksi työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmään;
- 2) on pitänyt työnhakunsa työ- ja elinkeinotoimistossa voimassa;
- 3) asioi työ- ja elinkeinotoimistossa toimiston edellyttämällä tavalla.

Kokoaikatyötä hakevana pidetään työnhakijaa, jonka työnhaun ja mahdollisen työllistymissuunnitelman tavoitteena on työllistyminen kokoaikatyöhön.

Vaikeasti työllistettävä. (TE-hallinnon määritelmän mukaisesti)

TE-hallinto rinnastaa tilastoissaan vaikeasti työllistettävät ja rakennetyöttömät. Kyseiseen määritelmään kuuluu neljä ryhmää:

1. pitkäaikaistyöttömät: Pitkäaikaistyöttömiin kuuluvat vähintään yli vuoden yhdenjaksoisesti työttömänä työnhakija olleet henkilöt.
2. rinnasteiset pitkäaikaistyöttömät (toistuvaistyöttömät): Rinnasteisiin pitkäaikaistyöttömiin eli toistuvaistyöttömiin lasketaan työttömät työnhakijat, jotka ovat olleet viimeisen 16 kuukauden aikana yhteensä vähintään 12 kuukautta työttömänä työnhakijana.
3. toimenpiteiltä työttömäksi jääneet: Toimenpiteiltä työttömäksi jääneisiin lasketaan toimenpiteen päättäneet, jotka eivät ole 3 kuukauden kuluttua toimenpiteen päättymisen jälkeen työllistyneet, vaan ovat palanneet uudelleen työttömiksi työnhakijoiksi.
4. toimenpiteiltä uusille toimenpiteille sijoittuneet: Vastaavasti toimenpiteiltä toimenpiteille sijoittuneisiin lasketaan henkilöt, jotka ovat vähintään toista kertaa jossakin toimenpiteessä sijoitettuna laskentapäivänä ja he ovat edeltävän 16 kuukauden aikana olleet yhteensä 12 kuukautta joko työttömänä työnhakijana tai sijoitettuna jollakin toimenpiteellä.

Välityömarkkinat. Välityömarkkinat ovat vapaiden työmarkkinoiden ja työttömyyden välillä olevaa työssäoloa. Välityömarkkinoilta pyritään sijoittumaan vapaille työmarkkinoille. Ne ovat tarkoitettu lähinnä vaikeasti työllistyville työnhakijoille. Välityömarkkinat voivat tarjota sosiaalista tukea ja pysyvää toimeentuloa. Kolmas sektori, kuten yhdistykset, vastaavat suurimmalta osin välityömarkkinoista. Välityömarkkinat on joissain yhteyksissä jaettu toiminnallisesti ja organisatorisesti siirtymätyömarkkinoihin ja välittäviin työmarkkinoihin.

Yrittäjän työssäoloehto. Henkilö täyttää yrittäjän työssäoloehdon, jos hän on toiminut yrittäjänä vähintään 15 kuukautta työttömyyttä edeltäneen 48 kuukauden aikana ja hänen työtulonsa on vähintään 1 048 e/kk (vuonna 2018) yhteen laskettuna YEL:n ja MYEL:n työtuloista sekä yrittäjänä ansaitusta TyEL:n työansioista. Vähintään 4 kuukautta kestänyt yritystoiminta otetaan huomioon työssäoloehdossa.

Liite 2 Kuutoskaupunkien ja koko Suomen työttömyys- ja väestötietoja joulukuun lopussa 2011 – 2017

	Muutos			Muutos			Muutos			Muutos			Muutos			Muutos			Muutos					
31.12.	HELSINKI	Lkm	%	ESPOO	Lkm	%	VANTAA	Lkm	%	TURKU	Lkm	%	TAMPERE	Lkm	%	OULU	Lkm	%	KUUSIKKO	Lkm	%	KOKO MAA	Lkm	%
Työttömät työnhakijat yhteensä																								
2011	23 793	-855	-3,5	7 185	-462	-6,0	8 888	-405	-4,4	11 356	-332	-2,8	13 937	-1 202	-7,9	9 208	58	0,6	74 367	-3 198	-4,1	255 467	-14 032	-5,2
2012	26 580	2 787	11,7	8 463	1 278	17,8	9 666	778	8,8	12 289	933	8,2	16 027	2 090	15,0	13 028	3 820	41,5	86 053	11 686	15,7	282 174	26 707	10,5
2013	32 785	6 205	23,3	11 155	2 692	31,8	11 642	1 976	20,4	14 053	1 764	14,4	18 848	2 821	17,6	15 027	1 999	15,3	103 510	17 457	20,3	329 899	47 725	16,9
2014	38 585	5 800	17,7	13 368	2 213	19,8	12 870	1 228	10,5	15 527	1 474	10,5	20 115	1 267	6,7	16 696	1 669	11,1	117 161	13 651	13,2	363 268	33 369	10,1
2015	41 714	3 129	8,1	14 904	1 536	11,5	14 086	1 216	9,4	16 134	607	3,9	21 356	1 241	6,2	16 943	247	1,5	125 137	7 976	6,8	377 926	14 658	4,0
2016	41 308	-406	-1,0	14 336	-568	-3,8	13 744	-342	-2,4	15 423	-711	-4,4	20 995	-361	-1,7	16 397	-546	-3,2	122 203	-2 934	-2,3	358 083	-19 843	-5,3
2017	35 473	-5 835	-14,1	12 133	-2 203	-15,4	11 588	-2 156	-15,7	12 926	-2 497	-16,2	16 506	-4 489	-21,4	13 733	-2 664	-16,2	102 359	-19 844	-16,2	295 524	-62 559	-17,5
Työttömyysaste, työttömiä työnhakijoiden osuus (%) työvoimasta																								
2011	7,6			5,5			8,2			12,9			12,8			13,3			9,1			9,9		
2012	8,4			6,5			8,9			13,9			14,7			14,4			10,2			10,9		
2013	10,3			8,4			10,5			15,8			17,1			16,3			12,1			12,6		
2014	11,9			9,9			11,6			17,3			18,0			17,9			13,5			13,9		
2015	12,7			10,9			12,6			17,7			18,9			17,9			14,3			14,4		
2016	12,4			10,3			12,2			16,8			18,3			17,1			13,8			13,6		
2017	10,5			8,6			10,1			13,9			14,3			14,2			11,4			11,2		
Työvoima yhteensä																								
2011	315 022	761	0,2	130 069	-796	-0,6	108 283	-92	-0,1	87 717	-677	-0,8	108 608	-887	-0,8	69 222	-90	-0,1	818 921	-1 781	-0,2	2 589 838	-20 830	-0,8
2012	315 455	433	0,1	130 645	576	0,4	108 814	531	0,5	88 193	476	0,5	109 232	624	0,6	90 289	21 067	30,4	842 628	23 707	2,9	2 593 914	4 076	0,2
2013	319 286	3 831	1,2	132 772	2 127	1,6	110 387	1 573	1,4	89 182	989	1,1	110 394	1 162	1,1	92 042	1 753	1,9	854 063	11 435	1,4	2 611 164	17 250	0,7
2014	323 952	4 666	1,5	134 866	2 094	1,6	111 140	753	0,7	90 003	821	0,9	111 936	1 542	1,4	93 191	1 149	1,2	865 088	11 025	1,3	2 621 312	10 148	0,4
2015	328 798	4 846	1,5	136 499	1 633	1,2	112 171	1 031	0,9	91 005	1 002	1,1	113 259	1 323	1,2	94 612	1 421	1,5	876 344	11 256	1,3	2 630 122	8 810	0,3
2016	333 021	4 223	1,3	138 605	2 106	1,5	112 681	510	0,5	91 542	537	0,6	114 468	1 209	1,1	95 863	1 251	1,3	886 180	9 836	1,1	2 636 703	6 581	0,3
2017	337 188	4 167	1,3	140 457	1 852	1,3	114 381	1 700	1,5	92 660	1 118	1,2	115 251	783	0,7	96 803	940	1,0	896 740	10 560	1,2	2 631 321	-5 382	-0,2
Väestö yhteensä 31.12.																								
2011	595 384	6 835	1,2	252 439	4 469	1,8	203 001	2 946	1,5	178 630	1 304	0,7	215 168	1 951	0,9	143 909	2 238	1,6	1 588 531	19 743	1,3	5 401 267	25 991	0,5
2012	603 968	8 584	1,4	256 824	4 385	1,7	205 312	2 311	1,1	180 225	1 595	0,9	217 421	2 253	1,0	146 473	2 564	1,8	1 610 223	21 692	1,4	5 426 674	25 407	0,5
2013	612 664	8 696	1,4	260 753	3 929	1,5	208 098	2 786	1,4	182 072	1 847	1,0	220 446	3 025	1,4	193 798	47 325	32,3	1 677 831	67 608	4,2	5 451 270	24 596	0,5
2014	620 715	8 051	1,3	265 545	4 792	1,8	210 805	2 707	1,3	183 827	1 755	1,0	223 005	2 559	1,2	196 293	2 495	1,3	1 700 190	22 359	1,3	5 471 753	20 483	0,4
2015	628 208	7 493	1,2	269 802	4 257	1,6	214 605	3 800	1,8	185 908	2 081	1,1	225 118	2 113	0,9	198 525	2 232	1,1	1 722 166	21 976	1,3	5 487 308	15 555	0,3
2016	635 181	6 973	1,1	274 583	4 781	1,8	219 341	4 736	2,2	187 604	1 696	0,9	228 274	3 156	1,4	200 526	2 001	1,0	1 745 509	23 343	1,4	5 503 297	15 989	0,3
2017	643 272	8 091	1,3	279 044	4 461	1,6	223 027	3 686	1,7	189 669	2 065	1,1	231 853	3 579	1,6	201 810	1 284	0,6	1 768 675	23 166	1,3	5 513 130	9 833	0,2
Vieraskielinen väestö 31.12. (äidinkieli muu kuin suomi, ruotsi tai saame)																								
2011	68 323	4 903	7,7	26 011	2 773	11,9	22 001	2 192	11,1	14 339	895	6,7	12 000	872	7,8	5 013	445	9,7	147 687	12 080	8,9	244 827	20 439	9,1
2012	73 608	5 285	7,7	28 976	2 965	11,4	24 366	2 365	10,7	15 609	1 270	8,9	12 742	742	6,2	5 397	384	7,7	160 698	13 011	8,8	266 949	22 122	9,0
2013	78 469	4 861	6,6	31 949	2 973	10,3	27 515	3 149	12,9	16 704	1 095	7,0	13 835	1 093	8,6	5 976	579	10,7	174 448	13 750	8,6	289 068	22 119	8,3
2014	83 549	5 080	6,5	35 194	3 245	10,2	30 262	2 747	10,0	17 727	1 023	6,1	14 622	787	5,7	6 429	453	7,6	187 783	13 335	7,6	310 306	21 238	7,3
2015	88 132	4 583	5,5	38 325	3 131	8,9	33 085	2 823	9,3	18 781	1 054	5,9	15 266	644	4,4	6 873	444	6,9	200 462	12 679	6,8	329 562	19 256	6,2
2016	93 214	5 082	5,8	41 652	3 327	8,7	36 447	3 362	10,2	19 877	1 096	5,8	16 348	1 082	7,1	7 636	763	11,1	215 174	14 712	7,3	353 993	24 431	7,4
2017	98 269	5 055	5,4	44 655	3 003	7,2	39 388	2 941	8,1	20 998	1 121	5,6	17 243	895	5,5	8 050	414	5,4	228 603	13 429	6,2	373 325	19 332	5,5
Vieraskielisten osuus väestöstä (%)																								
2011	11,5			10,3			10,8			8,0			5,6			3,5			9,3			4,5		
2012	12,2			11,3			11,9			8,7			5,9			3,7			10,0			4,9		
2013	12,8			12,3			13,2			9,2			6,3			3,1			10,4			5,3		
2014	13,5			13,3			14,4			9,6			6,6			3,3			11,0			5,7		
2015	14,0			14,2			15,4			10,1			6,8			3,5			11,6			6,0		
2016	14,7			15,2			16,6			10,6			7,2			3,8			12,3			6,4		
2017	15,3			16,0			17,7			11,1			7,4			4,0			12,9			6,8		

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö, työnvälitystilasto, Toimiala online -palvelu ja Tilastokeskus, väestötillastot, StatFin-tietokanta, Väestö iän, sukupuolen, siviilisäädyn ja kielen mukaan alueittain

31.12.	Muutos HELSINKI Lkm %			Muutos ESPOO Lkm %			Muutos VANTAA Lkm %			Muutos TURKU Lkm %			Muutos TAMPERE Lkm %			Muutos OULU Lkm %			Muutos KUUSIKKO Lkm %			Muutos KOKO MAA Lkm %		
Työttömistä työhakijoista yli vuoden työttömänä olleet (pitkäaikaistyöttömät)																								
2011	5 136	-273	-5,0	1 386	-257	-15,6	2 310	-34	-1,5	3 244	-50	-1,5	3 925	-499	-11,3	2 020	38	1,9	18 021	-1 075	-5,6	57 033	-926	-1,6
2012	6 079	943	18,4	1 690	304	21,9	2 635	325	14,1	3 083	-161	-5,0	5 048	1 123	28,6	3 088	1 068	52,9	21 623	3 602	20,0	66 047	9 014	15,8
2013	8 515	2 436	40,1	2 896	1 206	71,4	2 922	287	10,9	3 511	428	13,9	6 845	1 797	35,6	3 666	578	18,7	28 355	6 732	31,1	82 747	16 700	25,3
2014	12 540	4 025	47,3	4 142	1 246	43,0	3 706	784	26,8	4 282	771	22,0	5 591	-1 254	-18,3	4 498	832	22,7	34 759	6 404	22,6	98 537	15 790	19,1
2015	16 292	3 752	29,9	6 025	1 883	45,5	5 002	1 296	35,0	5 477	1 195	27,9	7 164	1 573	28,1	5 266	768	17,1	45 226	10 467	30,1	118 161	19 624	19,9
2016	17 835	1 543	9,5	5 922	-103	-1,7	4 877	-125	-2,5	5 581	104	1,9	8 598	1 434	20,0	5 222	-44	-0,8	48 035	2 809	6,2	121 951	3 790	3,2
2017	12 640	-5 195	-29,1	4 396	-1 526	-25,8	3 493	-1 384	-28,4	4 416	-1 165	-20,9	5 900	-2 698	-31,4	4 570	-652	-12,5	35 415	-12 620	-26,3	91 568	-30 383	-24,9
Pitkäaikaistyöttömien osuus (%) työvoimasta																								
2011	1,6			1,1			2,1			3,7			3,6			2,9			2,2			2,2		
2012	1,9			1,3			2,4			3,5			4,6			3,4			2,6			2,5		
2013	2,7			2,2			2,6			3,9			6,2			4,0			3,3			3,2		
2014	3,9			3,1			3,3			4,8			5,0			4,8			4,0			3,8		
2015	5,0			4,4			4,5			6,0			6,3			5,6			5,2			4,5		
2016	5,4			4,3			4,3			6,1			7,5			5,4			5,4			4,6		
2017	3,7			3,1			3,1			4,8			5,1			4,7			3,9			3,5		
Pitkäaikaistyöttömien osuus (%) työttömistä työnhakijoista																								
2011	21,6			19,3			26,0			28,6			28,2			21,9			24,2			22,3		
2012	22,9			20,0			27,3			25,1			31,5			23,7			25,1			23,4		
2013	26,0			26,0			25,1			25,0			36,3			24,4			27,4			25,1		
2014	32,5			31,0			28,8			27,6			27,8			26,9			29,7			27,1		
2015	39,1			40,4			35,5			33,9			33,5			31,1			36,1			31,3		
2016	43,2			41,3			35,5			36,2			41,0			31,8			39,3			34,1		
2017	35,6			36,2			30,1			34,2			35,7			33,3			34,6			31,0		
Rakennetyöttömät ¹																								
2011	13 259	-134	-1,0	3 876	-281	-6,8	5 240	11	0,2	6 776	386	6,0	8 364	-631	-7,0	6 115	322	5,6	43 630	-327	-0,7	142 801	-3 348	-2,3
2012	13 704	445	3,4	4 342	466	12,0	5 374	134	2,6	7 017	241	3,6	8 995	631	7,5	6 581	466	7,6	46 013	2 383	5,5	148 235	5 434	3,8
2013	16 957	3 253	23,7	5 648	1 306	30,1	6 144	770	14,3	7 966	949	13,5	10 810	1 815	20,2	7 652	1 071	16,3	55 177	9 164	19,9	170 740	22 505	15,2
2014	21 596	4 639	27,4	7 367	1 719	30,4	7 126	982	16,0	9 248	1 282	16,1	12 589	1 779	16,5	8 932	1 280	16,7	66 858	11 681	21,2	199 556	28 816	16,9
2015	25 118	3 522	16,3	8 948	1 581	21,5	8 387	1 261	17,7	10 126	878	9,5	13 174	585	4,6	9 687	755	8,5	75 440	8 582	12,8	216 417	16 861	8,4
2016	26 569	1 451	5,8	9 001	53	0,6	8 321	-66	-0,8	9 982	-144	-1,4	13 472	298	2,3	9 451	-236	-2,4	76 796	1 356	1,8	215 127	-1 290	-0,6
2017	22 275	-4 294	-16,2	7 755	-1 246	-13,8	7 181	-1 140	-13,7	8 427	-1 555	-15,6	10 522	-2 950	-21,9	8 426	-1 025	-10,8	64 586	-12 210	-15,9	181 634	-33 493	-15,6
Rakennetyöttömien osuus (%) työvoimasta																								
2011	4,2			3,0			4,8			7,7			7,7			8,8			5,3			5,5		
2012	4,3			3,3			4,9			8,0			8,2			7,3			5,5			5,7		
2013	5,3			4,3			5,6			8,9			9,8			8,3			6,5			6,5		
2014	6,7			5,5			6,4			10,3			11,2			9,6			7,7			7,6		
2015	7,6			6,6			7,5			11,1			11,6			10,2			8,6			8,2		
2016	8,0			6,5			7,4			10,9			11,8			9,9			8,7			8,2		
2017	6,6			5,5			6,3			9,1			9,1			8,7			7,2			6,9		
Rakennetyöttömien osuus (%) työttömistä työnhakijoista																								
2011	55,7			53,9			59,0			59,7			60,0			66,4			58,7			55,9		
2012	51,6			51,3			55,6			57,1			56,1			50,5			53,5			52,5		
2013	51,7			50,6			52,8			56,7			57,4			50,9			53,3			51,8		
2014	56,0			55,1			55,4			59,6			62,6			53,5			57,1			54,9		
2015	60,2			60,0			59,5			62,8			61,7			57,2			60,3			57,3		
2016	64,3			62,8			60,5			64,7			64,2			57,6			62,8			60,1		
2017	62,8			63,9			62,0			65,2			63,7			61,4			63,1			61,5		

¹Rakennetyöttömiin kuuluvat pitkäaikaistyöttömät, rinnasteiset pitkäaikaistyöttömät, toimenpiteiltä työttömäksi jääneet sekä toimenpiteiltä uusille toimenpiteille sijoittuneet

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö, työnvälitystilasto, Toimiala online -palvelu

31.12.	Muutos HELSINKI			Muutos ESPOO			Muutos VANTAA			Muutos TURKU			Muutos TAMPERE			Muutos OULU			Muutos KUUSIKKO			Muutos KOKO MAA		
	Lkm	%		Lkm	%		Lkm	%		Lkm	%		Lkm	%		Lkm	%		Lkm	%		Lkm	%	
Alle 25-vuotiaat työttömät (nuorisotyöttömät)																								
2011	2 131	40	1,9	589	17	3,0	871	-211	-19,5	1 367	-10	-0,7	1 827	-317	-14,8	1 736	98	6,0	8 521	-383	-4,3	31 557	-1 880	-5,6
2012	2 257	126	5,9	700	111	18,8	914	43	4,9	1 619	252	18,4	2 158	331	18,1	2 078	342	19,7	9 726	1 205	14,1	34 836	3 279	10,4
2013	3 014	757	33,5	1 100	400	57,1	1 209	295	32,3	2 034	415	25,6	2 757	599	27,8	2 665	587	28,2	12 779	3 053	31,4	44 229	9 393	27,0
2014	3 840	826	27,4	1 424	324	29,5	1 328	119	9,8	2 119	85	4,2	3 093	336	12,2	3 167	502	18,8	14 971	2 192	17,2	50 382	6 153	13,9
2015	3 713	-127	-3,3	1 448	24	1,7	1 456	128	9,6	2 128	9	0,4	3 332	239	7,7	3 197	30	0,9	15 274	303	2,0	52 323	1 941	3,9
2016	3 525	-188	-5,1	1 387	-61	-4,2	1 454	-2	-0,1	2 060	-68	-3,2	3 295	-37	-1,1	3 148	-49	-1,5	14 869	-405	-2,7	48 064	-4 259	-8,1
2017	2 831	-694	-19,7	1 078	-309	-22,3	1 261	-193	-13,3	1 549	-511	-24,8	2 731	-564	-17,1	2 377	-771	-24,5	11 827	-3 042	-20,5	38 292	-9 772	-20,3
Nuorisotyöttömien osuus (%) työvoimasta																								
2011	0,7			0,5			0,8			1,6			1,7			2,5			1,0			1,2		
2012	0,7			0,5			0,8			1,8			2,0			2,3			1,2			1,3		
2013	0,9			0,8			1,1			2,3			2,5			2,9			1,5			1,7		
2014	1,2			1,1			1,2			2,4			2,8			3,4			1,7			1,9		
2015	1,1			1,1			1,3			2,3			2,9			3,4			1,7			2,0		
2016	1,1			1,0			1,3			2,3			2,9			3,3			1,7			1,8		
2017	0,8			0,8			1,1			1,7			2,4			2,5			1,3			1,5		
Nuorisotyöttämien osuus (%) työttömistä työnhakijoista																								
2011	9,0			8,2			9,8			12,0			13,1			18,9			11,5			12,4		
2012	8,5			8,3			9,5			13,2			13,5			16,0			11,3			12,3		
2013	9,2			9,9			10,4			14,5			14,6			17,7			12,3			13,4		
2014	10,0			10,7			10,3			13,6			15,4			19,0			12,8			13,9		
2015	8,9			9,7			10,3			13,2			15,6			18,9			12,2			13,8		
2016	8,5			9,7			10,6			13,4			15,7			19,2			12,2			13,4		
2017	8,0			8,9			10,9			12,0			16,5			17,3			11,6			13,0		
Yli 50-vuotiaat työttömät																								
2011	8 035	-74	-0,9	2 762	-65	-2,3	3 098	54	1,8	3 737	-22	-0,6	4 365	-117	-2,6	2 342	106	4,7	24 339	-118	-0,5	98 126	-1 533	-1,5
2012	8 734	699	8,7	3 118	356	12,9	3 406	308	9,9	3 775	38	1,0	4 914	549	12,6	3 493	1 151	49,1	27 440	3 101	12,7	107 240	9 114	9,3
2013	10 381	1 647	18,9	3 794	676	21,7	3 885	479	14,1	4 158	383	10,1	5 588	674	13,7	3 921	428	12,3	31 727	4 287	15,6	120 286	13 046	12,2
2014	11 985	1 604	15,5	4 433	639	16,8	4 311	426	11,0	4 587	429	10,3	6 053	465	8,3	4 337	416	10,6	35 706	3 979	12,5	131 280	10 994	9,1
2015	13 495	1 510	12,6	5 076	643	14,5	4 835	524	12,2	4 861	274	6,0	6 304	251	4,1	4 419	82	1,9	38 990	3 284	9,2	136 247	4 967	3,8
2016	13 632	137	1,0	5 046	-30	-0,6	4 670	-165	-3,4	4 714	-147	-3,0	6 001	-303	-4,8	4 254	-165	-3,7	38 317	-673	-1,7	131 598	-4 649	-3,4
2017	12 144	-1 488	-10,9	4 302	-744	-14,7	4 030	-640	-13,7	4 182	-532	-11,3	4 506	-1 495	-24,9	3 868	-386	-9,1	33 032	-5 285	-13,8	110 937	-20 661	-15,7
Yli 50-vuotiaiden työttömien osuus (%) työvoimasta																								
2011	2,6			2,1			2,9			4,3			4,0			3,4			3,0			3,8		
2012	2,8			2,4			3,1			4,3			4,5			3,9			3,3			4,1		
2013	3,3			2,9			3,5			4,7			5,1			4,3			3,7			4,6		
2014	3,7			3,3			3,9			5,1			5,4			4,7			4,1			5,0		
2015	4,1			3,7			4,3			5,3			5,6			4,7			4,4			5,2		
2016	4,1			3,6			4,1			5,1			5,2			4,4			4,3			5,0		
2017	3,6			3,1			3,5			4,5			3,9			4,0			3,7			4,2		
Yli 50-vuotiaiden työttömien osuus (%) työttömistä työnhakijoista																								
2011	33,8			38,4			34,9			32,9			31,3			25,4			32,7			38,4		
2012	32,9			36,8			35,2			30,7			30,7			26,8			31,9			38,0		
2013	31,7			34,0			33,4			29,6			29,6			26,1			30,7			36,5		
2014	31,1			33,2			33,5			29,5			30,1			26,0			30,5			36,1		
2015	32,4			34,1			34,3			30,1			29,5			26,1			31,2			36,1		
2016	33,0			35,2			34,0			30,6			28,6			25,9			31,4			36,8		
2017	34,2			35,5			34,8			32,4			27,3			28,2			32,3			37,5		

31.12.	HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU			KUUSIKKO			KOKO MAA		
	Muutos			Muutos			Muutos			Muutos			Muutos			Muutos			Muutos			Muutos		
	Lkm	%		Lkm	%		Lkm	%		Lkm	%		Lkm	%		Lkm	%		Lkm	%		Lkm	%	
Työttömät ulkomaan kansalaiset																								
2011	4 547	-9	-0,2	1 321	115	9,5	1 862	125	7,2	1 594	17	1,1	1 355	-20	-1,5	494	-54	-9,9	11 173	174	1,6	21 487	661	3,2
2012	5 366	819	18,0	1 615	294	22,3	2 141	279	15,0	1 929	335	21,0	1 489	134	9,9	607	113	22,9	13 147	1 974	17,7	24 941	3 454	16,1
2013	6 680	1 314	24,5	2 160	545	33,7	2 596	455	21,3	2 129	200	10,4	1 636	147	9,9	797	190	31,3	15 998	2 851	21,7	29 984	5 043	20,2
2014	7 804	1 124	16,8	2 736	576	26,7	3 048	452	17,4	2 329	200	9,4	1 759	123	7,5	759	-38	-4,8	18 435	2 437	15,2	33 709	3 725	12,4
2015	8 071	267	3,4	3 203	467	17,1	3 176	128	4,2	2 326	-3	-0,1	1 911	152	8,6	836	77	10,1	19 523	1 088	5,9	35 301	1 592	4,7
2016	7 826	-245	-3,0	3 245	42	1,3	3 183	7	0,2	2 277	-49	-2,1	1 842	-69	-3,6	968	132	15,8	19 341	-182	-0,9	35 180	-121	-0,3
2017	6 793	-1 033	-13,2	2 762	-483	-14,9	2 803	-380	-11,9	1 846	-431	-18,9	1 674	-168	-9,1	630	-338	-34,9	16 508	-2 833	-14,6	30 153	-5 027	-14,3
Työttömien ulkomaan kansalaisten osuus (%) työvoimasta																								
2011	1,4			1,0			1,7			1,8			1,2			0,7			1,4			0,8		
2012	1,7			1,2			2,0			2,2			1,4			0,7			1,6			1,0		
2013	2,1			1,6			2,4			2,4			1,5			0,9			1,9			1,1		
2014	2,4			2,0			2,7			2,6			1,6			0,8			2,1			1,3		
2015	2,5			2,3			2,8			2,6			1,7			0,9			2,2			1,3		
2016	2,4			2,3			2,8			2,5			1,6			1,0			2,2			1,3		
2017	2,0			2,0			2,5			2,0			1,5			0,7			1,8			1,1		
Työttömien ulkomaan kansalaisten osuus (%) työttömistä työnhakijoista																								
2011	19,1			18,4			20,9			14,0			9,7			5,4			15,0			8,4		
2012	20,2			19,1			22,1			15,7			9,3			4,7			15,3			8,8		
2013	20,4			19,4			22,3			15,1			8,7			5,3			15,5			9,1		
2014	20,2			20,5			23,7			15,0			8,7			4,5			15,7			9,3		
2015	19,3			21,5			22,5			14,4			8,9			4,9			15,6			9,3		
2016	18,9			22,6			23,2			14,8			8,8			5,9			15,8			9,8		
2017	19,1			22,8			24,2			14,3			10,1			4,6			16,1			10,2		

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö, työnvälitystilasto, Toimiala online -palvelu

Liite 3 Työllistämispalveluiden kustannuserittelyn kohta ”muut kustannukset”

Espoo	Muut kustannukset sisältävät omia sekä ostettuja yksilö- ja ryhmävalmennuspalveluita, nuorten työpajatoiminnan ostot, Työllisyyspalvelujen yhteisten asiantuntijoiden palkkauskustannukset, muiden toteuttamien työllisyshankkeiden rahoitusosuuksia (Edupoli ja Espoon järjestöjen yhteisö). Lisäksi kuntouttavaan työtoimintaan (oma sekä osto) osallistuneiden matkakorvaukset).
Vantaa	Työvalmennustalot, nuorten työllistymistä edistävät palvelut, työllisyyspalveluiden hallinto sekä Yritysohjaamo.
Tampere	Hallinto, Asiakaspalvelun tuki, Kotoutettavien palvelut, Uravalmennuspalvelut, Muut monialaiset palvelut sekä Yrittäjyyden ja työllistymisen palvelut.
Oulu	Työllisyyspalveluiden henkilöstön palkkakulut niiltä osin, kun eivät kuulu kuntouttavaan työtoimintaan tai projekteihin/hankkeisiin, Monetra Oy:ltä ostettu työpanos (4 hlöä), kaupungin kesätyöllistämisen palkkakustannukset, kesätyöseteli-avustukset yrityksille/yhteisöille, Arpeetti-toiminnan kustannukset, muut hallinnon kustannukset

Liite 4 Aikuissosiaalityön Kuusikko-työryhmä: työllistämispalvelujen raportin tekijät

Työryhmän puheenjohtaja:

Heidi Nihtilä, työllisyyspalvelujen päällikkö, Espoon elinkeino- ja kaupunkikehitysyksikkö

Työryhmän jäsenet:

Eetu Pernu, erityissuunnittelija, Helsingin kaupunginkanslia

Olli Hokkanen, suunnittelija, Helsingin kaupunginkanslia

Anne Karjalainen, suunnittelija, Vantaan kaupungin työllisyyspalvelut

Inkeri Huuhka, kuntoutussuunnittelija, Turun kaupungin konsernihallinto

Juha Salminen, suunnittelija, Turun kaupungin konsernihallinto

Mika Itänen, kehitysjohtaja, Tampereen kaupungin työllisyyspalvelut

Tuula Mikkonen, suunnittelupäällikkö, Tampereen kaupungin työllisyyspalvelut

Seija Mustonen, työllisyyspalveluiden päällikkö, Oulun kaupungin hallinnon palvelualue

Marianne Forsell, työryhmän sihteeri

